

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו – תער"ב

קי. ויהי הענן
קיא. ויהי ביום השמיני
קיב. אדם כי יהי'
קיג. וידבר וגו' אחרי

– העת"ר –

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זבוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'רסז	שש"פ	פעולת העלם הצמצום הא' סילוק והב' התחלקות –	קי. ויהי הענן והחשך כו'
א'רפ	שמיני	ע"י הצמצום מתעלם האור תוך הכלים –	קיא. ויהי ביום השמיני כו'
א'רצג	תו"מ	פיאות שערות ויגת"ד לבושים –	קיב. אדם כי יהי בעור כו'
א'דש	אחז"ק	עלית הרצון ופשיטות דאוא"ס –	קיג. וידבר וגו' אחרי כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 110-113

Copyright © 2018

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6110-4

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת ל של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: ויהי הענן והחשך דשביעי של פסח; ויהי ביום השמיני דש"פ שמיני; אדם כי יהי בעור דש"פ תזריע ומצורע; וידבר וגו' אחרי דש"פ אחרי וקדושים – העת"ר.

ב' סיון, יום המיוחד, ה'תשע"ח
ברוקלין, נ.י.

ויהי' הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כו', ופרש"י הענן והחשך הי' למצרים, ויאר לישראל, ומחלק את הפסוק, דמ"ש ויהי הענן והחשך, זהו למצרים, ומ"ש ויאר את הלילה, הוא עמוד האש שהאיר לישראל. והנה, משמעות הפסוק אינו כן, שהרי או' ויהי הענן והחשך ויאר, משמע שהענן והחשך האירו את הלילה, והעיקר קאי על החשך, שהרי נא' ויאר, לא ויאירו, וקאי אדסמיך ל', דהיינו החשך, וצ"ל איך החשך מאיר, הרי חשך הוא העדר האור והגילוי כו'. גם מהו"ע הענן, דממ"ש ויהי הענן משמע שזהו התחדשות דבר, דלכאו', הענן הוא עמוד הענן שאו' קודם⁵ ויסע עמוד הענן מפניהם כו', אך ממ"ש ויהי הענן, משמע שזהו התחדשות דבר שהי' בקי"ס, ואין זה הענן הקודם, וא"כ צ"ל מהו הענן ומהו החשך, ושהחשך האיר כו'. גם צ"ל מ"ש ולא קרב זה אל זה כל הלילה, דמשמע שע"י ויאר את הלילה, עי"ז ולא קרב זא"ז, וצ"ל מהו שייכות הענינים זא"ז, ולכאורה, כשהי' אור, הי' אפשר להיות הקירוב, דאם הי' חשך, ניחא שלא קרב זא"ז, כי לא ראו זא"ז, אבל כאשר הי' אור, הי' אפ"ל הקירוב, ומהפסוק משמע דדוקא עי"י שהאיר הלילה, עי"ז ולא קרב זא"ז כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶, דבכדי שהי' גילוי אוא"ס בעולם, הוא ההתהפכא של הצמצום, שלא יעלים ויסתיר כו'. דלכאו' א"מ⁷, איך יכול להיות גילוי אוא"ס בעולם⁸, הרי כל ענין הצמצום הוא להעלים את האוא"ס שלא יאיר בגילוי, ומה שנמשך אור בעולמו' הוא רק אור מצומצם, וגם האור הזה מתצמצם ממדרי' למדרי' באופן שבעולם למטה אינו מאיר גילוי אור. ואיך אפשר שהי' גילוי אוא"ס, שזה היפך כל ענין הצמצום. ואם יהי' גילוי אוא"ס, הרי צריך שיתבטל ענין הצמצום לגמרי כו'. ומצד עצמו' א"ס אין שום מניעה ועיכוב, דגם שיש צמצום, ומ"מ יכול להיות גילוי אוא"ס, וגם כשמאיר האוא"ס בגילוי, לא יתבטל הצמצום כו' (דבאופן כזה הי' במ"ת). אבל צ"ל איך הוא בהדרגה, באופן דכפי שהוסדר העולם בס' והדרגה, הרי מחמת הצמצום אא"ל גילוי אוא"ס, ואם יהי' גילוי אוא"ס, יתבטל הצמצום, והכוונה

1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה שובה ישראל במאמרי אדמו"ר האמצעי שבת שובה ע' א"נו ואילך. ד"ה ששת ימים במאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רלט ואילך. ד"ה ששים המה מלכות במאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסח – כנסמן לקמן בהערות.

2) בשלח יד, כ.

3) בפרש"י שם: ויאר עמוד האש את הלילה לישראל.

4) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעא. ע' קעה ואילך. ד"ה כימי צאתך תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' קפה. ע' קפט ואילך).

5) בשלח יב, כ בשם מדרש אגדה.

6) בשלח שם, יט.

7) ע' ארנו ואילך.

8) = אינו מובן (ראה ד"ה שובה ישראל שבהערה 1).

9) ראה ד"ה באתי לגני תשל"א פ"א (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קסא ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שסב ואילך).

1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה שובה ישראל במאמרי אדמו"ר האמצעי שבת שובה ע' א"נו ואילך. ד"ה ששת ימים במאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רלט ואילך. ד"ה ששים המה מלכות במאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסח – כנסמן לקמן בהערות.

מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה ביום השמיני' תרצ"ד פ"כ"א (סה"מ תשי"א ע' 84 ואילך). ד"ה וידבר אלקים תרצ"ו ס"ד (סה"מ תרצ"ו ס"ע 76 ואילך). חלק מד"ה ונגלה כבוד ה' וחלק מד"ה ויהי ביום השמיני – תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קכב ואילך. ע' קכה ואילך). חלק מד"ה ויאמר גוי' מחר חודש תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' קצט ואילך). ד"ה ונחה תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ב ע' מח ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קצא ואילך).

היא שיהי' גילוי אוא"ס, ומ"מ, המציאות תהי' בבחי' מציאות כו'. אך זהו ע"י שמהפכין את הצמצום, שלא יעלים ויסתיר, ואז מאיר גילוי אוא"ס, והוא בבחי' או"פ כו'.

והנה⁹ ענין היפוך הצמצום שלא יצמצם ויעלים, הו"ע אתהפכא חשול"ני¹⁰, לפי שבחי' הצמצום דש' אלקי' המסתיר על ש' הוי' נק' חשך העליון כו', והיפך הצמצום, שלא יסתיר, הו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא כו'. וצ"ל תחלה ענין חשך והעלם הצמצום. דהנה, ממשנת"ל (ד"ה מצה זו⁶) מוכן דהעלם הצמצום הוא בב' ענינים, הא', סילוק האוא"ס הבל"ג, והב', צמצום והעלם האור שבא במדה וגבול כו'.

והנה¹¹, סילוק האור הבל"ג הוא שע"י הצמצום נתעלם האוא"ס ונכלל במקורו כו', וענינו הוא שאינו נרגש אוא"ס במקום החלל כו'. דבתחלה כאשר הי' אוא"ס ממלא מקום החלל, הי' אוא"ס נרגש במקום החלל כו'¹². והיינו, דכאשר מאיר גילוי אוא"ס, הרי ההרגש אלקי' בכלל הוא בפשיטות בנפש, והרגש המציאות הוא בדרך התחדשו' כו', דכן צ"ל מצד הגילוי כאשר האלקי' נראה ונגלה, הרי בפשיטות הוא ההרגש האלקי' כו', והרגש המציאות אינו בפשיטות, כ"א בדרך שמתחדש אצלו דבר שיש ג"כ מציאות יש כו'. והוא שתחלת תפיסת הנפש הוא ההכרה וההרגשה דאלקות כו', וכאשר תפיסת האלקות הוא בפשיטות, ה"ז בבחי' שייכות רק לאלקות, ואינו שייך לענין אחר כלל, והיינו שאינו שייך הנחה אחרת כלל כו'. וא"ז כמו תפיסת האלקי' בשכל והשגה, שאינו תפיסא בפשיטו', כ"א בדרך התחדשות, שהרי מקודם, טרם שהשכיל את הענין וההשגה האלקי', הרי לא ידע מזה, ונתחדש אצלו ע"י השכל כו', וע"כ יכול להיות גם הנחה אחרת, מפני שבתחלה לא ידע את הענין כו'. ועם היות שכאשר משיג את הענין ה"ז אצלו בהנחה טובה (וכידוע, דבהשגה, ההנחה היא בטוב, עס לייגט זעך אָפּ דער ענין זייער גוט), מ"מ, ההסתר הקודם נותן מקום שיכול להיות הנחה אחרת ג"כ. וגם, שהרי ההשגה היא תפיסא שע"י הכלים, שהן כלי המוחין, ובפרט כאשר היא ע"י התרת הספיקות, דהיינו ע"י הסרת העלמות והסתרים כו', דכ"ז הוא סיבה שיכול להיות הנחה אחרת ג"כ. אבל כאשר תפיסת האלקות הוא בפשיטות, אז אין מקום להנחה אחרת, ואינו שייך כלל להנחה אחרת כו' (וכן בענין הביטול הוא שהנבראים ממילא יהיו בטלים, ולא שצריך לייגע א"ע לבא לידי ביטול, כ"א הביטול הוא בפשיטות, בדרך ממילא כו'). וע"י הצמצום שנתעלם האור א"ס הוא שאינו נרגש האוא"ס (ע"ה שהאוא"ס ממלא מקום החלל גם לאחה"צ כו', ה"ה בהעלם ובבחי' סילוק לגבי הנבראי' כו'), ובפשיטות נתפס ענין המציאות והישות, והרגש האלקי הוא בדרך התחדשות (והיינו ההרגש כללי דאלקו', וכמו באברהם, דבן ג' שנה הכיר את בוראו¹³, שא"ז עדיין ידיעה פרטי' באלקו', כ"א הכרה כללי' כו'. וכמו תינוק המכיר את אביו, שאינו יודע מפני מה הוא אביו, מפני שהולידו, רק הכרה כללי' שהוא אביו כו', והיא ידיעה והכרה עצמי' כו', וכמ"ש במ"א¹⁴. ובודאי גם באאע"ה הי' הכרה

תתקלה

(12) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' קמו. תרס"ט ע' פו. תרע"ח ס"ע קעג. עטר"ת ע' תצט. פר"ת ע' יד.

(13) נדרים לב, סע"א. ב"ר פ"ל, ח.

(14) ראה לקו"ת צו יב, ב. סידור עם דא"ח רפד, ד. סהמ"צ

להצ"צ כג, א.

(9) בהבא לקמן – ראה ד"ה שובה ישראל שבהערה 1 (ע')

אינו ואילך).

(10) = חשוכא לנהורא (ראה זח"א ד, א).

(11) ראה ד"ה ונחה שבהערה 1. ד"ה באתי לגני תשל"א

שם.

שביעי של פסח, העת"ר

א'רסט

עצמי' באלקות, ומ"מ הי' הכרה כללית עדיין, ובאה אחר ההסתר כו', שהרי מתחלה תפס ג"כ מציאות העולם, ואח"כ נתחדש אצלו הכרה זו, וכדאי' במד"ר ר"פ לך¹⁵, משל לאדם שהי' עובר ממקום למקום וראה בירה א' דולקת, אמר, תאמר שהבירה הזאת היא בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה ואמר אני הוא בעל הבירה, כך הי' אברהם אבינו אומר, תאמר שהעולם הזה הוא בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה וא"ל אני הוא בעל העולם כו'. וזהו ע"י הצמצום, שנתעלם האוא"ס, ואינו נרגש בנבראים, רק המציאות הוא שנתפס ונרגש. ואם הי' מאיר גילוי אוא"ס, הי' נתפס בפשיטות בחי' אוא"ס ב"ה כו'.

והדוגמא לזה, כמו בקרי"ס, דכתי'¹⁶ זה אלי ואנוהו, ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל כו'¹⁷, והיינו שגם המדרי' היותר תחתונות שבנש"י ראו גילוי אוא"ס ממש כו'. וכמארז"ל¹⁸ כמה נתחבט משה רבן של כל הנביאים ובקש הראיני נא כו'¹⁹, וא"ל וראית את אחורי כו'²⁰, ויורדי הים²¹ כאו"א מראה באצבע זה אלי כו'¹⁶. ובודאי שבהשגת אלקות הי' מעלת ומדרי' משה גדול מאד באין ערוך לגבי כללות ישראל, ובשעת קרי"ס ראו הכל גילוי אוא"ס, שאין זה בהשגה, רק בבחי' ראי' ממש, מצד הגילוי דאוא"ס, וכמ"ש²² ויולך הוי' את הים ברוח קדים עזה, שהי' גילוי מבחי' א"ס קדמונו ש"ע²³ כו'²⁴, דמשו"ז כולם ראו והכירו כו' (ובמד"ר שמות פ"א²⁵, הם הכירוהו תחלה כו', י"ל מפני שראו אותו מתוך חשך הצמצום, והכירוהו שהוא הוא ממש אשר בהעלם במקום החלל כו'). וכן הי' בכיהמק"ד, שהי' מאיר שם גילוי אלקות כו', דעם היות שהעולם הי' במציאות, והי' נתפס הישות והמציאות (ומ"מ גם בעולם הי' בזה"ב²⁶ גילוי אלקות כו'), אבל בבהמק"ד הי' נתפס בפשיטות בחי' האלקות, וכמ"ש²⁷ שלש פעמים בשנה יראה, וכשם שבא ליראות כך בא לראות כו'²⁸, שהי' שם הכרה והרגשת אוא"ס ב"ה בבחי' ראי' ממש כו', דבבהמק"ד הי' התפיסה דאלקות בפשיטות, ומי שהי' בבהמק"ד, הי' בו הרגש האלקות, ולא הרגש עצמו כלל, דלהיות שבבהמק"ד הי' גילוי אוא"ס, וכמ"ש²⁹ אכן יש הוי' במקום הזה, שהי' שם גילוי ש' הוי' ממש³⁰, וכמשנת"ל (ד"ה מצה זו³¹), הי' כמו עולם אחר, והי' שם הרגש האלקות בכאו"א בדרך פשיטות, ולא הי' הרגש המציאות כו'.

וביותר מזה יהי' לעתיד³², שיהי' גילוי אוא"ס ממש, ויהי' נראה ונגלה לכל, וכמו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו'³³. וכמו"כ³⁴ בגילוי הנבואה שיהי' לעתיד בכאו"א,

תתקלו

25) פיסקא יב.	15) רפל"ט.
26) = בזמן הבית.	16) בשלח טו, ב.
27) משפטים כג, יז. תשא לד, כג. פ' ראה טז, טז.	17) מכילתא ופרש"י בשלח שם.
28) ראה חגיגה ב, א. וש"נ.	18) שמו"ר ספכ"ג (בשינוי לשון).
29) ויצא כח, טז.	19) תשא לג, יח.
30) ראה ב"ר פס"ט, ז. אוה"ת ויצא ח"ה תנא, ב.	20) שם, כג.
31) ע' א'רסט.	21) ויורדי הים: בשמו"ר שם: ועולי הים. אבל כ"ה
32) ראה לקו"ש ח"ז ע' 94. חכ"ב ע' 37.	בתוספות השלם (פירושי התורה לבעלי התוספות) בשלח שם.
33) ישעי' מ, ה.	22) בשלח יד, כא.
34) בהבא לקמן – ראה ד"ה ששת ימים שבהערה 1. וראה	23) = של עולם.
סד"מ תרס"ט ע' מד.	24) ראה לקו"ת צו יד, ג. שער האמונה לאדמו"ר האמצעי
	פמ"ה (עד, א). פס"ו (קב, סע"א ואילך). אוה"ת בשלח ע' תצד.

וכמ"ש³⁵ ואשפוך³⁶ את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם וננותיכם וגם על העבדי והשפחות³⁷ אשפוך את רוחי כו'. ולא כמו גילוי הנבואה בנביאים, שיש בזה כמה תנאים שיהי' ראוי לגילוי הנבואה, וכמו אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר כו'³⁸, ואחר כ"ז הי' גילוי הנבואה כדבר פלא שלמעלה מהטבע, עד שהי' הנביא בהפשטות גופו הגשמי לגמרי כו'³⁹, מפני שהי' כמו גילוי שלמע' מהטבע, שהטבע לא יוכל לקבל זאת, וע"כ הי' צ"ל הפשטת הגשמי³⁹ וביטול החושים⁴⁰, וכמו ויפשט את בגדיו⁴¹, וכמו ואראה ואפול על פני כו'⁴². משא"כ לעתיד יהי' הנבואה כמו דבר טבעי, שיהי' גם בילדים וילדות כו', שזהו מצד גילוי אור אלקי הנעלם, דהיינו בחי' עצמו' אוא"ס הנעלם והנסתר, שיאיר בגילוי ממש כו'.

דהנה, בגילוי או"פ, בהכרח שיהי' בזה חילוקי מדרי' כו', וכמו שכלי, שאינו טבעי, והיינו דבשכלי א"א שיהי' כולם שוין, דדבר המוטבע הוא שוה בכולם, אבל המושכלי אינו שוה בכולם כו'⁴³, וגם, השכלי בא בהתחדשות (היינו ע"י הכנה ויגיעה כו'), משא"כ⁴⁴ הוא שבא בדרך ממילא כו'. ולעתיד שיהי' גילוי הנבואה בכאו"א, גם במדרי' הפחותות, ה"ז כדבר טבעי כו', שאא"ל זאת מהאו"פ, כ"א מגילוי בחי' עצמות אוא"ס הנעלם כו'. והנה, הנבואה בעצם הוא בחי' גילוי או"פ, אך ידוע דלעתיד יהי' חבור האו"מ והאו"פ, והיינו שהאו"מ יאיר דרך הפנימי, והגילוי יהי' מהאו"מ שיאיר בגילוי ממש כו', וכמ"ש במ"א⁴⁵. וכן יהי' בידיעת והשגת סודות התורה, שיהי' בכאו"א, וכמ"ש⁴⁶ ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, שיהי' בכולם בהשוואה כו', כי כולם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם כו' ולא ילמדו איש את רעהו כו'⁴⁷. וכידוע בענין הלימוד דמלך המשיח שילמד דעת את העם⁴⁸, שלא יהי' בדרך אולפנא ולימוד⁴⁹, כ"א שיראה את מהות אלקו, וכולם יראו וידעו אותו כו'. ולא יהי' הדבר לענין נפלא, כ"א כמו דבר טבעי ממש כו'⁵⁰ (דכמו שעכשיו תפיסת היש והמציאות הוא דבר טבעי, כמו"כ יהי' לעתיד תפיסת האלקו' כדבר טבעי כו'). ולא כמו התגלות סודות התו' עכשיו ליחידי סגולה, כמו הרשב"י וחבריו, שזהו ביחידי סגולה, והי' דבר פלא, שסודות התו' נק' נפלאות⁵¹, וההתגלות הוא כמו התגלות דבר הנפלא כו', וכמו נס נפלא שנעשה בהיפך הטבע, שנק' נפלאות, וכמ"ש⁵² נגד כל עמך אעשה נפלאות כו', שמפליא מאוד לב הרואים, שמתפעל כל רואה בחידוש גדול ונורא

(35) יואל ג, א"ב (בדילוג).

(36) ואשפוך: בפסוק: אשפוך.

(37) והשפחות: בפסוק: ועל השפחות.

(38) שבת צב, א. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ז ה"א (ובכס"מ ולח"מ שם. לקו"ש חכ"ג ע' 82 ואילך).

(39) ראה נביא קו"א קנו, א בשם רע"מ פ' משפטים (ראה זח"ב קטז, ב ואילך). סה"מ תרנ"ט ע' פז. וש"נ.

(40) ראה אוה"ת סוכות ע' איתשטו ואילך. ד"ה באתי לגני השי"ת פ"ה (סה"מ השי"ת ע' 118). ד"ה הנ"ל תשט"ו פ"ה (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ע' קס ואילך).

(41) שמואל"א יט, כד (ושם: ויפשט גם הוא בגדיו). וראה

רד"ק עה"פ. רלב"ג שם, כ.

(42) יחזקאל א, כח.

(43) ראה סה"מ תרס"ג ח"ב ע' יב.

(44) חסא"כ: אוצ"ל: משא"כ הטבעי.

(45) ראה ד"ה ששת ימים שבהערה 1.

(46) ישע"י יא, ט (ושם: כו'). וראה רמב"ם סוף הל' מלכים.

(47) ירמ' לא, לג (בשינוי).

(48) רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א ואילך.

שער האמונה פנ"ו ואילך.

(49) ראה שער האמונה פט"ז. פ"ס (לא, ב. צה, א).

(50) ראה ד"ה ונחה שבהערה 1 (הערה 61).

(51) ראה גם תורת חיים בשלח קצה, ג.

(52) תשא לד, י.

שביעי של פסח, העת"ר

א'רעא

תתקלז

כזה, וכמו"כ סודות התורה נק' נפלאות, וכמו פליאות חכ'⁵³, נפלאות מתורתך כו'⁵⁴, והתגלות הסוד הוא כמו גילוי דבר הנפלא כו', וכמו הרשב"י ע"ה, שה' נפלא מאד הן בעבודתו בהביטול שלו דבחד קטירא אתקטרנא כו'⁵⁵, והן בדיעה והשגה שלו בנפלאות התו' ובמופתים שלו, שה' מלומד בנסים⁵⁶, והי' לפלא גם בדורו כו'. אבל לעתיד לא יהי' זה בדרך נפלא כלל, וסודות התורה לא יקראו כלל בשם סוד ולא בש' נפלאות כו', כי זה יהי' הגילוי דלעתיד, ויתגלה בחי' העצמי ממש, ויהי' נראה ונגלה לכל, שכולם ידעו אותי כו'.

ומעין זה הוא בצדיקים גדולים⁵⁷, שמופשטים מחומרי' גופם בתכלית, ה"ה רואין בעין ובראי' חושי' ממש לכח הפועל האלקי הפועל כל פעולה כו', והיינו שאינם רואים גשמי' וישות העולם, כ"א האין האלקי המהווה אותו כו', ובפרט בהאבות שהטעמין מעין העוה"ב⁵⁸, שהי' אצלם גילוי אלקו' ממש, עד שכל עניניהם הגשמי' היו אלקו' ממש כו'. ומעין⁵⁹ ודוגמא דלעתיד הי' קודם חטא אדה"ר בעה"ד, שהי' בג"ע בגילוי אלקו' ממש (והגשם לא הי' נרגש כלל כנודע⁶⁰), וגם מיד לאחר החטא כתי'⁶¹ וישמעו קול ה' אלקי' מתהלך בגן כו', שהי' קול ה' מדבר עם האדם בג"ע, וגם עם קין כו'⁶², וגם הבהמות וחיות לא היו בבחי' גשם נפרד ככ"כ⁶³, וכמו בהמות בהררי אלף⁶⁴, ושור שהקריב אדה"ר דקרן א' הי' לו במצחו⁶⁵, וכ' הרשב"א⁶⁶ שזה מורה על היחוד היפוך הפירוד כו', וכמו בהפרות שנשאו את הארון, דכתי'⁶⁷ וישרנה הפרות כו'⁶⁸, דכ"ז הוא שהי' מאיר גילוי אלקות בלי שום צמצום והעלם, עד שנראה ונגלה לכל, גם לבע"ח כו'. וכן בבחי' הביטול בתכלית בבחי' העדר המציאות לגמרי, וכמו ר"מ שאמרו עליו⁶⁹ לית דין בר אינש כו', וכמו הנשמות שנבקע עליהם הפרגוד⁷⁰, וכמו שהן למע' ירדו למטה שלא ע"י הצמצום כו'⁷¹, שהן בבחי' ביטול בתכלית כו'.

ובכ"ז הוא עכשיו להיפך לגמרי, שאין האלקו' נראה ונגלה כלל, וכל גילוי אור הוא דבר חידוש נפלא, ומה שנתפס בפשיטות ובדרך ממילא הוא הישות והמציאות של העולם כו'. ואע"פ⁵⁷ שיש גם עתה בחי' הראי' מקרוב, כמו ראי' דחכ' שבנה"א כו', דבכאו"א לפי מעלת נשמתו למע' יש בו חוש זה דראיית עין השכל, וביכולתו לבא לידי

66 בפירושי האגדות (הובא בהכותב לעין יעקב) חולין שם. הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' קמ ואילך.
67 שמואל"א ו, יב.
68 ראה פירוש המלות פס"ד (מ, ד).
69 נדה יג, סע"א (ושם: רב יהודה).
70 ראה ד"ה עד הגל הזה תקט"ד – הובא באוה"ת וישלח רל, סע"א; נ"ך ח"א ע' עח ואילך; סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקנ ואילך. וראה תורת חיים ויצא קצת, ג. סה"מ תרס"ט ע' לט.
71 וכמו הנשמות שנבקע עליהם הפרגוד, וכמו שהן למע' ירדו למטה שלא ע"י הצמצום כו': „כמו נשמת משה, וכמו"כ בנשיאי חב"ד, הנה אצלם הוא כמו קודם הצמצום, שאלקות הוא בפשיטות, וצריך לייגע את עצמו ולהביא ראיות שישנו גם מציאות" (ד"ה ונגלה שבעה ערה 1). וראה לקמן ח"ו ריש ע' ואירנו.

53 ספר יצירה פ"א מ"א.
54 תהלים קיט, יח.
55 זח"ג (אדרא זוטא) רפת, א.
56 מעילה יז, ריש ע"ב.
57 בהבא לקמן – ראה ד"ה שובה שבעה ערה 1 (ע' א"ט).
58 ב"ב טז, סע"ב ואילך.
59 בהבא לקמן – ראה ד"ה שובה שם (ע' אינש ואילך).
60 ראה גם סה"מ עת"ר ס"ע קפת.
61 בראשית ג, ח (ושם: את קול).
62 שם ד, ט ואילך.
63 ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי שבועות ע' תשעו.
64 תהלים נ, י. וראה גם תורת חיים בראשית לב, ג. מקץ רטז, ג.
65 חולין ס, א.

ראי' אמיתי' באלקו' כו', לפי שהנשמה נק' נר ה'⁷², ושרשה מבחי' החכ', דה' בחכ' כו'⁷³, והוא בחי' כח מ"ה דחכ' כו'⁷⁴, שעז"א⁷⁵ איזה חכם הרואה, שרואה את הנולד כו', וכמו בראי' דחכ' שרואים מקרוב דבר העתיד להיות כו', כמו"כ הוא בראי' רוחני, שרואין את הנולד מאין ליש כו', הנה כ"ז עכשיו בא ע"י עבודה ויגיעה גדולה כו', וכידוע דדוקא לאחר השגה אמיתי' באלקו' ואחר ההכרה, כשמקשר א"ע ביותר בגוף נקודת ההשגה, אז יכול להיות ההתאמתות דראי' דעין השכל כו', וגם צריכים הזדככות גדולה בכדי שיהי' הנחה זו (דער לייג) דהתאמת⁷⁶ כו', ועם היות זה⁷⁷ יש בנפש, הנה בכדי שיהי' בהתגלות, צ"ל הזדככות החומרי, ואז, ע"י היגיעה בהשגה כנ"ל, יכול להיות ההנחה דהתאמתות כו' (וגם בחי' הראי' שנותנים מלמעלה, וכמו ראיית רשבי' וחבריו, ה"ז ע"י היגיעה ועבודה והכנה גדולה בנפשם כו'). וכ"ז הוא בבחי' התחדשות בעולם, וכדבר נפלא כו'. וכללות הראי' היא רק בבחי' המציאות דאלקו', לא בבחי' מהות הא"ס ממש (דגם השגת הנשמות בג"ע הוא רק בבחי' זיו השכינה כו', וכן גם הגילוי דאצי' שהוא בבחי' ראיית המהות, ה"ז בחי' מהות הזיו לבד כו'). וע"כ אין לכ"ז ערוך לבחי' ראיית המהות שיהי' לעתיד, דוראו כל בשר בראיית העין ממש במהווע"צ⁷⁸ א"ס כו', ויהי' בכאו"א מישאל כו', והיינו מפני שיתגלה בחי' עצמו' א"ס ב"ה, ע"כ יהי' ראיית המהות ממש בכאו"א כו', משא"כ עכשיו הוא רק ביחידי סגולה, ובא ע"י יגיעה והכנה גדולה כו'.

וכ"ז הוא ע"י צמצום הראשון, שהוא בחי' סילוק האור דא"ס ב"ה, שלא יהי' נראה ונגלה, ולא יהי' נרגש במקום החלל, רק המציאות הוא שנרגש, והתגלות האלקות הוא בבחי' התחדשות וכדבר פלא כו', ובד"כ הגילוי הוא מבחי' האו"פ כו', כי עצמו' אוא"ס אינו מאיר עתה בגילוי בעולם כו'.

תתקלה ווענין הב' בהצמצום הוא בהאור שלצורך העולמות, שיהי' רק הארה לבד, וכידוע שקוה"צ⁷⁹, כשהי' אוא"ס ממלא מקום החלל, לא הי' ניכר עדיין האור שלצורך העולמות, והי' גילוי בחי' פנימי' ועצמו' אוא"ס במקום החלל כו', וע"י הצמצום נבדל בחי' האור שלפ"ע העולמות, שהוא בחי' הארה לבד כו'. וגם, שבזה ירד האור ממעלתו העצמי כו', וכידוע דבחי' חיצוני' האור, כשהי' מעורב וכלול בבחי' פנימי' האור, הי' במדרי' עליונה יותר, ובזה שנתגלה ונבדל בפ"ע, ירד ממעלתו כו'. וזהו בחי' אור הקו בכלל, שהוא רק הארה חיצוני' דאוא"ס, דכללות האור הוא בחי' המציאות לבד דאוא"ס, לא בחי' מהות ממש כו'. וכמ"ש הפרדס⁸⁰ דענין המציאות למטה אינו אפי' זיו מהעצמות, משא"כ ענין המציאות למע' הוא זיו מהעצמות כו', אבל הוא בחי' זיו בלבד כו'. וכמו אור וזיו השמש, הרי א"ז עצמות מאור השמש, רק זיוו, ואין אנו יודעים עצמו' מאור השמש איך

(77) זח: אוצ"ל: שזה.

(78) = במהות ועצמות.

(79) = שקודם הצמצום.

(80) ראה פרדס שער יד (שער המציאות) בתחילתו. וראה

גם לעיל פנ"ז (ח"א ע' קלט). פשמ"ז (ח"ג ע' תתקסו). לקמן ע' ארצו.

(72) משלי כ, כו.

(73) שם ג, יט.

(74) ראה רע"מ בוח"ג כת, א. לד, א. תקו"ז בהקדמה (ד,

א). תיקון יט (מ, רע"א). תיקון סה (צו, א). תיקון סט (צט, סע"ב.

קב, ב. קיב, ב). תניא פ"ג (ז, ב). פ"ח (כד, א).

(75) תמיד לב, א.

(76) דהתאמת: אוצ"ל: דהתאמתות.

הוא (שגם כאשר יוציא הקב"ה חמה מנרתקה⁸¹, יהי האור באופן אחר לגמרי, כנודע, וכ"ש עצמות מאור השמש כו'), רק אנו יודעים את הזיו בלבד כו'. וכמו"כ כלל' גילוי הקו הוא רק בחי' הזיו בלבד כו'. ועם היותו בחי' גילוי מן העצם, ה"ה רק מציאות העצם כו'. וע"כ מה שנודע בעולמו מאוא"ס ב"ה, אפי' בעולמו היותר עליוני, הוא רק בחי' המציאות דאוא"ס ב"ה כו' (והנה, האור שבבחי' א"ס הוא ג"כ רק הארה, והוא בחי' מציאות לבד, דכל הארה היא רק מציאות כו'. אך יש בזה הפרש גדול, וכמשנת"ל ד"ה ועשית ח"ש⁸², דהאור שבבחי' א"ס הוא מה שהעצמות מגלה אור שלפי אופן העצם, משא"כ אור הקו הוא מה שמגלה אור לא לפי אופן העצם, כ"א לפי אופן העולמות, שזהו בחי' חיצוני' האור שנמצא ע"י הצמצום, היינו מה שנמצא האור שאינו לפי אופן העצמות, רק לפי אופן העולמות כו'. ונת' שם⁸², דהגילוי האור דא"ס הוא להיות בחי' אין ממש, וגילוי האור של העולמות, הגם שגם בזה הוא הכוונה להיות בחי' אין, מ"מ, א"ז בבחי' אין ממש כמו מצד בחי' האור דא"ס כו', וכמשי"ת בעזה"י).

וזהו ענין א' שנעשה ע"י הצמצום⁸³, שנבדל האור שלהאיר העולמות בפ"ע, דקודם שנבדל הי' גילוי בחי' פנימיות אוא"ס, וע"י הצמצום⁸⁴ בחי' החיצונית, שהוא בחי' המציאות לבד (דבכללות העולמות הוא רק גילוי בחי' המציאות דאוא"ס כו'), וגם האור הזה ירד ממעלתו ע"י שנבדל כו'. ועוד זאת, שע"י הצמצום בא בבחי' התחלקות מעומ"ט⁸⁵, ובהתחלקות ע"ס בכמה מדרי' שונות כו', דמעומ"ט יכול להיות גם במדרי' א', וכמו שבחכ' יש כמה מדרי' שהן בחי' מעומ"ט, אבל עיקר ענין מעומ"ט הוא בהתחלקות הע"ס, דבינה למטה מחכ', ומדות למטה מהמוחין כו', וכמשנת"ל באורך⁸⁶.

וזהו שע"י הצמצום בא האור בבחי' התחלקות ע"ס כו'. דלכאו' אינו מובין⁸⁷, איך מהא"ס אחד הפשוט יהי' ריבוי ההתחלקות והן הע"ס כו'. והנה, הפרדס שע"ד פ"ד⁸⁸ מבאר שההתחלקות היא מצד הכלים, ועד"מ אור השמש, שהוא אור פשוט אין בו שום גוון מצ"ע, וכשמאיר בחלונות רבים בכמה מיני זכוכיות, לבנים אדומים ירוקים, יתראה לעין הרואה בגוונים אלו, לכן אדום ירוק, והרי אין השינוי נקנה בהאור עצמו, וה"ה פשוט כמו שהוא, רק שנראה כן לעין הרואה כו'. וכ"ה במים, שהן בגוון פשוט מצ"ע, וכשמתמלאים בכלים, ה"ה נראים בגוון הכלי, אם ירוקה או אדומה, והרי אין השינוי נקנה בהמים עצמן, שהן פשוטים בעצם כו'. וכ"ה למע' בבחי' האור המתלבש בכלים, שנראה לגבי הנברא' כפי גוון הכלי, והיינו דכשמתלבש בכלי החסד ה"ה פועל פעולת החסד, וכה"ג בכל הספי' כו', אבל האור מצ"ע הוא פשוט כו'.

אך באמת אין זה מספיק עדיין, דזה שייך למטה, שהכלים המה דבר בפ"ע מן מה שבתוכם, ואין הכלי הוראה על מה שבתוכה, וגם לא שייכות כלל למה שבתוכה כו',

תתקלט

(85) = מעלה ומטה.

(86) פל"ז ואילך. פ"פ (ח"א ע' פא ואילך. ע' רב ואילך).

(87) ראה ד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד שבהערה 1.

(88) = שער ד (שער עצמות וכלים) פרק ד.

(81) ראה נדרים ת, ב. ע"ז ג, סע"ב.

(82) תערי"ג – פקכ"ז ואילך (ח"ב ע' שלה ואילך).

(83) ענין א' שונטה ע"י הצמצום: ענין א' בענין הב' שבקטע

שלפנ"ז.

(84) הצמצום: אוצ"ל: הצמצום נתגלה.

וגם יתכן לומר שהגוון הוא במקרה כמה שבתוך הכלי, ובא בו רק מצד הכלי כו', וכמו אור השמש או המים, שאין בהם גוון כלל, רק מצד שהן פשוטים, ה"ה נראים בכל גוון שיהי', ואין הגוון בהם עצמן כלל, רק בא בהם במקרה מצד הכלי כו'. דכ"ז לא יתכן לומר למעלה, שהרי למעלה האורות והכלים אינם ענינים נבדלים לגמרי ח"ו. ועם היות שזה אין וזה יש, מ"מ, יש להם שייכות זל"ז (דגם בבחי' האין והיש שלהם, הרי האור הוא מאין ליש, והכלי הוא מיש לאין, בכדי שיתאחדו כו', וכמשנתל"89), והאור המתלבש בכלי החסד, יש לו עכ"פ שייכות אל החסד כו' (דגם להשטה⁹⁰ שהאורות הן פשוטים, ואור החסד הוא רק שמאציל מציאות החסד, שזהו הכלי כו', מ"מ, צ"ל שיש לו שייכות אל החסד, להיות מאציל אותו כו'. וכמו בענין אצ"י בכלל מאוא"ס המאציל, שזהו בחי' הכתר, הרי מחלקים ב' מדרי' בכתר, ומה שהוא ראש ומקור לנאצלי', הרי יש לזה שייכות אל הנאצלים כו', כידוע ומבו' בכ"מ⁹¹, דבחי' תחתונה שבמאציל, מובדל בערך מהנאצלים, אבל מה שהוא ראש ומקור לנאצלים, יש לזה שייכות אל הנאצלים, והע"ס הנאצלי' נמצאים כלולים בשרשם ומקורם כו', רק שהן שם בבחי' רצון, דהיינו הרצון בחכ' והרצון בבינה כו', וכמשנתל" (ד"ה כי תשא⁹²). וכידוע⁹³ בענין מאה שנה⁹⁴, שזהו באריך, שהספי' שם במספר מאה, דעתיק הוא בחי' חד ולא בחושבן כו'⁹⁵, הגם שבאמת גם בעתי' נמצאי' הע"ס, מ"מ, ה"ז שם בבחי' חד ממש כו', אבל באריך הן במספר מאה כו'. הרי שהמדרי' שהיא מקור לנאצלי' הוא בבחי' שייכות אל הנאצלי', והנאצלים נמצאים כלולים שם כו'. וא"כ, גם באור החסד שמאציל ספי' החסד, הרי יש לו שייכות אל החסד כו', וע"כ, כשנאצלה כלי החסד והאור מתלבש בתוכה, ה"ה בבחי' חסד כו'). וגם, הרי מהתעבות האור נעשה הכלי כו'⁹⁶ (וזהו⁹⁷ להשיטה שגם באורות יש ע"ס כו'⁹⁸). וע"כ הכלי היא גוון האור, היינו שהיא מורה על האור כו', והיינו שהאור הוא בחי' חסד, רק שהוא בבחי' פשיטות לגבי הכלי, והכלי מתאר אותו במדרי' החסד כו'. וגם, א"א לשלול לגמרי ענין החסד או החכ' וכה"ג מן האור, ושזה בהאור רק ע"י הכלים, וכמו אור השמש והמים, שבהם לא יש הגוון כלל, ובא בהם רק במקרה ע"י הכלים, וכמו"כ נא' גם בהאור, שאין בו בחי' החכ' והחסד, ובא בהאור רק ע"י הכלים, א"כ⁹⁹, הרי יודע בידיעה שחוף לעצמו ח"ו ומתחסד בחסד שחוף לעצמו ח"ו כו'. וכמו שהקשה הפרד"ס קושי' זו להרמ"ר¹⁰⁰ שם

(89) פרצ"ו ואילך (ח"ג ע' תתכ ואילך).

(90) הרי' מנחם רקנטי בספר טעמי המצות שלו (בסופו, בחלק שלא נדפס, ונמצא בכת"י). הובאו דבריו בפירושו החיט (מנחת יהודה) לספר מערכת האלקות פ"ג (כה, א – בדפוס מנטובה, שי"ח) ובפרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א. וראה אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתוא' תרנ"ח ע' יד ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רג ואילך. שיחת ש"פ בשלח תשט"ו (תורת מנחם התוועדיות תשט"ו ח"א ע' 254 ואילך). וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות – פשיטותם ו"צירום" (ע' צג ואילך). וש"נ.

(91) ראה לקו"ת ברכה צט, א. סידור עם דא"ח כ, ב.

(92) ע' אירו ואילך.

(93) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי חיי שרה כה, ב

ואילך.

(94) חיי שרה כג, א.

(95) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(96) עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ג. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה שער היחוד ספכ"ח ואילך. סה"מ תרס"א ע' קעו ואילך. עת"ר ע' מה ואילך. לעיל פ"ח. פל"ו (ח"א ע' יח. ע' עח).

(97) ראה סה"מ תרס"ח ס"ע רטז ואילך. וראה גם סה"מ תרס"ה ס"ע רפח. עת"ר ע' מז. לעיל פ"ח שם.

(98) ראה ספר הערכים שם. וש"נ.

(99) א"כ: אוצ"ל: דא"כ.

(100) = להר' מנחם רקנטי. ראה במקומות שזיינו בהערה

שביעי של פסח, העת"ר

א'ערה

פ"ג¹⁰¹, דשיטת הרמ"ר הוא דהספירות הן הכלים⁹⁰ דהאור הוא פשוט לגמרי, וחו"ג הוא הכלים, שהן כמו כלי האומן, שכל כלי פועלת פעולה מיוחדת, והאומן א' הוא, ופועל בכל כלי כפי אופן הכלי ההיא כו', וכמו"כ שהאור הוא פשוט, ופועל ע"י הכלים כפי אופן הכלי כו', והקשה לו הפרדס, שא"כ ה"ה יודע בידיעה שחוץ לעצמו כו'. הרי גם לפ"ד¹⁰² שהגוון בהאור הוא רק ע"י הכלי, יקשה לו ג"כ קושי' זו. והפרדס נר' שמסתפק לעצמו בתי' קושי' זו, בזה שלדעתו הכלים אינם דברים נבדלים מן העצמו' ככלי האומן כו', והיינו שאינם בכחי' ברי', כ"א זהו ג"כ מה שנאצלו, וא"כ אינם חוץ לעצמותו ח'ו, דמאחר שהכלים הם ג"כ נאצלי', ה"ה אלקו', וע"כ, גם אם הידיעה בהאור הוא ע"י הכלי, הרי הכלי היא ג"כ אלקו', ובאלקו' גופא אינו שייך לומר חוץ לעצמותו כו'¹⁰³. אבל לפ"ז יקשה לו, איך נתהוו הכלים מן העצמות, שזהו התהוות הריבוי מהאחד הפשוט כו' (ועמ"ש במ"א בדעת הפרדס בענין עצמות וכלים בד"ה אור זרוע לצדיק¹⁰⁴).

תתקנמ

אך באמת לית פירכא מעיקרא כלל, איך יהי' הריבוי וההתחלקות מן העצמות, דהעצמות גופא מכריח ענין הריבוי וההתחלקות, דענין העצמות הוא שלא יתואר ולא יוגדר בשום דבר, והיינו שהוא בכחי' פשיטות בתכלית כו', והפשיטות האמיתי מכריח גם ענין הריבוי וההתחלקות כו'. והוא מ"ש העה"ק¹⁰⁵ דהא"ס הוא שלימות בלי שום חסרון, וע"כ יש בו גם כח הגבול, שא"ת שיש לו כח בבע"ג, ואין לו כח בגבול, אתה מחסר שלימותו, אלא כשם שיש לו כח בבילתי גבול, כן יש לו כח בגבול כו'. וכ"ה בענין הריבוי וההתחלקות, וכמ"ש הרה"ג מהר"ל מפראג ז"ל בהקדמתו לס' גבורות ה'¹⁰⁶, דהעצמות, להיותו פשוט אמיתי, ואינו מוגדר בשום גדר, יכול להסתעף ממנו גם הריבוי וההתחלקות, שא"ת שאינו יכול להסתעף ממנו הריבוי וההתחלקות, הרי נתת לו הגבול וההגדרה, ואינו פשוט אמיתי, אלא מצד הפשיטות האמיתי בהכרח שיכולתו בכל כו', והו"ע כל יכול כו'. וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו¹⁰⁷ דאמיתי' ענין א"ס הוא הבל"ג האמיתי, והיינו אמיתי' השלילה מכל דבר, וכמו שלילת החיוב ושלילת השלילה, שלילת הגבול ושלילת הבל"ג, וממילא הוא הכל כו'. ובכללות הוא בחי' כח הבל"ג וכח הגבול, דכח הבל"ג הוא כח האחדות, וכח הגבול הוא כח הריבוי, דפשיטות העצמות מכריח ב' הענינים, שנושא את שניהם כו', ובעצמות, האחדות והריבוי, שזהו הבל"ג והגבול, אינם הפכים, מפני שהכל הוא עצמו' כו', דהנה, בגילויים, הרי כח הבל"ג אינו כח הגבול כלל, וכן כח הגבול אינו כלל כח הבל"ג, ולכן הבל"ג אינו יכול לקבל את הגבול, והגבול אינו יכול לקבל את הבל"ג, אבל בעצמו', הרי שניהם הם עצמו', ורק אנו תופסים את העצמו' יותר בענין הבל"ג, אבל באמת גם הגבול הוא עצמו'. או ששניהם אינם עצמו', דעצמו' אינו גבול ואינו בל"ג, דשני הענינים האלו שייך רק בגילויים. ובעצמות הוא בחי' היכולת,

ב (מהדו"ב). קלב, ב.

104 (104) בד"ה אור זרוע לצדיק: תרס"ח (סה"מ תרס"ח שם).

105 (105) = העבודת הקודש (ח"א רפ"ח).

106 (106) הקדמה שני'.

107 (107) המשך תרס"ו ע' רכג.

101 (101) שם פ"ג: פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ג.

וראה אוה"ת ענינים שם ע' רפב. ע' רפג ואילך. ספר הערכים שם ע' קמו. וש"נ.

102 (102) = לפי דעתו (של הפרדס).

103 (103) ראה סה"מ להצ"צ מט, סע"א ואילך (מהדו"ק). מט,

שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו', וכמ"ש בדרוש הנ"ל באורך¹⁰⁸. ובגילויים זהו בחי' כח הבל"ג וכח הגבול כו', דקוה"צ הי' התגלות מבחי' כח הבל"ג שבא"ס (היינו שהגילוי הזה הי' בהתגברות כו'), וע"י הצמצום נתגלה בחי' כח הגבול שבא"ס כו', וכמשנת"ל.

וע"י הצמצום בא האור בבחי' התחלקות כו', להיות דהצמצום הוא שנתעלם האור ונשאר מקו"פ כו', והמשכת האור אח"כ בא בדרך דילוג הצמצום, והיינו שלא בהדרגה כו', וכמו עד"מ המדלג וקופץ ממקום למקום, שהוא נעתק ממקום למקום שלא בהדרגה בהילוך מעט מעט על הארץ, אלא הוא כפורח באויר כו', וכמו"כ הוא למע', שנמשך האור דרך דילוג הצמצום, שלא בהדרגה, ועי"ז הוא בא בבחי' התחלקות כו'. והיינו, שאין זה רק שהצמצום מגביל את האור (שהי' אפשר לומר שזהו כמו חוץ לעצמותו כו', ובאמת, מאחר שהצמצום שהוא כח הגבול הי"ז ג"כ עצמות כנ"ל, א"כ, גם אם נא' שההגבלה היא מהצמצום, אין זה חוץ לעצמותו, מאחר שזה ג"כ אלקות כו'), כ"א שהאור עצמו בא בהתחלקות כו'. והיינו גם להשטה⁹⁰ שהאורות פשוטים, והיינו שהן המשכה מבחי' האוא"ס הבל"ג, הנה ע"י שהאור בא בדרך דילוג הצמצום, שלא בהדרגה, הי"ה בא בבחי' התחלקות כו'. וגם לפי משנת"ל בדרוש זה¹⁰⁹ שהאו"פ גם כמו שהוא קוה"צ הוא בבחי' מדה וגבול, והו"ע הע"ס הגנוזות במאצילן כו', וכמשנת"ל באורך¹¹⁰, ומ"מ א"ז בחי' כח הגבול שבא"ס, שהרי זהו מהאוא"ס הבל"ג (והוא בחי' מין¹¹¹ כנף כו'¹¹²), רק שזהו מה שהאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו להיות אור בבחי' מדה וגבול כו'¹¹³, והשערה זאת היא בחי' כח הגבול שבא"ס כמו שהוא קוה"צ כו', ונתגלה המדידה וההגבלה ע"י הצמצום כו', וכמשנת"ל¹¹⁴ דבאור הקו באים הע"ס הגנוזות בספי' פרטי' בבחי' נקודות כו'.

תתקמוא

ועז"נ¹¹⁵ קול דודי הנה זה בא מדלג כו' מקפץ כו'¹¹⁶, ועד"מ מי שהוא הולך כדרכו, גופו עומד על הארץ ממש, ואף בשעה שהוא הולך ומגבי' רגלו אחת, אבל רגלו שני עומד על הארץ, ואף מי שהוא רץ במרוצה הוא מגבי' רגלו במהירות גדול, אבל מ"מ, רגל אחת, ימין או שמאל, עומד על הארץ, ורגלו השני באויר (והדוגמא למעלה, דמה שעומד על הארץ הו"ע והארץ הדום רגלי¹¹⁷, והיינו התלבשות האלקות בעולמות גם כמדרי' התחתונים, שזהו בחינת ומדרי' התחתונה שבאלקות כו'. ובאופן עליון יותר הוא התלבשות אור האלקי במצות מעשיות, שזהו ע"י שהאדם משפיל א"ע בבחי' שמאל דוחה¹¹⁸, מי אנכי לעלות למע' בבחי' קירוב כו', רק להיות למטה ולקבל עליו עומ"ש כו', דמדה כנגד מדה¹¹⁹, האוא"ס משפיל א"ע כבי' במצות מעשי' בעשי' למטה כו', וכמ"ש

(114) פל"א (ח"א ע' סו ואילך).

(115) שה"ש ב, ח.

(116) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות

הר"פ שבהערה 1.

(117) ישעי' סו, א.

(118) ראה סנהדרין קו, ב. סוטה מז, א.

(119) ראה סנהדרין צ, סע"א.

(108) שם ע' רכו ואילך. ע' רמא ואילך.

(109) ראה לעיל פי"ב ואילך (ח"א ע' כה ואילך).

(110) פט"ו ואילך (ח"א ע' לב ואילך).

(111) ראה מנחות לח, א ואילך. שו"ע אדה"ז או"ח ס"ט

ס"א.

(112) ראה אוה"ת ענינים ע' רפה. לעיל פכ"ז (ח"א ע' נו).

וש"נ.

(113) ראה לעיל פט"ז. פכ"ז (ח"א ע' לד. ע' נו ואילך).

בלק"ת בסופו בד"ה השמים כסאי¹²⁰. וענין ההילוך הוא המשכת האור בדרך סדר השתל/, והוא עד"מ בהילוך שמגבי' רגלו אחת ומעמיד רגל אחת על הארץ, זכן הוא סדר ההמשכה מעו"ע¹²¹, דחיצוניות שבעליון נעשה פנימיות התחתון כו'¹²², וזה כמשל שרגל אחת על הארץ כו', ובכדי שיומשך בחי' החיצוניות שבעליון צ"ל צמצום והעלם בחי' הפנימיות כו', וזהו משל הגבהת רגל אחת כו'. וכן בעבודה הוא האהוי"ר שע"פ טו"ד, שבאים מהתבוננות שבמות, ונמשך אור המוחין בהמדות כו', והוא לאחר שנתעלם הפנימי, נמשך מחיצוניות המוחין במדות כו', ועי"ז הוא ההמשכה למעלה האור שבסדר והדרגה כו'. וענין המרוצה הוא בהאור שלמעלה מהשתל' שבא שלא בסדר והדרגה כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה והנה פרח מטה אהרן¹²³. ובעבודה הו"ע רעו"ד, שזהו מצד רצון העצמי שבנפש שלמעלה מטו"ד, ועי"ז מעוררים וממשיכים בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו', וכמשנת"ל. ומ"מ, גם בזה שייך שמגבי' רגלו הא' ומעמיד א', מפני שגם בזה יש סדר (וכמ"ש הרה"ג מהר"ל מפראג ז"ל¹²⁴, שגם בנסים היוצאים מדרכי הטבע יש בהם סדר כו'), דהמשכת האור הסוכ"ע הוא ג"כ בבחי' מטי ולא מטי, שהוא בחי' רצוא ושוב כו'¹²⁵, ולפעמים מתגלה בבחי' החסד, ולפעמים בבחי' הגבו', וכמו ובמורא גדול¹²⁶ זה גילוי שכינה כו'¹²⁷, וכן בעבודה, לפעמים הוא בבחי' ימין מקרבת¹²⁸ ביותר בבחי' אה"ר כו', ופעמים בבחי' יראה וביטול ביותר כו'. ועמש"ל ד"ה בקר ויודע ה'¹²⁸, איך שברצון, בחי' חו"ג אינם בהתחלקות כו'. וכ"ז הוא בהמשכות שאחה"צ כו'). אבל הדילוג הוא שמגביה כל גופו ושתי רגליו מארץ, והוא באויר, ומדלג ממקומו שהוא דרך אויר, ואח"כ עומד ונתגלה בארץ, וקודם שעומד על הארץ, הגבי' עצמו, ונעשה חלל ומקו"פ בינו לארץ. וכמו"כ הוא בהמשכת אוא"ס ב"ה בעולמות דרך דילוג הצמצום הוא שנתעלם האוא"ס לגמרי, ונשאר מקו"פ, ואח"כ נמשך האור שלא בהדרגה, ועי"ז הוא בא במדה וגבול בבחי' התחלקות כו'.

ומה שע"י ההמשכה שלא בהדרגה נעשה התחלקות בהאור, י"ל כמשנת"ל (ד"ה ויחן ישראל¹²⁹) בענין הכאת האו"מ באו"פ, שזהו כמו עד"מ¹³⁰ שני בעלי שכליים, כשא' מקשה לחבירו על סברתו, ה"ה נופל עי"ז מסברתו, ומ"מ, אינו נופל לגמרי מסברתו, כי סברתו היא סברה, וה"ה מוצא סברה במה לתרץ סברתו, רק להיות שבאה ע"י סתירה, ה"ה סברה קטנה בערך הסברה הקודמת, מפני שסיבתה היא הסתירה שסתר חברו את הסברה הקודמת, ומתפרר מזה סברה קטנה לתרץ וליישב סברתו כו'. ונת' זה לענין התהוות הכלים ע"י הכאת האו"מ באו"פ, שע"י מתפרדים ניצוצות כו', יעו"ש. וי"ל כמו"כ בהאור,

תתקמב

(125) ראה אוה"ת יתרו ע' תכז ואילך. סה"מ תרע"ח ע' תלח.
 (126) תבא כו', ח.
 (127) ספרי עה"פ. הגדה של פסח פיסקא "ביד חזקה".
 (128) תרד"ע – פרנ"ט (ח"ג ע' תשכב).
 (129) תער"ב – פ"ט (ח"א ע' כא).
 (130) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' רכה ואילך. סה"מ תרס"ה ע' רפט ואילך.

(120) שה"ש ג, ריש ע"א.
 (121) = מעילה ועלול.
 (122) ראה עץ חיים שער יד (שער או"א) פ"ט. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש ה. קונטרס אחרון לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, א). לקו"ת שלח מא, ד.
 (123) קרח נו, א.
 (124) בספרו גבורות ה' (הקדמה שני). וראה אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' רסו. סה"מ תרנ"ז ע' רנב. תרע"ח ע' רכב. תש"ה ס"ע 65.

שע"י שבא בדרך דילוג הצמצום, שזהו דבר הנגדי אל האור, ה"ה נופל ממדריגתו ובא לידי התחלקות עי"ז כו'.¹³¹ והענין הוא, דהנה בע"ח¹³² הקשה, מפני מה ה' הצמצום בבחי' סילוק האור לגמרי, ולא נשאר הקו מתחלה, ותי', שאם ה' נשאר הקו, לא ה' אפ"ל התהוות העולמות מן האור כו', ואחר שנתהוו יכולים לקבל את האור כו'. וי"ל דכמו"כ הוא בהאור גופא, דאם ה' נשאר אור הקו (היינו מה ששיער אוא"ס להאיר בבחי' מדה וגבול כו'), לא ה' האור בבחי' מדה ובבחי' התחלקות כו', כ"א ה' כמו שהוא לפה"צ כו', וכאשר נתעלם האור לגמרי, ונמשך אח"כ דרך דילוג הצמצום, ה"ה בא ע"י הצמצום כמדה וכמשקל באופן המשכתו להיות כו מעומ"ט ובא בבחי' התחלקות כו'. וזהו שהצמצום פועל בהאור להיות בבחי' התחלקות ובבחי' מעלה ומטה כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² ויהי הענן והחשך ויאר כו'. דהנה כתי'¹³³ ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, דמשמע, דקודם ההבדלה ה' האור והחשך בערבובי'¹³⁴, וממילא לא ה' האור פועל פעולתו כו', וההבדלה היא שנבדל האור בפ"ע, ואז ה"ה פועל פעולתו להאיר כו', דעיקר ההבדלה הוא בשביל האור, בכדי שיאיר כו'. וה"ז כענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים¹³⁵, דקודם ההבדלה היו מ"ת¹³⁶ כלולי' במ"ע¹³⁷, ואח"כ נבדלו כו'¹³⁸, וענין ההבדלה הוא שיצאו ונתגלו המ"ת במדרי' בפ"ע כו', וכמשנת'ל (ד"ה ויקחו לי תרומה¹³⁹) דהרקיע המבדיל שאיב מלעילא ויהיב לתתא כו'¹⁴⁰, וכמו"כ ההבדלה בין אור וחשך, שנבדל האור להיות במדרי' בפ"ע, ועי"ז הוא מאיר כו'. וכמו שבהבדלה בין מים למים הרי המ"ע¹⁴¹ נשארו למע' מהרקיע, והמ"ת ירדו למטה מהרקיע כו', כמו"כ הוא בהאור וחשך, שהאור הוא למטה מהמסך המבדיל, והחשך הוא למע' כו'. והענין הוא, דהחשך אין זה חשך המסתיר, כ"א הוא בחי' ישת חשך סתרו כו'¹⁴², והוא בחי' העלם הא"ס שלמע' מבחי' גילוי כו'. וההבדלה זהו בחי' צמצום הראשון כו', דקוה"צ ה' האור השייך אל העולמות כלול בהאוא"ס הבל"ג, ולא ה' אפ"ל השתל' כלל כו', וע"י הצמצום הוא שנבדל בחי' חיצוני' האור השייך אל העולמות במדרי' בפ"ע, והי' פעל פעולתו להיות התהוות העולמות וההשתל' כו'. והנה, בקי"ס הרי בטלו כל הצמצומים והבדלות, והי' גילוי בחי' עצמות אוא"ס כו', ולכן ראתה שפחה כו', מפני שבחי' עצמות אוא"ס האיר בגילוי, ע"כ הכל ראו גילוי אוא"ס כו', וכנ"ל. וזהו ויהי כו' והחשך ויאר כו', שהחשך, שהוא בחי' העלם הא"ס, האיר בגילוי ממש כו'. ובאמת ה' הגילוי בחי' הפנימי דאוא"ס ב"ה, שז"ע קי"ס, וידוע דים בשרשו הראשון הוא בחי' האוא"ס שלפה"צ, והוא בחי' העלם של הגילוי כו', כמ"ש במ"א¹⁴³, והי' קריעת הים, בחי' העלם הנ"ל, והי' הגילוי דבחינת עצמות

שמור"ר פ"ג, א. ועוד. וראה אוה"ת בראשית כט, א ואילך. לב.
ב. לעיל ע' איקפס. לקמן ח"ה ע' ואירב.
(139) ס"ע איקפו ואילך.
(140) זח"א לב, ב.
(141) = המים עליונים.
(142) תהלים יח, יב. וראה לקו"ת שה"ש ד, ג ואילך.
(143) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' שנ. תרמ"א ע' תיז. תרע"ח ע' רנט. וראה גם אוה"ת בשלח ס"ע תקעב ואילך. סה"מ תרכ"ח ע' קמא. תרל"א ח"א ע' שלג. תרל"ב ח"א ע' קלו. המשך מים רבים תרל"ו פקמ"ה. סה"מ תרמ"ב רעא.

(131) ראה ד"ה היושבת בגנים תשי"ג (סה"מ מלוקט ח"ב ע' רלא. בהוצאה החדשה - ח"ב ע' רלב) הערה 21.
(132) שער א (דרוש עגולים ויושר) סוף ענף ג. וראה לעיל פ"ח (ח"א ע' לז).
(133) בראשית א, ד.
(134) פרש"י עה"פ.
(135) בראשית שם, ו (בדילוג).
(136) = מים תחתונים.
(137) = במים עליונים.
(138) ראה ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א. תנחומא ויקהל ו.

שביעי של פסח, העת"ר

א'רעט

תתקמ"ג

אוא"ס ב"ה כו'. אמנם, בקי"ס הי' ג"כ הבדלה בין ישראל למצרים כו', אך הבדלה זו הי' מצד העצמות, דכאשר האיר בחי' עצמות אוא"ס, הרי שם דוקא נש"י, וכידוע¹⁴⁴ בענין אני הוא ולא אחר כו'¹⁴⁵, ומשו"ז הי' ההבדלה להיות נגוף למצרים ורפוא לישראל כו'¹⁴⁶. וז"ע הענן, שהוא בחי' ההבדלה שהבדיל בין ישראל למצרים כו', וההבדלה הי' מבחי' עצמות א"ס ב"ה. וז"ש ויהי הענן, שזהו התחדשות, דא"ז הענן המבדיל, שהוא בחי' הצמצום, דמשו"ז יש מקום גם למצרים כו', אך כאשר נתבטל הצמצום, והי' התגלות בחי' עצמות א"ס, עי"ז דוקא הי' ההבדלה כו', וע"כ או' ויהי הענן, שזהו התחדשות, ע"י גילוי בחי' העצמות כו'. ומ"ש ויאר, קאי על החשך, שבחי' העולם הא"ס האיר בגילוי, ומשו"ז הי' ההבדלה כו'. ונמצא, דשניהם אמת, שהי' חשך למצרים, ואור לישראל, והו"ע נגוף ורפוא כו'¹⁴⁷, והסיבה לזה הוא משום החשך האיר כו'. וזהו ג"כ ענין ולא קרב זה אל זה כו', דמשום שהחשך האיר, לכן לא קרב זא"ז, דאני הוא ולא אחר, ואין להם שם שום מקום כלל, ולכן עי"ז דוקא ולא קרב זא"ז כו'. ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה, וקאי אדסמיק, והוא החשך, שזהו בחי' העולם דא"ס, שהאיר בגילוי כו', ועי"ז הי' ההבדלה בין ישראל למצרים, שז"ע הענן כו', ומשו"ז ולא קרב זה אל זה, שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל כו'.

145 הגדה של פסח פיסקא „ויוציאנו“.
146 זח"ב לו, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' קי ואילך. ע' קיד ואילך. תו"ח בא פו, א ואילך. אוה"ת בא ח"ז ע' ב'תרלג ואילך. ח"ח ע' ב'תתקמד ואילך. סה"מ תרמ"ד שם.
147 ישעי' יט, כב.

144 ראה לקו"ת צו יב, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' רלט. ע' רמז. סידור עם דא"ח רצט, א ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' תמד. תרל"ב ח"א ע' קכח. תרמ"ד ע' שלב ואילך. ע' שלז. ע' שס. תרנ"ח ע' ר. המשך תרס"ו ע' שנו. סה"מ אעת"ר ע' עה. ע' ריד. תרע"ח ע' רמג.

בס"ד. ש"פ שמיני, העת"ר

וְיָהִי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל². הנה ביום השמיני הוא שמיני למילואים³. וצ"ל מהו"ע קרא משה לאהרן ולבניו, הרי ה' באה"מ⁴, וכמ"ש ס"פ צו⁵ ומפתח אה"מ לא תצאו שבעת ימים, וא"כ מה ה' צריך לקרוא אותם. גם מה"ע ולזקני ישראל, והרי לא מצינו כאן דבר שנא' לזקני ישראל, וא"כ על מה ה' הקריאה להם. ובגמ' שבת דפ"ז ע"ב א' עשר עטרות נטל אותו היום, וצ"ל מהו"ע העשר עטרות, ולמה דוקא ביום השמיני לקח עשר עטרות, וכמו שהקשה הכלי יקר⁶ מה יום מיומים כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דהעלם הצמצום הוא ב' ענינים⁸. הא, שסילק ונתעלם האוא"ס הבל"ג, דקוה"צ ה' האוא"ס ממלא מקום החלל⁹, וע"י הצמצום נתעלם במקורו כו'. דכאשר מאיר גילוי אוא"ס, הנה בפשיטות נתפס האלקות, והרגש המציאות הוא בדרך התחדשות, וכאשר נתעלם האוא"ס, מה שנתפס בפשיטות הוא המציאות והישות, וגילוי אור אלקי הוא בדרך התחדשות כו'. וענין הב' הוא בהאור השייך אל העולמות, שנבדל במדרי' בפ"ע כו', דקוה"צ ה' כלול בפנימי' האור, וממילא ה' הגילוי מבחי' הפנימי' כו', וגם חיצוני' האור ה' בעילוי יותר כו', וע"י הצמצום נבדל בחי' חיצוני' האור בפ"ע, שע"ז ירד ממעלתו כו' (וכמו¹⁰ מ"ע ומ"ת¹¹, שבתחלה ה' המ"ת כלולים במ"ע¹², והיו במע' עליונה, וכשנבדלו בפ"ע ירדו במעלתם כו', וכמו"כ הוא בהאור כו'). ועוד¹³, שע"ז בא האור בבחי' התחלקות כו', דלהיות שהצמצום הוא שנשאר חלל ומקור"פ, והמשכת האור הוא בדרך דילוג, שלא בהדרגה, ע"ז נעשה האור בבחי' התחלקות כו', והוא, שע"י הדבר הנגדי, דהיינו בחי' הצמצום, בחי' הגבול שבא"ס כו', הנה ע"י פגיעת האור בהדבר הנגדי, נעשה בחי' ההתחלקות כו'.

(3) תו"כ ופרש"י עה"פ.

(4) = באהל מועד.

(5) ח, לג.

(6) עה"פ.

(7) ע' ארנו ואילך. ע' ארסו ואילך.

(8) ראה ד"ה ונחה תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ב ע' מח ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קצא ואילך).

(9) מקום החלל: ראה לעיל פק"ל (ח"ב ע' שמב).

(10) ראה לעיל ע' ארעז.

(11) = מים עליונים ומים תחתונים (ראה פרש"י בראשית א, ו).

(12) ראה ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א. תנחומא ויקהל ו. שמו"ר פ"ג, א. ועוד. וראה אוה"ת בראשית כט, א ואילך. לב,

ב. לעיל ע' אקפט. לקמן ח"ה ע' ואירב.

(13) ראה לעיל ע' ארעז ואילך.

(1) (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ולתוספת ביאור באוה"ת סידור ע' קנה ואילך*. ד"ה להבין המאמר ואנת הוא שלימו באוה"ת וירא ח"ד תשדמ, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

עוד מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה ביום השמע"צ תרס"ד (סה"מ תרס"ד ע' מה ואילך). ד"ה אנכי ה"א תרע"ג (לעיל ח"ב ע' שמה ואילך). חלק מד"ה ויהי ביום השמיני תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קכד. ע' קלא ואילך). להתחלת וסיום המאמר – ראה ראש וסוף ד"ה ויהי ביום השמיני הנ"ל; תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' קפז).

(2) שמיני ט, א.

(* והוא הגהות לד"ה וידעת היום במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קכ ואילך.

והנה לבד זאת מה שע"י הצמצום בא האור בבחי' התחלקות*, הנה הוא בא בהתעלמות בבחי' הכלים כו' (שז"ע הצמצום דרך העולמות¹⁷, שנת"ל ד"ה בא אל פרעה¹⁸). תתקמוד

דהנה, נת"ל¹⁹ דגם בשרשי האורות כמו שהן לפה"צ יש בהם ע"ס, והן הע"ס הגנוזות במאצילן כו', רק שם הם בבחי' פשיטות לגמרי, שאינן במציאות ספי' כלל כו'. וידוע²⁰ המשל²¹ הע"ס הגנוזות, שזהו עד"מ כח האש שבאבן החלמיש, שאין בו מציאות האש כלל, רק כח האש, ולכן כאשר נותנים אותו במים, אינו נכבה ואינו נעשה בו שום גרעון, מפני שאין בו כלל מציאות האש, כ"א כח החום לכד, וג"ז אינו במורגש כלל כו'. וכמו"כ בהכחות כמו שכולול' בעצם הנפש, שאינם במציאות כחות כלל כו'. ובאמת אין כ"ז משל מכוון להע"ס שבעצמות, דמ"מ הרי יש כח האש בהאבן החלמיש כו'²². ויצדק משל זה על ע"ס הגנוזות כמו שהן בא"ק או עקודים כו', וכמ"ש במ"א²³. ועל הע"ס הגנוזות בעצמות אוא"ס לפה"צ, יצדק יותר המשל משם האדם, שקודם שקוראין אותו בשמו, אינו נמצא בו כ"כ גם בהעלם כו', וכמ"ש במ"א²⁴. ואיך שיהי, הע"ס כמו שהן בשרשי האורות, אינם במציאות כלל, והן בתכלית האחדות וההתכללות כו'. וע"י הצמצום נפרטו בספי' פרטי, כמו חכ' בספי' בפ"ע ובינה בפ"ע כו'. וזהו אור הקו, שהוא התגלות הע"ס הגנוזות שבאו בו במדרי' פרטי' כו', וכידוע שהקו עשוי מנקודות כו'. והענין הוא, דהנה בקו יש ב' אופנים²⁵. הא' שהוא בבחי' אורך, והוא, שמדרי' א' נמשך ויורד מלמעלמ"ט, והוא בחי' התגלות הדבר כו'. וכמו בענין שכלי, שלהשפיע לזולתו צריכים להלבישו באיזה ענין, ולמי שמבין בטוב מספיק כשמלבישים אותו בענין א', ולבעל שכל קטן ממנו צריכים להלביש בעוד ענין כו', וכן יורד הענין ממדרי' למדרי' כו', שזהו התגלות ממש, רק שהתגלות היא באורך, לא ברוחב, דרוחב הוא שהתגלות הענין הוא ע"י התגלות הפרטים שבו, ואורך הוא שעצם הענין שכלי יורד ונמשך כו'. ואופן הב' בקו הוא, שהוא התגלות הפרטים, רק שהן כמו שהן, לא בביאור וגילוי, הן באורך והן ברוחב,

(* (והיינו מה שהקו הוא עשוי מנקודות כו'¹⁴, וכמשנת"ל ד"ה מי מנה¹⁵)¹⁶.

22 ראה סהמ"צ להצ"צ, אוה"ת ענינים, סה"מ תרנ"ט והמשך תרס"ו שם.

23 ראה אוה"ת ענינים והמשך תרס"ו שם. סה"מ תרס"ח ס"ע רב ואילך. עטר"ת ע' רכט. תרפ"ט ס"ע קצ ואילך. תש"ח שם. ד"ה בשעה שעלה שם.

24 ראה תו"א הוספות לויחי קג, ג (ועם הוספות וכו') – אוה"ת ויחי תכו, סע"ב ואילך). דרמ"צ קמת, סע"ב ואילך. אוה"ת וישב תתרפ"ו, א. ענינים ע' קמא. ע' רעז ואילך. סה"מ תרנ"ז ס"ע קצא ואילך. תרנ"ט ס"ע קצט ואילך. תרס"ד ע' לג. המשך תרס"ו ס"ע רמה ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רב ואילך. תרע"ח ע' קצ. עטר"ת ס"ע קצו ואילך. ע' רל. תרפ"ד ע' טו. תרפ"ט ע' קצג ואילך. תש"ח שם. ד"ה בשעה שעלה שם.

25 ראה סה"מ תרס"א ס"ע קפה ואילך. לעיל פל"א (ח"א ע' ס).

14 ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פי"ד (קכ, א). סה"מ תרנ"ב ע' צז. ע' ק ואילך.

15 תער"ב – פל"א (ח"א ע' סו ואילך).

16 על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק) – ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 53 בשוה"ג.

17 ראה אור תורה להרב המגיד סימן קלד.

18 העת"ר – פת"ה ואילך (ע' א'קכה ואילך).

19 פט"ו ואילך (ח"א ע' לב ואילך).

20 ראה פרדס שער ה (שער סדר האצילות) פ"ד. סהמ"צ

להצ"צ קמת, ב. אוה"ת ענינים ע' קמ. סה"מ תרנ"ט ע' קצו ואילך. המשך תרס"ו ע' רמד. סה"מ תרס"ח ע' רא ואילך.

תש"ח ע' 243 ואילך. ד"ה בשעה שעלה משה למרום תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ה ע' רפו ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' שכ ואילך).

21 המשל: אוצ"ל: המשל על.

כ"א כל פרט כמו שהוא בעצם כו', וכמו המשנה שהיא התגלות פרטי ענינים, וכל ענין הוא בקיצור נמרץ כו'. וזהו קו העשוי מנקודות, שהן פרטי מיוחדים, אבל הן כמו שהן בעצם כו', והיינו שהן נקודות היוליות עדיין כו'. וז"ע הע"ס כמו שהן בהתגלות הקו, שהן נקודות היוליות בבחי' פשיטות עדיין כו'. ונק' ע"ס בלי מה²⁶, בלי מהות כו'. דכמו שהן בשרשן, ה"ה בבחי' חד ממש, וכמא'²⁷ אתה הוא חד כו', ואינו שייך לומר עליהם ע"ס כו', ובהקו הן בבחי' ע"ס, אבל הן בבחי' בלי מה כו', וכמשנ"ת כ"ז לעיל ד"ה מי מנה²⁸.

ובהתלבשות האורות בכלים ה"ה נעשים בבחי' מציאות אורות כו'. דהנה, מה שנתהווה ע"י הצמצום הוא בחי' הכלים. דהרי האורות הן גילויים מאוא"ס ב"ה, ורק שנבדלו ונתגלו ע"י הצמצום כו', אבל לא שנתהוו ע"י הצמצום, שה"ה גילויים כו', ומה שנתהווה ע"י הצמצום הוא מציאות הכלים כו'. וכמ"ש בע"ח בתחלתו²⁹ בהג"ה, דענין הצמצום הוא שנתגלה שרש הדין (והוא בחי' כח הגבול), וממנו נעשה המקום, שהוא כדוגמת הכלי כו'. ופי' וענין המקום הוא מקום החלל, שזהו בחי' מקום כו'. וכנודע³⁰ שיש ב' דיעות בענין המקום³¹, אם הסובב והמקיף הוא המקום³², או שהחלל המוקף הוא המקום כו'. ודעת האריז"ל שמקום החלל הוא המקום, וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ע"פ³³ הנה מקום אתי, זה יובן בסוד הצמצום שנעשה מקום לעולמות כו', והוא נקודת הרשימו, שזהו בחי' המקום³⁴, שהיא שרש הכלים כו'³⁵, כידוע ומבו' במ"א³⁶. ומש"א³⁷ שנתגלה שרש כו', הוא, כי שרשי הכלים הוא גם באוא"ס שלפה"צ כו' (והוא בחי' כח הגבול כו'). דהנה, הפרדס שער הצחצחות פ"ו כ' שהע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים, לא שרשי האורות כו', וזהו לשיטתו שהאורות הן פשוטים³⁸, ע"כ דעתו שהע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים כו'. ולכל הדיעות יש שרשי הכלים לפני הצמצום כו'³⁹, וע"כ אומר שנתגלה כו'. ומ"מ ה"ז שהכלים

תתקמה

26 ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

27 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

28 תעריב – פכ"ט ואילך (ח"א ע' סג ואילך).

29 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב – בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס (הובא בהגהות וביאורים (מהר"ר מנחם מענכין ז"ל היילפרין) שנדפסו בשולי העמוד בעץ חיים ווארשא, תרנ"א). וראה לעיל פ"ח (ח"א ע' יז).

30 ראה לקו"ת ויקרא הוספות נא, סע"ב ואילך. אוה"ת בחוקותי ח"ב ע' תרנט. נ"ך ח"א ע' תז ואילך. ספר החקירה עו, ב ואילך. סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקס ואילך. תרמ"ג ע' צד ואילך. תרנ"ז ע' קכו ואילך. המשך תרס"ו ע' לו. סה"מ עטר"ת ע' קג. פרי"ת ע' קפה. ד"ה חביב אדם תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה (קה"ת, תשע"ד) ע' ש"ח ואילך). סה"מ תרפ"ו ע' פד ואילך. ד"ה פדה בשלום תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' נב ואילך). ד"ה קטנתי וד"ה פדה בשלום תשל"ל (סה"מ תשל"ל ע' עו ואילך. ע' פו ואילך).

31 ראה עקרים ח"ב פי"ז.

32 ראה עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. שער ח (שער אדם קדמאה סתם) רפ"ט. שער יג (שער או"א) פמ"ו (עט, סע"ב). שער יד (שער קרית ארבע) רפ"ב קנב.

33 תשא לג, כא.

34 ראה אוה"ת בחוקותי ס"ע תשח. סה"מ תרנ"ז ע' קט. לקמן ח"ו ס"ע וא"ש.ג. וראה גם המשך מים רבים תרל"ו ספ"ג (סה"מ תרל"ו ח"א ע' כ. ובהנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע – ח"ב ע' תא).

35 ראה לקו"ת הוספות לויקרא נד, א. סידור עם דא"ח קסה, ד ואילך. סה"מ"צ להצ"צ נא, א ואילך.

36 ראה סה"מ תרנ"ז ע' קכח ואילך.

37 = ומה שאמר (בעץ חיים שם בהגהה).

38 ראה אוה"ת בחוקותי ח"ג ע' תתקכט ואילך. ענינים ע' קע. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ס"ע פג ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רג ואילך. ע' רח ואילך. לעיל פט"ו (ח"א ע' לב). שיחת ש"פ בשלח תשט"ו (תורת מנחם התוועדות תשט"ו ח"א ע' 256 ואילך). וראה ספר הערכים ח"ב ח"ד ערך אורות דספירות – „פשיטותם ו„ציורים“ (ע' קד ואילך). וש"נ.

39 ראה גם סה"מ תרנ"ח ע' כט. תרנ"ט ס"ע מח. ע' גט. תרס"ד ע' יא. המשך תרס"ו ע' תרלט. ע' תרסה. לעיל פי"א. רפ"ט. פ"ע. פפ"ט. פק"ח (ח"א ע' כג. ע' לט. ס"ע קעג ואילך. ע' רל. ע' שיא). סה"מ עטר"ת ע' קצב. וראה ספר הערכים ח"ב"ד ערך אורות דספירות ביחס לכלים ס"ג (ח"ד ע' לה). ערך או"א"ס (ד) ס"ה סק"ד (שם ע' שצה). ס"ז סק"ד (שם ע' תיד). וש"נ.

נתהוו ע"י הצמצום, כי לפני הצמצום אינם בכחי מציאות כלל, וע"י הצמצום נעשו בכחי מציאות, ה"ז התהוות כו'. ואין זה כמו שהאורות, שגם לאחר הצמצום ה"ה בכחי אור, היינו בכחי אין כו', כי האור בכ"מ שהוא ה"ה בכחי אור כו', גם בני"ע, הרי החיות שבכחי אור, נא' ע"ז אין קדוש כה⁴⁰, שהוא בכחי אין וקדוש ומובדל כו', וכמ"ש במ"א⁴¹, וע"כ זהו רק שנתגלה ע"י הצמצום כו'. אבל הכלים הוא שנתהוו ע"י הצמצום כו' (והתהוות הכלים בפועל הוא ע"י הקו, דמהתעבות האור נעשה הכלי כו'⁴², אך שרשם מבחי' הרשימו והצמצום כו'). והיינו שאח"כ נתהוו בחי' הכלים כו', שגם בחי' א"ק, שהוא בחי' פרצוף היותר עליון, נתהוו שם בחי' הכלים כו'. והתחלת התגלות הכלים הוא בעקודים כו', וכמ"ש בע"ח⁴³. והאור הקו מתלבש בכלים דא"ק ודעקודים, ועי"ז הוא דוקא התגלות האור כו', דא"ל התגלות האור בעולמות כ"א ע"י התלבשות כו', שגם העולמות היותר עליונים, א"א להם לקבל את האור כ"א ע"י התלבשות כו', והיינו שגם בחי' המציאות דאוא"ס (שזהו בחי' הקו בכלל, שהוא רק הארה מהאוא"ס שלפה"צ, שז"ע המציאות לבד כו', כמשנת"ל (ד"ה ויהי הענן⁴⁴), וגם כמו שבא דרך דילוג הצמצום כו') א"א לעולמות לקבל כ"א ע"י התלבשות בכחי' הכלים, שהאור בא בהגשמה לפ"ע מהות עצמו כו', ואז אפשר שיתקבל בעולמות כו'.

ומזה יובן גודל מעלת האור כמו שהוא לפני הצמצום, שגם לאחר שנבדל ע"י הצמצום במדרי' בפ"ע, שע"ז ירד ממעלתו, וגם כמו שבא בדרך דילוג הצמצום שלא בהדרגה, א"א להעולמות היותר עליונים לקבל את האור כ"א ע"י ההתלבשות, שע"ז הוא בא בהגשמה כו'.

וז"ה מ"ש⁴⁵ אור זרוע לצדיק, שהאור הוא בא בדרך זריעה, וכמו בזריעת הגרעין בארץ, עי"ז בא המתיקות הרוחני שבהמזל לידי הגשמה במתיקות התפוח, שהמתיקות שבתפוח הוא מהמתיקות שבמזל, ושם הוא בתכלית הרוחני, ובא בהגשמה בהתפוח ע"י הגרעין כו', כמו"כ ע"י כלים דעקודים, שזהו כמו עד"מ גרעין הנזרע, להיות שזהו רושם מהאור דעקודים כו', שע"י המטולמ"ט⁴⁷ שנמשך ונסתלק הניח רושם כו'⁴⁸, והרושם הוא העביות שבאור (דמהתעבות האור נעשה הכלי כו'⁴²), רק שזהו מהאור דעקודים, כי הגרעין צ"ל מעין הדבר הנצמח ממנו כו', עי"ז בא האור בהגשמה להיות התהוות ע"ס דאצי' מע"ס דא"ק כו'. ובשרשו הוא בחי' הרשימו, שזהו כמו גרעין, שהוא

(40) שמואל א, ב, ב.

(ח"א ע' ית. ע' עח).

(43) שער ו (שער העקודים) פ"א. וראה לעיל פ"ע. פקס"ו

(ח"א ס"ע קעד. ח"ב ע' תנז).

(44) ע' אערב ואילך.

(45) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ואוה"ת סידור שבהערה 1. וראה ד"ה אנכי ה"א תער"ג שבהערה הנ"ל (שכנראה, מיוסד על אוה"ת שם).

(46) תהלים צז, יא.

(47) = המטי ולא מטי.

(48) ראה עץ חיים שער ז (שער מטי ולא מטי) פ"א.

(41) ראה אוה"ת ענינים ס"ע קל ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' כ. ע' מז. סה"מ תרס"ד ע' ב ואילך. המשך תרס"ו ע' תרסב ואילך. סה"מ תער"ב ע' עב⁴⁸. עזר"ת ע' קעז ואילך. תרע"ח ע' קלה. פר"ת ע' פז ואילך. ע' רמג. ה'ש"ת ע' 135. ד"ה באתי לגני תשכ"ד (תו"מ סה"מ באתי לגני ח"ב ע' תצ). וראה גם לקו"ת שה"ש כא, ב. לעיל פשצ"ז (ע' א'קו). סה"מ תר"ם ח"א ס"ע קעז ואילך. תרמ"ג ע' קטו.

(42) עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ג. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה שער היחוד ספכ"ח ואילך. סה"מ תרס"א ע' קעז ואילך. עת"ר ע' מה ואילך. לעיל פ"ח. פל"ו

רושם האוא"ס כו'. ועי"ז בא התגלות אור הקו בעולמות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אנכי ה"א הא'⁴⁹), שאין זה כמו שהוא אור הקו בעצם כו'. וכן הע"ס דאצי' שבאים ומתגלים ע"י הכלים דעקודים, א"ז כלל כמו הע"ס דא"ק ודעקודים כו'.

ועז"א⁴⁵ אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא⁵⁰, דחכ' דאצי' נק' חכ' ידיעא (והיינו שהיא בבחי' ידיעא באצי' כו', דבאצי' הוא בבחי' מהות חכ' כו'), ואנת הוא חכים הוא בחי' ע"ס הגנוזות, דהיינו בחי' חכ' דעקודים כו', ולא בחכ' ידיעא, שאינה בבחי' מהות חכ' כלל כו'. דגם בחי' חכ' דעתיק נק' שכל מופלא, והוא שמופלא ומובדל מבחי' חכ' דאצי' כו'. וכידוע⁵¹ שיש שכל מופלא ושכל נעלם, וההפרש ביניהם, דשכל נעלם הוא השייך אל הגילוי, והוא בחי' העלם של הגילוי כו', ושכל מופלא הוא שאינו שייך אל הגילוי כלל כו'. והיינו דבחי' חכ' דעתיק מופלא מחכ' דאצי', כמו שחכ' דאצי' מופלא מחכ' דבי"ע וחכ' שלמטה, שהרי השכל למטה תופס רק מה שהוא בבחי' מקום, דא"א כלל בשכל לתפוס מה שהוא בלי מקום, רק שאנו יכולים לצייר בשכלנו ענין הבלתי מקום, בזה שאנו רואין שיש כמה כחות במקום א' כו', וכמשנת"ל (ד"ה אלה הדברים⁵²), אבל מה שהשכל תופס הוא רק מה שבבחי' מקום כו', והחכ' למע', והעיקר באצי', ה"ה רק כמה שהוא בלי מקום כו', כמו"כ חכ' דעתיק מופלא מחכ' דאצי' כו'. וכ"ש דחכ' דעקודים וא"ק מופלא בערך מחכ' דאצי', וה"ז בבחי' לא בחכ' כו'. ולכן נק' ג"כ הע"ס דאצי' בש' אורות, ועל הע"ס הגנוזות אי' בזהר פ' נח דס"ה ע"א דלאו אינון נהורין, פי' שאינם בחי' אור כמו הע"ס דאצי', אלא הן בחי' מאורות, שמאור הוא בחי' מקור האור כו', דע"ה שבכללות הוא בחי' הארה לבד לגבי אוא"ס כו', הנה בהאור הקו גופא כמו שהוא בהעולמות יש הפרש גדול בגילוי האור כו', דהאור כמו שהוא בעקודים הוא בחי' עצמי לגבי האורות דאצי', דבעקודים מאיר עצמו הקו, ובאצי' רק הארת הקו כו', וע"כ האורות דעקודים נק' מאורות, מקור האור, והאורות דאצי' הן רק בחי' מציאות לבד לגבי אורות דעקודים כו'.

והנה באצי' גופא הרי האורות הן בבחי' תפיסא בכלים, שהרי הע"ס דאצי' הן בבחי' התלבשות אורות בכלים כו', וכידוע⁵³ דעיקר ענין הכלים הוא באצי', דעש"ז נק' האצי' אדם דעשי' כו'⁵⁴, שהכלים דאצי' הן בחי' כלים ממש בבחי' מציאות דבר, שהן כמו מהות אחר מהאור כו', והאור נתפס ונתלבש בהם כו', דלבד זאת דכללות אור האצי' הוא רק הארת הקו לבד כו', ה"ה בא בבחי' התלבשות כמו במהות אחר כו'. וע"ה שהכלים מגלים את האור, מ"מ, גילוי האור שע"י הכלים, והיינו מה שהכלים תופסי' אור, א"ז כלל כמו שהוא אור בעצם מהותו כו'. וכמו כלי המוחין שמגלים את אור השכל, שהמוח הוא כלי לשכל ומגלה אור השכל, הרי השכל שבא בתפיסא והתלבשות בכלי המוח, אינו כמו שאור השכל הוא בעצם, שהרי אנו רואין בשכל שבא בהפשטה ה"ה באופן אחר בגילוי

תתקמו

(53) מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקנט. ראה לקו"ת בהר מג, ריש ע"ד.

(54) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' א ואילך. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' עז ואילך. לקו"ת מסעי צה, א ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שכא. תרצ"ב ע' צז ואילך.

(49) תער"ג – פקל"ב (ח"ב ע' שמו ואילך (ראה הערה 45)).

(50) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).

(51) ראה אוה"ת סידור ע' מז ואילך. ועם הוספות כו' – סה"מ תרס"ט ע' לה ואילך. לעיל פצ"ח (ח"א ע' רנד).

(52) תער"ג – פקס"ח (ח"ב ע' תסב ואילך).

אור השכל לכמו שהוא בהשגה ממש בתפיסא בכלי המוחין כו', וכ"ש שאינו דומה כלל האור השכל הנתפס ובא ע"י כלי המוחין להאור השכל הבא מעצם כח החכ', וכמשנת"ל (ד"ה ויקהל⁵⁵) בענין שם העצם ושם התואר, דהשכליים הבאים מזה שכלי המוח תופסים באור השכל אינם בערך השכליים הבאים מצד עצם כח החכ' כו'. וכמו"כ הוא בבחי' הכלים דאצי', הגם שהן מגלים את האור, ועש"ז נק' תיקונין²⁷ מפני שמגלים את האור כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי⁵⁶, שהרי למעלה מאצי' הכל הוא בבחי' סתימות עדיין, וכמא²⁷ אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין כו', ובאצי' הוא שבא האור בבחי' גילוי, והוא ע"י הכלים כו', מ"מ, מה שהכלי תופסת בהאור, אין זה האור כמו שהוא בעצם מהותו כו', והיינו, דבאצי' גופא, מה שנתפס האור בכלי, הוא בחי' המציאות של האור לבד כו'.

והגם דבאצי' מאיר מהות האור (היינו מהות הזיו), שזהו ההפרש בין אצי' לבי"ע, דבבי"ע הוא רק גילוי המציאות לבד, ובאצי' מאיר גילוי המהות כו', הנה⁵⁷ עיקר ענין זה בבחי' חכ' דאצי', שהיא נשמת האצי' כו', וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז⁵⁸, דחכ' היא בחי' חי', שהיא נשמה דאצי' (ובפרטיות הוא בחי' נשמה לנשמה כו') שלמעלה מהתלבשות בכלים כו', וכמ"ש פ"י⁵⁹ דנשמה לנשמה לעולם אינה מתלבשת בכלים, והוא בחי' חכ' כו', ועש"ז נק' החכ' חיוהי⁶⁰, שהיא בחי' אור בלא כלי⁶¹, והיינו שגם כלי החכ' היא כמו האור ממש, ונק' חיוהי כו', ובינה נק' גרמוהי⁶⁰, שהוא בחי' הכלים⁶², וכמ"ש בע"ח שם פ"ז⁵⁸, דינה שהיא בחי' נשמה, ה"ה בחי' גופא לגבי בחי' חכ' שהיא בחי' חי' כו'.

תתקמוז

והענין הוא⁵⁷, כידוע⁶³ דחכ' הוא בחי' ראי', שהוא ראיית המהות, וכמו איזהו חכם הרואה כו'⁶⁴, ובינה היא בחי' שמיעה, שהוא בחי' מציאות לבד כו', והיינו מפני שהחכ' היא למעלה מבחי' הכלים, מאיר שם מהות האור, ובינה שהוא בחי' תפיסא בכלים, ה"ז בחי' מציאות לבד כו'. והו"ע ברכה והודאה⁶⁵, דחכ' היא ברכה, וכמא⁶⁶ איהו ברוך בחי' יסוד אבא כו' (ואיהי ברכה⁶⁶ בחי' מל' שמקבלת מחכ' כו'), ובינה היא בחי' הודאה, וכמא⁶⁷ בינה עד הוד אתפשטת כו', וההפרש ביניהם, דברכה היא המשכת מהו"ע צ"צ⁶⁸ האור כו', וכמשנת"ל (ד"ה חיי שרה⁶⁹), והודאה הוא כשאין העצם ידוע, רק שמודה לבד, וכמו מודים אנחנו לך כו'⁷⁰, וכמשל אדם המודה לחברו שעמו האמת, ולא כמו שנדמה לו עד עתה,

55) ס"ע ארכז ואילך.

56) יג, ג ואילך.

57) הבבא לקמן – ראה אוה"ת וירא שבהערה 1.

58) בני"ח שמי"א פ"ז: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאו, תק"ס.

בדפוסים שלפנינו: שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה.

59) פ"ז: בדפוסים שלפנינו: עץ חיים שם פ"ד.

60) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

61) ראה לקו"ת מטות פז, סע"ד. אוה"ת וראו ע' קנ. לעיל

פ"ה (ח"א ע' יא).

62) ראה לקו"ת שם.

63) ראה תו"א משפטים עה, א. לעיל פ"מ. פרס"ט (ח"א ע' פח. ח"ג ע' תשמח).

64) תמיד לב, א.

65) ראה סידור עם דא"ח קיב, ג.

66) ראה זוהר ח"ב קסב, א. ח"ג רסד, ב. לקו"ת תזריע כב,

ג. סידור עם דא"ח קסה, סע"ב ואילך. שה, ד. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקנט ואילך.

67) ראה זח"ג (רע"מ) רכג, ב. וראה אמרי בינה שער

התפילין פקמ"ז (קפו, ג ואילך). ביאורי זוהר לאדמור"ר

האמצעי קיד, ג. ולאדמור"ר להצ"צ ח"א ע' רפ ואילך.

68) – מהות ועצמות.

69) העת"ר – פשנ"ט ואילך (ע' תתקצז ואילך).

70) דברי הימים"א כט, יג. נוסח ויברך דוד. תפלת

העמידה.

והיינו, שחכ' שהוא גילוי המהות, ה"ז בחי' ברכה, וכינה שאינו גילוי המהות, ה"ז בחי' הודאה לבד כו'. והרי כינה היא השגה, ואיך היא הודאה לבד, הענין הוא, שההשגה היא במציאות הדבר, אבל בעצם הדבר הוא בחי' הודאה לבד כו'. וכמו בהתבוננות דה' אחד⁷¹, שענין זה יכול להיות בהשגה גמורה, לא מיבעי בחי' אחדות ה' מצ"ע, אלא גם האחדות מצד העולמות ה"ז בהשגה גמורה בשכל דנה"א ובהנחה טובה איך שכולא קמי' כלא חשיב⁷² ואיך שהעולמות בטלים כו', מ"מ, ה"ז רק בהשגת המציאות לבד, ועצם הדבר איך שהכל בטל, אינו נראה כו'. וכ"ה בכל התבוננות, וכמו בענין ברי' יש מאין, שמובן ומושג היטיב בשכל איך שההתהוות היא יש מאין, וגם אופן ההתהוות דיש מאין, הכל מושג ומובן בהשגה גמורה כו', וכמשנת"ל (ד"ה ואלה שמות⁷³), ומ"מ, הרי עצם הענין איך שהאין מהווה את היש, אינו נראה כו'. ואין זה כמו בחכ', דאיזהו חכם הרואה, שרואה את הנולד מאין ליש כו'⁷⁴, משא"כ בכינה הוא רק השגת המציאות, ובעצם מהות הדבר הוא בבחי' הודאה לבד כו'. רק שע"י ההשגה דכינה, ההודאה היא בבחי' קירוב ובבחי' ביטול כו'. וזהו שכינה דוקא היא הודאה, שהרי ההודאה יש בכאו"א, שהכל מודים באחדות הוי' ובחדוש העולם כו', רק שזהו הודאה מרחוק כו', וכאשר משיג את הענין ומתבונן בו היטיב, אז ההודאה בעצם הדבר היא בבחי' קירוב ובבחי' ביטול כו'. וז"ש⁷⁵ יודוך ה' כל מעשיך וחסידיך יברכוכה, דבחי' הודאה שייך בכל מעשיך, אבל הברכה היא בחסידיך דוקא (ועמשנת"ל ד"ה פדה בשלו' נפשי⁷⁶). וזהו ג"כ ענין אמת ואמונה⁷⁷, כי אמת הוא מקרוב, שנראה בעין השכל אמיתי' הדבר כו', ואמונה הוא מרחוק, שמאמין שכ"ה האמת כו', רק שאמונה היא הודאה בלי השגה והתבוננות, ומה שכינה עד הוד אתפשטת, היא ההודאה שע"י ההשגה כו', וכמ"ש בסי' בדרושי ל"ג בעומר⁷⁸ (ועמשנת"ל ד"ה ציון במשפט תפדה⁷⁹).

(והנה בחי' ראי' יכול להיות גם למטה, ממה שרואה למטה ביטול הגשמי אל הרוחני, וכמו ביטול הגוף אל הנפש, שהגוף בטל ונגרר אחר הנפש בדרך ממילא כו', וכמו"כ הוא בכל דבר גשמי, שבטל אל החיות האלקי המחי' אותו כו', ובפרט בהראי' בהשמים והגלגלים, איך שהן בטלים לאלקות בהסיכוב שלהם שמסבכים כלפי מערב כו'⁸⁰, וכידוע הענין⁸¹. וכמשנת"ל ד"ה למען דעת⁸², דכשירגיל עצמו בראי' זו בשמים וארץ גשמי' לראות ביטולם לאלקות, שזהו בחי' ראי' חושי' ממש כו', יהי' בזה בחי' הביטול הרבה יותר מהביטול דהשגה כו', והיינו שיהי' הביטול בעצם המהות כו', דכהשגה והתבוננות, הביטול הוא בבחי' הכנעה לבד, אבל ע"י הראי' הביטול הוא בעצם מהות

79) ועמשנת"ל ד"ה ציון במשפט תפדה: ראה ד"ה ציון במשפט תפדה תרד"ע פרע"ט. פרפ"ב (ח"ג ע' תשעה. ס"ע תשפג ואילך), ומצייין שם לד"ה ציון במשפט תפדה תער"ב פמ"ב (ח"א ע' צד).
80) ראה ב"ב כה, א. סנהדרין צא, ב ובפרש"י.
81) ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' נח ואילך. ספר החקירה להצ"צ ח, ב ואילך. סה"מ תרניה' ע' קנג ואילך. לעיל פצ"ט (ח"א ע' רנח).

71) ואתחנן ו, ד.
72) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.
73) העת"ר – פשע"ד (ע' אקא ואילך).
74) ראה תניא פמ"ג (סא, ב).
75) תהלים קמה, י.
76) העת"ר – פשע"ג (ח"ג ע' אלו ואילך).
77) תפלת ערבית. וראה לקו"ת עקב טז, סע"ד ואילך.
78) סידור עם דא"ח דש, א ואילך.
82) העת"ר – פשל"ג (ח"ג ע' תתקכט ואילך).

החומר"י כו'. וע"ה שזה רחוק עדיין מביטול במציאות, מ"מ, הביטול הוא בעצם החומר"י כו'. וכן בנפש, הביטול שע"י השגה הוא בחי' ביטול היש בכלל, וע"י הראי' הוא בחי' ביטול עצמי כו'. וז"ש בישע"י סי' מ' 83 מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן כו', שאו מרום עיניכם וראו כו', ובסי' נ"א 84 נוטה שמים ויוסד ארץ, רוגע הים ויהמו גליו כו', הזכיר הכל התבוננות מביטול עוה"ז הגשמי, ולא הזכיר ביטול שרפים וחיות כו', כי בזה שייך בחי' ראי' ממש, שזה ממשיך הביטול ביותר כו'. ומ"מ צ"ל ג"כ ההתבוננות באלקות וביטול עולמות העליונים כו', מפני שצ"ל ידיעת אלקות כו', ושע"ז דוקא בא לידי אהוי"ר כו', וכמ"ש באגה"ק בקו"א 85 ומביאו ללב שלם 86 כו'. וע"י העמקת הדעת יכול להיות גם בזה בחי' הכרה כאילו רואה כו').

וכ"ז הוא לפי שחכ' היא למע' עדיין מהתלבשות בכלים ממש, ובינה היא בחי' התלבשות בכלים, שאינו מאיר עצם מהות האור ממש, וע"כ בבחי' עצם האור הוא בבחי' הודאה לבד כו'.

אמנם 57 ידוע דאבא עילאה מקננא באצ"י 87, וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג 88, דבכל האצ"י מאיר בחי' חכ', גם בזו"ן דאצ"י כו', והבינה לא הועילה באצ"י רק בבחי' מעבר לבד כו', אך אחר אצ"י נעשה בינה בבחי' מסך ומלביש גמור כו', וע"כ באצ"י איהו וגרמוהי חד 60, שגם בחי' הכלים דאצ"י הן אלקות ממש, ובטלים לאוא"ס ומתייחד"י עמו כו', וזהו לפי שאור החכ' מאיר בהם, והחכ' היא ביטול, וע"כ גם הכלים דאצ"י הן בבחי' ביטול ממש כו' (ולכאן, מה שהכלים דאצ"י הן אלקות, זהו מפני שנתבררו ע"י ש' מ"ה דתיקון, כבירור היותר טוב, שהן בבחי' אלקות ממש כו', וכמ"ש במ"א 89. וי"ל דהכוונה שהן בבחי' אלקות ממש, להיות בהם בחי' הראי', ולהיות בבחי' יחוד ממש, זהו ע"י גילוי החכ' בהם כו'. ולפ"ז י"ל דזהו בחי' פנימי' הכלים כו', דמה שהכלים הם אלקות, זהו בכללות הכלים דאצ"י, אך מה שהן אלקות באופן כזה להיות בחי' הביטול דחכ', שזהו מה שנתחדש ע"י גילוי בחי' החכ' בהם, י"ל שזהו בבחי' פנימי' הכלים כו'. וכן מבו' במ"א 90 דמש"א איהו וגרמוהי חד זהו בבחי' פנימי' הכלים כו'). וזהו דבאצ"י איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד 60, שהכל הוא בבחי' אחדות כו'.

(ומ"מ אינו דומה היחוד דגרמוהי להיחוד דחיוהי כו' 91, והיינו, דעם היות שהבינה הוא בחי' מעביר לבד באצ"י, מ"מ, ג"ז הוא התלבשות כו'. וכמ"ש באגה"ק בקו"א 92, דביו"ט, בחי' חסד דאצ"י המלוכש לגמרי בחסד דברי', מחי' עוה"ז הגשמי ע"י מעבר חסד דיצי' ועשי', הנק' ג"כ התלבשות, שאל"כ לא הי' פועל בגשמי' עוה"ז כו', הרי שהמעבר

בדפוסים שלפנינו: פרק ב.

(83 פסוק יב. שם, כו.

(89 ראה סה"מ תרנ"ה ע' רכג. תר"ס ע' לא. עזר"ת ע' ריב.

(84 פסוק יג. שם, טו.

(90 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקסט"ט ע' קסט ואילך.

(85 קנו, ב.

מארז"ל ע' עז. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' ראה ע' תנח ואילך.

(86 דברי הימים"א כח, ט.

אוה"ת ואתחנן ע' רצא.

(87 ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג

(91 ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקב ואילך. לעיל פקנ"ג ח"ב

ק"ז, א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע'

ע' תי ואילך. וש"נ.

133. תש"ח ע' 81.

(92 קנח, א.

(88 בניחז שמו"ז פ"ג: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו הנ"ל.

גורם שע"ז יפעול בגשמיות כו'. וכמו עד"מ כשכותבים שכל באותיות הכתב ע"י אצבעות היד, הרי היד אינו כלי לאור השכל, ורק שעובר דרך מעבר היד, ומ"מ ע"ז הוא בא באותיות הכתב כו', וכמ"ש במ"א⁹³, והגילוי הוא מ"מ אור שכל. ולא כמו בהתלבשות השכל במדות, שהן בבחי' כלים לשכל, שההתגלות היא המדה, רק שבהמדה ניכר שבאה ע"פ השכל, אבל מה שבהתגלות הוא המדה כו'. וכן בהתלבשות אור השכל במוח, ה"ה בא בהגשמה, שאינו בערך לגבי האור שכל כמו שהוא בעצם כו', כנ"ל. ובאות' הכתב, הרי מאיר אור השכל בגילוי, לפי שהוא בדרך מעביר לבד. ומ"מ ה"ה בא בהגשמה כו', וגם תוונא דלכא לא כתבי אינשי כו'⁹⁴, שאינו⁹⁵ בזה הפנימי כו'. וכמו"כ היא הדוגמא למעלה, דגם דרך מעביר הבינה, אינו מאיר האור העצמי ממש, וע"כ גם היחוד והביטול אינו כמו בהאור כו'. ומ"מ מאיר בהם בחי' החכ', ויש בהם בחי' הביטול דחכ' כו'. והיינו שאצ"י הוא בחי' ד"ע גם בבחי' הכלים, וכמשנת"ל (ד"ה ויגש אליו⁹⁶), ונת' שם ובד"ה ויקהל משה⁹⁷, שיש בזה ב' אופנים, בבחי' דבקות, ובבחי' התכללות כו' (והיינו שבזה הוא ההפרש בין הביטול דאצ"י מצ"ע ושמצד בחי' החכ' כו'. ולעיל⁹⁸ נת' דבכח' הוא מהות העצמי, ובכללות האצ"י מהות הזיו כו')⁹⁹.

תתקמו

ועיקר פעולת הכלים הוא בעולם הברי'⁵⁷, שז"ע אימא מקננא בכורסי¹⁰⁰, שנעשית שם בבחי' מסך, שאין שם הארת אור אבא בגילוי, רק ע"י התלבשות גמורה בבינה, ובחי' בינה מאירה שם (וג"ז לא כמו שהיא באצ"י, וכמשנת"ל¹⁰¹), והיינו בחי' ההשגה, דנשמות ומלאכים דברי' יש להם השגה באלקות, שזהו בבחי' שמיעה מרחוק, ואין להם בחי' הביטול דאצ"י, רק בחי' ביטול היש לבד (שזהו ג"כ בחי' הודאה, שהו"ע ביטול היש כו', והיינו שההשגה היא כמו הודאה כו', והו"ע חיצוני' המוחי, שאינו תופס בעצם הענין האלקי כו', וכמשנת"ל ד"ה וארא¹⁰² ובכ"ד), ובעצם האור הוא בבחי' הודאה לבד כו'.

והענין הוא¹⁰³, דהנה, כלים הם בחי' אותיות, וכמ"ש בע"ח שער הנקודים¹⁰⁴ פ"ו, דהאותיות לעולם הם בחי' כלים, כי אותיות הוא מל'¹⁰⁵ אתא בקר¹⁰⁶, שהוא בחי' הגילוי כו'. וכמו עד"מ אדם כאשר ישכיל השכלה בפ"ע, עדיין אין בו אותיות ממש (והיינו בנקודת השכלה, וכן במח' שבמח', שחושב הענין לעצמו, שאין האותיות נרגשים

100 (תקוני זהר ת"ו כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
101 פשמ"ז שם.
102 פת"א ואילך (ע' א'קטו ואילך).
103 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן (ע' קכב) ואוה"ת סידור שבהערה 1 (ע' קנו).
104 שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער דרושי נקודות (שער ח).
105 ישע"י כא, יב.
106 ראה תו"א מקץ מב, ב. לקו"ת במדבר יא, ג. שה"ש לג, ג. מאמרי אדה"ז: ענינים ח"א ע' עא. תקס"ג ח"א ע' שיא. פרשיות ח"א ע' ו. תורת חיים שמות כה, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי בשלח ע' קנת. אוה"ת בשלח ס"ע שצא. סידור ע' קלת.

93 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקלג ואילך. אוה"ת שמיני ע' תסח ואילך. סה"מ תרצ"ו ע' 113 ואילך. תרח"ץ ע' קיה ואילך. וראה גם לעיל פ"ב (ח"א ס"ע ד ואילך).
94 ראה פרש"י סנהדרין לה, א (ד"ה ליבא). וראה לקו"ת אחרי כח, ד. אוה"ת ענינים ע' רכז. המשך וככה תרל"ז פפ"א (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקצו). סה"מ תרנ"ז ס"ע מו. תרס"ט ע' שלא. לעיל פקמ"ח (ח"ב ע' פשגג).
95 שאינו: אוצ"ל: שאינו מאיר.
96 פשמ"ז (ע' א'עה).
97 ע' ארכט.
98 פשמ"ז. פשע"ה (ח"ג ע' תתקסו ואילך. ע' א'מב ואילך).
99 אולי צ"ל כאן סיום המוסגר שבהתחלת הקטע.

כו', וכמשנת"ל ד"ה זה יתנו¹⁰⁷), אך כאשר יצטרך להשפיע ההשכלה להתלמיד, הוא בא בבחי' אותי"מו¹⁰⁸ (והוא דבור שבמח' ודבור כו'), וזהו ל' אתא, דכשבא לידי המשכה לזולתו, צ"ל ע"י אותיות כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, דבאצ"י אין הכלים פועלים כ"כ בבחי' העלם האור כו', דבחכ' לא יש עדיין בחי' כלים כנ"ל¹⁰⁹, וגם בחי' בינה, הרי באצ"י היא בחי' מעביר בכלל, שזהו רק דרך מעביר הכלים כו'. ובד"כ באצילות העיקר הוא בבחי' פנימיות הכלים, וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו¹¹⁰) דעיקר ענין הכלים באצ"י הוא פנימיות הכלים, וחיצוניות הכלים הוא בחי' לבושים דאצ"י כו', ופנימיות הכלים זהו כמו האותיות לעצמו, שאינם נרגשים כו', וכמשנ"ת שם¹¹⁰, ובד"כ, בחי' הכלים דאצ"י הן מיוחדים עם האור, ואינם מעלימים כ"כ על האור כו'. אך עיקר פעולת הכלים הוא חוץ לאצ"י, והוא בחי' חיצוני' הכלים, דזהו מה שנמשך לבי"ע, וכידוע¹¹¹ דלמ"ד כלים דזו"נ נעשים נר"ן לבי"ע כו'. ויש בזה ג' מדרי', פנימיים אמצעים וחיצוניים (והכל בבחי' חיצוניות הכלים) שנעשים נשמה לע"ס דבי"ע, דהיינו עד"מ בחי' אותי"מו¹¹² שהוא חיצוני' כלי החסד דאצ"י¹¹³, שהוא שם משמות הקב"ה¹¹⁴, נעשה נשמה ואור לחסד דברי', ועי"ז נברא מיכאל דברי' כו', משא"כ מבחי' חכ' וחסד דאצ"י עצמן לא היו יכולים בי"ע לקבל כלל בחי' אור ונשמה, אלא רק מבחי' האותי' לבד, שהן בחי' חיצוני' הכלים כו'. וזהו בורא קדושים ישתבח שמך¹¹⁵, דמלאכים¹¹⁶ שכליים נבדלים¹¹⁷ דבי"ע הם ישתבח שמך¹¹⁸, שהתהוותן הוא רק מבחי' שמך, שהן אותיות וכלים דאצ"י כו'.

וגי"ז¹¹⁹ נכלל במ"ש⁵⁰ אתה הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, דחכ' דברי' נק' חכ' ידיעא, ואנת הוא חכים, בחי' חכ' דאצ"י כו'. ולכן התהוות חכ' דברי' מחכ' דאצ"י הוא בחי' אור זרוע, כמשל הצמיחה ע"י זריעת הגרעין שבא בהגשמה כו', והיינו בחי' חיצוניות הכלים, שהן עד"מ הגרעין שמהם בא הצמיחה בכי"ע כו'.

ולכאו' נר' שזהו לגבי האורות דאצ"י כו', שהרי באגה"ק סי' ק' ¹²⁰ כ' שגם הארת הקו שבהכלים בקע הפרסא עמהם כו', ובסי' בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש ותפלה¹²¹ מבו' דבחי' הישות והביטול שבמלאכים הוא מבחי' האורות והכלים דאצ"י כו', אך מ"מ אין האור כמו שהוא באצ"י, כי בא בהגשמה ע"י חיצוני' הכלים כו'. אך לפי המבו' לעיל¹²² בענין הע"ס דאצ"י מע"ס דעקודים ודא"ק¹²³, צ"ל כאן דבחי' חיצוני' הכלים כמו שהן

תתקנ

(116) ראה אבודרהם במקומו. אוה"ת בהר ע' תרכה.

(117) ראה מורה נבוכים ח"א רפמ"ט. ח"ב פ"ב. פ"ו. לעיל

פש"ט (ח"ג ע' א"כו). וש"נ.

(118) ראה גם אוה"ת בהר ח"ד ע' אקלה. שה"ש ח"א ע'

צט.

(119) = וגם זה (נוסף על משנת"ל (ע' ארפ"ד) שחכ' דאצ"י

נק' חכמה ידיעא לגבי חכמה דעקודים).

(120) קלא, ריש ע"ב.

(121) סידור עם דא"ח עג, ד ואילך.

(122) ס"ע ארפ"ג ואילך.

(123) שהמשל דגרעין הנורע הוא על כלים דעקודים.

(107) פתי"ז (ע' אקסו). וראה פתי"ג (ע' אקנב ואילך).

(108) = מחשבה ודבור.

(109) ע' ארפ"ה.

(110) פת"כ ואילך (ע' אקעה ואילך).

(111) ראה קונטרס אחרון לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח

(קנו, ריש ע"ב). וראה עין חיים שער מד (שער השמות) פ"א.

ובכ"מ.

(112) אותי': אוצ"ל: אותי' אל.

(113) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' צא. אוה"ת בהר

ע' תריט.

(114) שבועות לה, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.

(115) ברכות ק"ש.

באצ'י זהו כמו עד"מ הגרעין (כי כללות ענין חיצוני' הכלים הוא לצורך ביי"ע, וכמו הדבור שהוא לצורך הזולת כו'), וע"כ גם בחי' חיצוני' הכלים המאירים בבי"ע אינם כמו באצ'י כו'.

וענין¹²⁴ החילוק בהכלים כמו שהן באצ'י וכמו שירדו לבי"ע, יובן עד"מ כמו לחכם גדול יספיק תיבה אחת עד"מ להבין ממנה השכל כמו שהוא בשלימות, ולחכם קטן הימנו לא יספיק זה, עד שמוכרח לחלק השכל בכמה וכמה תיבות, ואז יוכל להבין, ולחכם שקטן יותר מן השני, לא יספיק ג"ז, עד שמוכרח לחלק עוד לכמה וכמה תיבות¹²⁵ וצירופים כו', עד שלתינוק יצטרך לומר במאה תי' מה שלחכם יספיק תי' א'. ונמצא החילוק בין הכלים והאותיות, כשהן נמשכים לחכם גדול, אזי בכל תיבה ממש מאיר השכל, אבל כשנמשכים לתינוק, אזי נתפזר השכל בריבוי צירופים, עד שבכל תיבה אינו מאיר רק מעט מעט אור כו'. ומובן שגם התיבות אינם דומין זל"ז, דכאשר אור השכל הוא בתי' א', התיבה היא מאירה ואינה במורגש ובישות כ"כ, וכאשר נתחלק לריבוי תי', אז התיבות מורגשות יותר והאור מתעלם בהם כו'. וכך עד"מ הכלים כשהן באצ'י, הרי כללות הכלים דאצ'י מיוחדים עם האורות הנק' נשמתא לגופא כו'¹²⁷, ויש בהם חיות וגילוי רב מהאורות, עד"מ כמו שבתיבה א' מאיר השכל שנמצא זו התי' והצירוף יש בה חיות רב, כך עד"מ הכלים באצ'י מאירים בהם האורות בגילוי רב כו' (דכללות הכלים דאצ'י נק' צלם אלקים כו'¹²⁶, וכמ"ש במ"א¹²⁷). משא"כ כשהכלים יורדים להיות נשמה לבי"ע, הנה בהתלבשות הכלים דאצ'י בע"ס דבי"ע, אזי אין האורות דאצ'י מאירים בהם ע"ד שהיו מאירים באצ'י כו', וכמו בהתחלקות השכל בכמה תיבות, שאינו מאיר ריבוי אור בהם, כי מתחלק האור בריבוי תי' מעט אור בכל תי' כו' (ובאמת אין זה רק מה שמתחלקי' האור, כ"א דאור השכל בעצם הוא בגילוי יותר כשהוא בא בתי' א', וכמו שאנו רואין דכאשר תיבה א' נושא ענין שכלי ומבינים בזה כל השכל, הרי האור מבהיק ביותר, וכאשר בא בריבוי תי', מתמעט האור בעצם, שאין בו גילוי אור שכל כ"כ, והיינו שאין בזה הבהקת האור כו', וגם האור שיש בזה ה"ה מתחלק, שבכל תי' אינו מאיר רק מעט מהאור כו', וגם האותיות והתיבות מורגשים יותר כו' כנ"ל). ובד"כ הוא שבאצ'י הוא ריבוי האור, והכלים הם בבחי' מיעוט, שאינם בבחי' מציאות כ"כ כו', וכשבאים לבי"ע, הכלים הם יותר בריבוי, היינו בבחי' מציאות, והאור בבחי' מיעוט כו', עד שאפשר להיות מקור להתהוות היש כו', שהרי ההתהוות היא מן האור, רק שזהו ע"י הכלים, אבל המהווה הוא האור כו', והיינו שע"י בחי' חיצוני' הכלים דאצ'י, וכמו שירדו לבי"ע, נעשה האור בבחי' מיעוט כ"כ עד שהוא בערך להיות מקור ליש כו'.

וְזֶהוּ פְעוּלַת הַצְּמִצּוּם בְּהָאֹר הַשֵּׁיִךְ אֶל הָעוֹלָמוֹת, תְּחִלָּה בְּחִי' הַבְּדֵלַת חִיצוֹנֵי' הָאֹר, מִבְּחִי' פְּנִימִי' הָאֹר, שְׁעִי"ז הוּא יוֹרֵד בְּמַעְלָתוֹ בְּכֻלּוֹ, וְבֵא בְּדֶרֶךְ דִּילוּג הַצְּמִצּוּם,

127) ראה שערי תשובה ח"ב קו, ד ואילך (הובא בסה"מ תרנ"א ע' קכט). סה"מ תרמ"ז ע' קמו. תרנ"ה ע' נד. תרס"ג ע' טו. תרס"ה ע' קיט. ע' קפ. תרס"ט ע' פ. ע' רכא. עזר"ת ע' רלג. לעיל פפ"ה (ח"א ע' ריח). פרפ"ט (ח"ג ע' תתב ואילך).

124) הבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן (ע' קכד) ואוה"ת סידור (ע' קנז) שבהערה 1.
125) = תיבות.
126) בראשית א, כז. נח ט, ו.

שכא עי"ז בבחי' התחלקות כו'. ומ"מ הוא בבחי' פשיטות עדיין כו'. ואח"כ בא תוך העלם הכלים כו', שגם בעולמות היותר עליונים לא יש גילוי האור כמו שהוא בעצם, כ"א בבחי' התלבשות כו', והו"ע נקודת הרשימו שבזה מתלבש ומתעלם האור כו'. ואח"כ בבחי' כלים דא"ק ודעקודים, עד שבאצ"י הוא בחי' הארת הקו בלבד. ובאצ"י גופא, מה שהכלים תופסים בהאור הוא רק בחי' מציאות האור כו'. ומ"מ, באצ"י יש ג"כ גילוי בחי' החכ' בכללות האצ"י כו'. ועיקר פעולת הכלים הוא חוץ לאצ"י, בעולמות בי"ע כו'¹²⁸, דבחי' חיצוני' הכלים נעשי' נשמה לבי"ע, ובהם גם מבחי' האור, אבל א"ז כמו שהאור בהם באצ"י, דכירידתן בכי"ע האור בהם בבחי' מיעוט ביותר, עד שנעשה מקור ליש כו'.

תתקנא

ועפ"ז יובן מ"ש² ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן כו'. דהנה, משה ואהרן הן חו"ב, דבמשה כתי'¹²⁹ מן המים משיתיהו, בחי' חכ' כו'¹³⁰, ואהרן, אור נו", בחי' בינה כו'¹³¹. וז"ש¹³² ואהרן אחיך יהי' נביאך, דנביא הוא מל'¹³³ ניב שפתים¹³⁴, בחי' אותי', שבהם הגילוי אל הזולת כו', כנ"ל. ומ"ש קרא משה, ענין הקריאה הוא בחי' המשכת האור, וכמו ויקרא אל משה¹³⁵, וכמו וקרא זא"ז¹³⁶, דת"י¹³⁷ ומקבלין דין מן דין, שזהו בחי' קריאה והמשכה כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה ויקרא¹³⁸, וכמו"כ ענין הקריאה כאן הוא בחי' המשכת האור, והיינו שמשה המשיך להיות בבינה גילוי בחי' החכ' ממש. וזקני ישראל הן בחי' המוחין שבמדות כו' (כמ"ש במ"א¹³⁹ בענין ראשי המטות כו'¹⁴⁰), והיינו דבכללות אצ"י המשיך להיות גילוי ממש דבחי' החכ' כו'. וזהו ביום השמיני דוקא. דהנה, שמיני הוא בחי' בינה, שהוא תמינאה מלמטלמ"ע¹⁴¹, והוא בחי' פנימי' בינה, וכמ"ש במ"א¹⁴² בענין ביום השמע"צ¹⁴³, והו"ע יחוד פנימי דאו"א כו', וזהו דשמיני הוא ל' שמן כמ"ש במ"א¹⁴⁴, והיינו בחי' פנימי' החכ' כו'. וע"י יחוד פנימי דאו"א, מאיר גילוי החכ' ממש בכל האצ"י כו'. דמשנת¹⁴⁵ ל' דבינה הוא בחי' תפיסא בכלים, וגם בבחי' מעביר מ"מ אינו מאיר האור כמו בחכ' כו', כ"ז בבחי' חיצוני' דאו"א, אבל בבחי' יחוד פנימי דאו"א, מאיר בחי' החכמה בבחי' גילוי ממש בבינה ובכללות אצ"י כו'. ובכלי יקר⁶ כ'¹⁴⁶ דביום השמיני הוא כענין¹⁴⁷

(140) מטות ל, ב.

(141) ראה זהר ח"ב קסה, א. ח"ג רמה, ב (ברע"מ). פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א מערכת שמינית. שער כז (שער האותיות) פי"א.

(142) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פד, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ע' אישדמ ואילך. לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכא).

(143) פינחס כט, לה.

(144) ראה ספרי הרב המגיד: לקוטי אמרים סימן רס. אור תורה סימן שסה. אוה"ת בהעלותך ע' תכו. דרושים לשמע"צ ע' איתתיו. סה"מ תרנ"ט ע' קל. וש"נ.

(145) ע' ארפה ואילך.

(146) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שמיני ע' כה. ד"ה ויהי ביום השמיני תער"ב (סה"מ תער"ב ע' קעו ואילך).

(147) ראה שמור"כ פכ"ג, ג. ילקוט שמעוני בשלח רמז רמא. קהלת יעקב מערכת אז (י).

(128) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפח ואילך. דרמ"צ קסט, סע"א ואילך. אוה"ת בהר ח"ג ע' תתפו ואילך. לעיל פ"ח (ח"א ע' טז ואילך). וש"נ.

(129) שמות ב, י.

(130) ראה לקו"ת ושער הפסוקים להאריז"ל עה"פ. לקו"ש ח"ו ע' 247. וש"נ.

(131) ראה לעיל פק"מ (ח"ב ע' שסח). וש"נ.

(132) וארא ז, א.

(133) ישע"י נז, יט.

(134) ראה פרש"י וארא שם. פרש"י נחמ"ו, ז.

(135) ויקרא א, א.

(136) = זה אל זה (ישע"י ו, ג).

(137) = דתרגום יונתן.

(138) א, ב.

(139) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' רצד ואילך. אוה"ת מטות ע' אישיא ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שצז. לעיל פרע"ח (ח"ג ע' תשעד).

דכל קילוסו של משה באז, א' רוכב על ז'¹⁴⁸, וידוע¹⁴⁹ דאלף הוא בחי' פלא עליון, בחי' הכתר, והוא בחי' פנימי הכתר, וכידוע דאז הוא מל' מאז ומקדם, דהיינו בחי' פנימי הכתר כו'¹⁵⁰. והענין הוא, דהנה, משה המשיך את האור גם בכי"ע, וכמ"ש¹⁵¹ ונתתי עשב בשדך לבהמתך, שהמשיך בחי' הדעת גם בנשמות דזרע בהמה שאין להם דעת, כ"א בחי' ד"ת¹⁵², ביטול היש, כנ"ל, ומשה המשיך בהם בחי' ד"ע כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה ואלה המשפטים¹⁵³, והיינו לפי שהמשיך בחי' עצמות האור באצי, עי"ז המשיך את האור גם בכי"ע כו'. וזהו דאי' במד"ר בראשית פי"ט¹⁵⁴ עיקר שכינה בתחתונים היתה כו', והז' דורות ע"י חטאם סילקו השכינה למעלה מז' רקיעים, עמדו ז' צדיקים והורידו השכינה, אברהם ברקיע הא'¹⁵⁵, יצחק ברקיע הב' כו', בא משה והורידה משמים לארץ כו', והיינו, דהאבות עד עמרם המשיכו רק באצי, והיינו מפני שהמשיכו בחי' הארה לבד, לא העצמי, ע"כ הי' הגילוי רק באצי כו', אבל משה המשיך גם לבי"ע כו', דשרש ההמשכה הוא ממדרי' גבוה יותר כו', וכמ"ש באד"ר¹⁵⁶ תלת עלמין דנפקין מתקונא קדמאה, דתלת עלמין הן ג' עולמות ביי"ע¹⁵⁷, ושרש ההמשכה הוא דוקא מש' אל כו', וכמ"ש בתו"א בהבי דמשה ידבר¹⁵⁸. וזהו ביום השמיני דוקא, שהוא בחי' יחוד פנימי דאו"א, ששרשו מבחי פנימי עתיק כו', כמ"ש בלק"ת בהבי' דונקדשת¹⁵⁹, ועי"ז ההמשכה היא גם בכי"ע כו'. וזהו שאותו היום נטל עשר עטרות, וכ' הכלי"ק¹⁶⁰ שזוה"ע כנור של לעתיד של עשרה נימין כו'¹⁶¹, וידוע שזהו גילוי בחי' עתיק, שז"ע עלי עשור עלי נבל כו'¹⁶², וכמ"ש במ"א¹⁶³, וכידוע¹⁶⁴ דעכשיו אינו מאיר רק בחי' חיצוניות עתיק, אבל לעתיד יהי' גילוי בחי' פנימי עתיק כו'. ובד"כ העשר עטרות הן הע"ס הגנוזות כו'. וכ"ז הוא ביום השמיני דוקא, בחי' יחוד פנימי דאו"א, ועי"ז הוא הגילוי בכי"ע ג"כ כו'. וזהו ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן כו', שהמשיך בכללות אצי' בחי' גילוי החכ' ממש כו', והוא ביום השמיני דוקא, שהוא בחי' יחוד פנימי דאו"א כו', ועי"ז המשיך האור והגילוי עד למטה מטה כו'.

תתקנב

(157) ראה קול ברמה להר"י צמח לאד"ר שם (מה, א) – קאָרעץ, תקמ"ה)
 (158) יתרו סח, ב.
 (159) אמור לג, ג.
 (160) = וכתב הכלי יקר (הנ"ל הערה 6).
 (161) ערכין יג, ב.
 (162) תהלים צב, ד.
 (163) ראה אוה"ת וסה"מ שבהערה 143.
 (164) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פט"ו. רמ"ז לזהר ח"א ד, ב. ח"ב מ, ב. ח"ג רעו, ב. לקו"ת שה"ש מו, סע"ב ואילך. נא, ג.

(148) ראה גם רמ"ז לזח"א רטז, א. הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' שעג. ח"ב ע' תתנ. ד"ה אז תשמח תרנ"ה (סה"מ ליקוט ח"ב ס"ע סח).
 (149) ראה לקו"ת שבהערה 135. ובכ"מ.
 (150) ראה אוה"ת בשלח ע' תצד.
 (151) עקב יא, טו.
 (152) = דעת תחתון.
 (153) משפטים עד, ג ואילך.
 (154) פיסקא ז.
 (155) אברהם ברקיע הא': בב"ר שם: „עמד אברהם והורידה לו" – והכוונה כאן מלמעלה למטה.
 (156) = באדרא רבא (בזח"ג קלב, א).

בס"ד. ש"פ תו"מי, העת"ר

אדם² כי יהי בעור בשרו שאת כו' והובא אל אהרן הכהן כו'.³ וצ"ל מפני מה נא' כאן שם אדם⁴, שזהו המדרי' היותר גבוה⁵, וכידוע⁶ שיש ד' שמות, אדם איש גבר אנוש, ואדם למעלה מכולם, ומפני מה נא' כאן דוקא ש' אדם. ומהו בעור בשרו. ומהו"ע שאת ספחת ובהרת. ומפני מה תיקון הנגעים ע"י כהן דוקא, וכמ"ש והובא אל אהרן הכהן כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁷, דפעולת הצמצום בהאור השייך⁸, לבד מה שכללות האור נבדל מן הפנימי, שע"ז ירד ממעלתו, ולבד מה שבא בדרך דילוג הצמצום שלא בהדרגה, שע"ז בא בהתחלקות כו', דמ"מ הוא בבחי' פשיטות עדיין כו', ה"ה בא ע"י הצמצום בהתעלמות תוך הכלים, דכל גילויי שבעולמות הוא ע"י התלבשות דוקא, דגם העולמות היותר עליונים אינם מקבלים את האור כמו שהוא בעצם, כ"א ע"י התלבשות כו'. ובתחלה הוא התעלמות והתלבשות האור בנקודת הרשימו, שע"ז הוא גילוי הקו בעולמות כו', ואח"כ ההתלבשות בכלים דא"ק ודעקודים, וע"ז נמשך האור באצ"י, שהוא בבחי' אור זרוע⁹ לבד, והוא הארת הקו כו'. ובאצ"י גופא, תפיסת האור מה שהכלים תופסים הוא רק מציאות האור כו', ועיקר פעולת הכלים הוא בבי"ע, דלמ"ד כלים דאצ"י נעשים נר"ן לבי"ע¹⁰, ובתוכם ג"כ האור, אך אינו כמו באצ"י כו'. ונת"י המשל כמו לחכם גדול מספיק תיבה א', שמבין בזה כל השכל, ומאיר אור השכל בגילוי, והאותיות אינם מורגשים, ולחכם קטן ממנו צריכים לומר בהרבה אותיות, שהשכל מתחלק בכמה תי' בכאו"א מעט מן השכל, ומתעלם האור, והאות' מורגשים כו'. ועד"ז באצ"י, הריבוי הוא בהאור והכלים הם במיעוט, ובבי"ע, הריבוי בהכלים והאור במיעוט כו'.

אמנם באמת א"ז רק בחי' מיעוט לבד. דהנה מבו' במ"א¹² על מא' הת"ז¹³ וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, שזהו בבחי' כלים דאצ"י כמו שירדו לבי"ע כו'. דהנה, מ"ש וכד אנת תסתלק, קאי על אור הקו, שעז"א¹⁴ והוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו'. וידוע דגילוי הקו הוא בחכ' דוקא, וכמ"ש¹⁵ ה' קנני ראשית דרכו, דראשית המשכתו הוא בחכ' כו'¹⁶, דאין אוא"ס שורה אלא במה

(6) ראה זח"ג מח, א. לקו"ת שה"ש כה, א ואילך. אוה"ת תזריע ח"ד ע' א"מח. סה"מ תרכ"ט ע' קעא ואילך.
 (7) ע' ארפ ואילך.
 (8) השי"ך: אוצ"ל: השי"ך לעולמות.
 (9) תהלים צז, יא.
 (10) ראה קונטרס אחרון לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, ב). וראה עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"א. ובכ"מ.
 (11) ע' ארצ.
 (12) ראה אוה"ת וירא ח"ד תשמה, ב ואילך.
 (13) בהקדמה (ז, ב).
 (14) שם, א.
 (15) משלי ת, כב.
 (16) ראה אוה"ת וארא ע' קמז ואילך.

(1) = תזריע ומצורע.
 (2) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה וידעת היום במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קכב ואילך. ועם הוספות וכו' – אוה"ת סידור ע' קנו ואילך. ד"ה ביאור הדברים ע"פ וכל העם רואים באוה"ת יתרו ע' תתקצז ואילך. ד"ה ולהבין בתוס' ביאור ענין מן המיצר באוה"ת שם ע' א"ב ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 (3) תזריע יג, ב.
 (4) ראה אוה"ת תזריע ע' תקטז ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' קצ ואילך.
 (5) ראה ד"ה אדם כי יהי בלקו"ת תזריע כב, ב. אוה"ת שם ע' רנב.

שבטל¹⁷, וחכ' היא בחי' ביטול, ע"כ השראת אוא"ס הוא בחכ' דוקא. וזהו דחכ' היא נשמת האצי', וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז¹⁸ דחכ' היא חיוהי¹⁹ ובינה גרמוהי¹⁹ כו' (וכמשנת"ל ד"ה ויהי ביום השמיני²⁰). וא"כ החכ' היא בחי' האור, והיא בחי' נשמתא, ובינה וזו"ן הן בחי' כלים, שזהו בחי' גופא כו'. אך באצי', דאבא עילאה מקננא באצי'²¹, דבכללות אצי' הוא הביטול דבחי' חכ' כו'.²² ע"כ בחי' הקו מאיר בכל הכלים ע"י בחי' החכ' כו'. וזהו דאיהו וגרמוהי חד באצי', להיותם כולם בבחי' הביטול, ומלוכש בהם אוא"ס, בחי' אור הקו כו'. אבל בכרי', שאין החכ' מתגלה שם, רק בחי' הבינה, וא"כ אין שם גילוי הקו כו', וכידוע דהקו מסתיים באצי' כו', ע"כ בכרי' לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד¹⁹, לפי שאין שם בחי' הביטול דחכ', ולא הגילוי דבחי' החכ' כו'. וזהו דבכרי' הן כגופא בלא נשמתא, דבאצי', שהחכ' מתגלה בכל האצי', הרי הנשמה מלוכשת בהגוף, שהן הכלים דע"ס, אבל בכרי', שאין החכ' מתגלה שם, רק בחי' הבינה, הרי זהו בחי' הכלים לבד, ואור הקו שבחכ' דאצי' אינו מאיר שם, ה"ז כגופא בלא נשמתא כו'.

ולפ"ז צ"ל מ"ש בהקדמת ת"ז¹⁹ דברי' לאו איהו וחיוהי חד ולא איהו וגרמוהי חד, קאי²³ על הכלים ואורות דאצי' כמו שהן בכרי' כו'. דע"פ פשוט קאי על הכלים דברי' והאורות נפש רוח שלהם כו'. אך באמת הכלים דברי' אינם גם כגופא לגבי אור הקו, כי מובדלים המה לגמרי ואינם בערך כלל כו', ונק' רק בשם לבושים, וכמא'¹⁴ לבושין תקינת לון כו', ומ"ש לאו איהו וחיוהי כו' הוא על הכלים ואורות דאצי', דכמו שהן באצי' הרי איהו וחיוהי וגרמוהי חד, מפני שמאיר בהם אור הקו שבחכ', בחי' ההוא נביעו כו'.¹⁴ ובירידתן לבי"ע, שאין הקו מאיר בהם, לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו'.

וי"ל כמשנת"ל (ד"ה כל מחלוקת וד"ה זאת חקת התורה²⁴) בענין ע"ס הגנוזות שהן בבחי' אחדות, יש בזה ב' מעלות, שהאור"פ שבכל ספי' הוא בבחי' ריבוי אור (דע"ס הגנוזות הן ג"כ בבחי' אורות וכלים, וכמ"ש הפרד"ס שער הצחצחות פ"ו, דבשרשי הכלים יש ג"כ העצמות המתפשט בהם, דכמו שהע"ס הגלויות הן בבחי' עצמות וכלים, כמו"כ הוא ג"כ בע"ס הגנוזות, ולפי שאינן בבחי' מציאות דבר, מאיר בהם האור בגילוי אור רב כו'). ועוד האור העולה על כולם, דבהתאחדות כולם מאיר עליהם אור עליון הכולל כולם כו'. וכאשר נפרטו בספירות מיוחדות, הרי האור העולה על כולם מסתלק מהם, וגם האור פנימי אינו מאיר בהם בבחי' גילוי אור רב (כי נעשים בבחי' מציאות בהתגלות שלהם כו'). ונת' שם²⁵, דהאור העולה על כולם הוא בבחי' סילוק, והאור"פ הוא בבחי' מיעוט כו'. וכמו"כ י"ל בכלים דאצי' שיוורדים לבי"ע להיות בחי' נר"נ לבי"ע, דבחי' החכ' היא בבחי' סילוק מהם, ועז"א¹⁸ וכד אנת תסתלק מינייהו כו', ובחי' אור הבינה (דבכללות הוא בחי'

17) ראה תניא פ"ו (י, ב). תו"א בראשית ז, סע"א. ובכ"מ.

18) בניח"ש שני"א פ"ז: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאור, תק"ס.

בדפוסים שלפנינו: שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה.

19) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

20) ע' אירפה.

21) ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג קיז,

א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע' 133.

תש"ח ע' 81.

22) ראה עץ חיים שער מזו (שער סדר אבי"ע) פ"ב.

23) קאי: אוצ"ל: דקאי.

24) תער"ב – פכ"ב ואילך. פכ"ז ואילך (ח"א ע' מז ואילך.

ע' נד ואילך).

25) פכ"ח (שם ע' נח ואילך).

גופא כו') הוא בבחי' מיעוט האור, וכנ"ל במשל¹¹ השכל שמתחלק בכמה אותי' וצירופים כו'. ולהיות שזהו מאצי' לבי"ע, מובן שהמיעוט בזה הוא הרבה יותר מכמו מע"ס הגנוזות לע"ס הגלויות כו', והיינו דגם בחי' הכלים והאורות דבחי' בינה, כמו שהן בברי' ה"ה כמו עד"מ באדם בשעת מוחין דקטנות כו', וכמשל הנ"ל¹¹ בהשפעת השכל לתינוק שהוא בבחי' קטנות השכל, רק האותי' הן בריבוי, אבל עינים הוא מועט כו'.

והנה זהו מה שנמשך מאצי' לבי"ע. אמנם מה שבי"ע מקבל בחי' הכלים דאצי', מבו' במ"א²⁶ דכמו הנשמה בגוף הרי מורגש רק מציאותה ולא מהותה כו', כמו כן בחי' אור הנשמה דבי"ע, הרי הכלים דבי"ע משיגים ומרגישים רק בחי' המציאות, לא בחי' המהות שלהם כו', שהרי הכלים דאצי' הן אלקות ממש, והנברא אינו יכול להשיג מהות אלקות, שבאם ישיג אלקות, לא יהי' בבחי' נברא כו', וע"כ, הכלים דברי' שהן בחי' נברא, אינם משיגים בחי' מהות האלקות דכלים דאצי', רק מציאותן לבד כו'. ומובן במכ"ש מאצילות, שהרי הכלים דאצי' כמו שתופסים את האור, נת"ל (ד"ה ויהי ביום השמיני²⁷) שתופסים רק בחי' המציאות, מכ"ש הכלים דברי', שאינן תופסים רק בחי' המציאות לבד כו'.

תתקנר

ובאמת יש הפרש גדול בענין תפיסת האור בין כלים דברי' לכלים דאצי', ורחוק ערכם מאד. דהנה ידוע דכללות ההפרש בין בי"ע לאצי', דבבי"ע הוא רק בחי' המציאות דאלקות, ובאצי' הוא גילוי המהות דאלקות²⁸, והגם דנת"ל (שם²⁷) דבאצי' הוא ג"כ בחי' המציאות לבד, היינו רק בחי' המציאות דאוא"ס, והו"ע הזיו והארת אוא"ס המאציל (והוא בחי' אלקות, לא אלוך ממש, דאלק' הוא העצמי, ואלקות הוא רק התפשטות הארה לבד כו'), אבל האור והזיו, מהותו ממש מושג באצי' כו'. דהנה, מצד בחי' החכ', היינו מה שאבא עילאה מקננא באצי', ודאי הוא כן שהוא בחי' גילוי המהות כו'. ואפי' מצד בחי' הבינה, היינו מה שהכלים תופסים את האור, דנת"ל שזהו בחי' מציאות לבד, הנה זהו רק במעלת האור, היינו שהוא אור שהוא בחי' מציאות לבד, ולא עצמי, אבל האור, באותו מדרי' שהוא, מהותו מושג בבחי' הכלים דאצי' כו'. ואנו אומרים שזהו כמו השגה, שהוא בחי' מציאות לבד, וכן הוא באמת, שזהו רק מציאות לבד, אבל למעלה הוא, שהאור הוא אור כזה שהוא רק בחי' מציאות, אבל אותו האור שהוא בבחי' מציאות, מהותו מושג כו'. וכן מובן ממ"ש בע"ח²⁹ דבכו"ח³⁰ מאיר אוא"ס בקירוב מקום, ובבינה בריחוק מקום ובהרחבה, ובז"א דרך חלון, ובמל' דרך נקב, וידוע³¹ דקאי על האוא"ס, והיינו שאין הכוונה שזהו כמו שחכ' מאיר בבינה ובינה בז"א וז"א במל', כ"א הכוונה על האוא"ס כמו שמאיר בבינה (ע"י החכ') ובז"א (ע"י הבינה) ובמל' כו'. וידוע דמ"ש בז"א דרך חלון ובמל' דרך נקב, הוא בחי' גילוי המהות, וכמו שמבו' ע"ז³² המשל מאור השמש המאיר דרך חלון

(26) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' טו. אעת"ר ע' עג. לעיל פק"ח (ח"א ע' רפ).

(27) ע' אירפד ואילך.

(28) ראה אוה"ת אחרי ע' תקס. סה"מ תרס"ד ע' כב. לעיל

(29) פקל"ז. פשמ"ז (ח"ב ע' שסא. ח"ג ע' תתקסו ואילך).

(30) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג י"ד.

(31) שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה לעיל פל"ז (ח"א ע' פב

ואילך). וש"נ.

(32) = דבכתר וחכמה.

(31) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' לט. אוה"ת

ענינים ס"ע קפז. לעיל פקנ"א. פקפ"ח (ח"ב ע' תד. ע' תקכז).

(32) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' לח. אוה"ת שם ע'

קפו. לעיל פל"ז (הנ"ל הערה 29).

ודרך נקב, שמהות הזיו מאיר כו', וא"כ, כמו³³ מה שכבינה מאיר בכחי' הרחבה ה"ז ג"כ בחי' גילוי המהות כו'. ומ"ש דבכו"ח³⁰ בקירוב מקום ובכינה בריחוק מקום, ענין הקירוב והריחוק הוא עד"מ כשאדם הוא בקירוב לחברו ה"ה מתגלה אליו וכאשר הוא בריחוק אינו מתגלה אליו, והיינו ההפרש בין התגלות העצמי הוא³⁴ התגלות המציאות לבד כו', וזהו דבכינה הוא בחי' המציאות לבד, אבל בחי' המציאות דאוא"ס מאיר בכינה בחי' מהות האור כו'. והגם דלפ"ז מהו ההפרש בין חכ' לכינה, שהרי גם בחכ' הוא בחי' המציאות לבד דאוא"ס, שז"ע דבאצי' בכלל הוא בחי' הארת הקו כו' (והיינו בכחי' החיצוני דע"ס כו'), הרי גם בחכ' הוא בחי' המציאות לבד, וכינה אנו אומרים שהאור דבחי' מציאות הוא בבחי' גילוי המהות בכינה, וא"כ מהו ההפרש ביניהם. הנה ודאי צ"ל שיש הפרש בין חכ' לכינה, וההפרש שבהם הוא בבחי' הבדלה, היינו לא בבחי' ערך כ"כ (ולכן מבו' במ"א³⁵ שזהו כמו אצי' וברי' כו'). וי"ל שזהו ע"ד משנת"ל (ד"ה ציון במשפט תפדה³⁶) בענין ההנחה שכלי, שזהו ג"כ שכלי, לא בחי' ראי', וא"כ ה"ז רק מציאות, מ"מ ה"ז בחי' מציאות שיש בו עצמי, שהרי העיקר בזה ההנחה כו', אבל השכלי הוא מציאות שאין בו עצמי כו'. או כמשנת"ל (ד"ה וארא³⁷) בענין פנימי' המוחין ובחי' גוף נקודת המושכל, דנקודת המושכל תופס בעצם אור האלקי, ופנימי' המוחין תופס בעצם הענין האלקי, שזהו ג"כ עצם, אבל רק עצם הענין כו', ונקודת המושכל תופס בעצם האור האלקי כו'. ונת' שם, דנקודת המושכל הוא לא בחי' ראי' דחכ', כ"א בחי' שכלי, ומ"מ ה"ז מציאות שיש בו עצמי כו', ופנימי' המוחין הוא בחי' מציאות לבד כו'. ועד"ז יובן ההפרש בין בחי' תפיסת המציאות בחכ' ובין תפיסת המציאות שבכינה כו'. אמנם למע', הכל הוא במע' ומדרי' האור, אם הוא אור כזה או אור כזה כו', אבל אותו האור מושג מהותו בכינה כו'. משא"כ בב"ע הוא השגת המציאות לבד, שא"ז במעלת האור, כ"א שאינו מושג עצם האור (גם האור שבבחי' מציאות), כ"א המציאות לבד כו'. והוא כמו שהובא לעיל (ד"ה ויהי הענן והחשך ויאר³⁸) בשם הפרדס³⁹, דלמטה, מציאות אינו גם זיו מן העצמות, ולמעלה, ענין המציאות הוא זיו מן העצמות, הנה כללות ההפרש הזה הוא בין אצי' לבי"ע, דאצי' הוא זיו מן העצמות (באיזה מדרי' שהוא), ומושג מהות הזיו כו', ובבי"ע הוא בחי' המציאות לבד כו'.

תתקנה

ובפרטיות יש בזה עוד הפרש גדול מאד, דבאצי' ה"ז בבחי' האור, שהאור דאוא"ס, דהיינו בחי' המציאות דאוא"ס, מושג מהותו בכלים דאצי' כו', ובכרי' הרי רק בחי' הכלים דאצי' נעשים נשמה לבי"ע כו', וכמ"ש בע"ח של"ט ד"ח⁴⁰, דאין הכלים נעשים⁴¹ רק מאצי' לבי"ע הכלים נעשי' אורות כו', הרי האורות דאצי' הן אור מאוא"ס המאציל,

גם לעיל פנ"ז (ח"א ע' קלט). פשמ"ז (ח"ג ע' תתקסו).

40) בעי"ח של"ט ד"ח [= שער לט דרוש ח]: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ט. בדפוסים שלפנינו: שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש ח (ושם: מכלים לא נעשה אורות .. זה שאמרנו אינו רק באצילות לבד, כי משם ולמטה כלים דאצילות נעשים נשמה לבי"ע).

41) נעשים: אוצ"ל: נעשים אורות. — וראה גם סה"מ תרס"ט ע' קמד. אעת"ר ע' עג. לעיל ר"פ קסא (ח"ב ע' תלז).

33) כמז: אוצ"ל: כמז"כ. או: כ"ש.

34) הוא: אוצ"ל: או.

35) ראה לקו"ת דרושים ליוה"כ ע, ג. דרושים לסוכות פ, ב. לעיל פקנ"ב (ח"ב ע' תו). וש"נ.

36) תער"ב — פמ"ב (ח"א ע' צג ואילך).

37) פת"א ואילך (ע' אקטז ואילך).

38) ע' אערב.

39) ראה פרדס שער יד (שער המציאות) בתחילתו. וראה

ובחי' נשמה דבי"ע הוא רק בחי' חיצוני' הכלים דאצי' כו', רק שבתוכם יש בחי' האור ג"כ כו'. והכלים גופא ה"ה בבי"ע לא כמו שהן באצי' כו'. וכ"ז מושג בבחי' רק בחי' המציאות לבד כו'.

וא"כ, הרי מדרי' האצי' אינו מושג כלל בבחי', וכ"ש ביצי' ועשי' כו', רק בחי' המציאות דבחי' הכלים דאצי' כמו שירדו לבי"ע מושג בעולם הברי' כו'. וזהו⁴² שהע"ס דאצי' נק' בס"י⁴³ ע"ס בלי מה, ויש בזה ב' פ', הא', מל' בלום פיך כו'⁴⁴, כלומר, שאין הדבור והמח' יכולים לדבר ולהרהר בהם, ואינם משיגים במהותם כלל, רק בבחי' המציאות דחיצוני' הכלים כמו שהן בבי"ע כו', אבל מדרי' אצי' עצמן אינו ידוע ומושג כלל בבי"ע כו'. והב', בלי מה, בלי מהות דבר מה, שאינם בבחי' מציאות דבר, שהרי האורות דאצי' הוא כמו בלי כלים ואותי' עדיין כו', כמשנת"ל (והיינו בבחי' החכ' כנ"ל), וגם הכלים אינם בבחי' מציאות דבר עדיין (וכמו האותי' דמח' שבמח', שאינם במציאות אותי' ממש כו'), וכללות הכלים דאצי' אינם מעלימים על האור, ועיקר פעולתם הוא בבי"ע דוקא כו', וכמשנת"ל.

וזהו⁴⁵ שאנו אומרים ברוך שאמר והי' העולם⁴⁶, פי' שאמר הוא בחי' אותי', שהן הכלים דאצי', שהן נעשים נשמה לבי"ע כו', והו"ע האמירה, התגלות האותי' אל הזולת כו' (וכמשנת"ל ד"ה ויהי ביום השמיני⁴⁷), ועי"ז והי' העולם כו', וכמ"ש באגה"ק סי' ק'⁴⁸ דמיחוד זו"נ דבי"ע נתהוו כל הנבראים מאין ליש ע"י אור הנשמה כו'. ואנו אומרים ברוך שאמר, היינו שממשיכים מבחי' האורות שלהם שבאצי' המשכה לכלים שלהם שבבי"ע, דהרי בבי"ע הוא בחי' מיעוט האור, ובפרט בחי' חכ' שהוא בחי' סילוק כו', כנ"ל, ע"כ או' ברוך שאמר, שיומשך בחי' האור בהכלים כמו שהוא באצי' כו' (ואז יהי' בכלים דבי"ע ג"כ גילוי המהות כו', והיינו שגם בכלים דבי"ע יהי' איהו וגרמוהי חד כמו באצי' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה בעצם כו' יצאו כו'⁴⁹). ולמע' יותר הוא המשכת תוס' אורות באצי' מבחי' המאורות, שהן ע"ס הגנוזות כו', וכמשנת"ל (ד"ה הנ"ל⁵⁰) דאור האצי' הוא בחי' אור זרוע⁹ שע"י בחי' הגרעין כו', וע"ז הוא הברכה, להמשיך תוס' אור מבחי' המאורות כו', וכידוע בכוונת ברוך שאמר, שזהו רדל"א, שהוא בחי' המאור לאורות דע"ס דאצי' (שלמע' מבחי' שרש ומקור האצי' כו', וכמשנת"ל שם⁵⁰ בענין שכל מופלא ושכל נעלם כו'), שמשם ממשיכים ברכה ותוס' אור באורות וכלים דאצי' כו'. ואח"כ אומרים ברוך הוא, ל' נסתר, היינו על ע"ס הנעלמות, שנק' בש' מאורות, שיתברכו גם הם מעצמו' אוא"ס ב"ה, שהרי כללות האור הנמשך בעולמות הוא רק הארה לבד כו', כמשנת"ל שם, ע"ז הוא הברכה, היינו המשכה מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, והיינו כאשר ממשיכים תוס' אור מהמאורות באו"כ דאצי', עי"ז יתברכו גם הם מא"ס ב"ה כו'.

תתקנו

46) פסוקי דזמרה.

47) ע' ארפח ואילך.

48) קלא, ריש ע"ב.

49) בא ס, ב.

50) ע' ארפד.

42) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד

שבהערה 2.

43) = בספר יצירה (פ"א מ"ב ואילך).

44) ספר יצירה שם מ"ח.

45) בהבא לקמן – ראה אוה"ת סידור שבהערה 2.

והנה כ"ז הוא ההמשכה בדרך סדר השתל', וכמ"ש בע"ח⁵¹ דד' עולמות אבי"ע הן הוי' א', יו"ד באצ"י, ה' בברי' (יו"ד הוא בחי' נשמתא, וג' אותיות הו"ה הן בחי' גופין כו'⁵²), והו"ע מה שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות⁵³, שהוא התעלמות האור ע"י הכלים כו'. אך הנה יש כמה פרסאות בעולמות, דלבד הפרסא שבין אצ"י לבי"ע, הרי גם באצ"י ולמע' מאצ"י יש מסכים ופרסאות, וכמשנת"ל (ד"ה ואתה תצוה⁵⁴) שיש פרסא בין המוחין לז"א, וכן בין מו"ס לח"ע דאצ"י, והן היגת"ד, שהן בחי' מסך ופרסא כו'. וכמו"כ יש פרסאות גם למע' מהיגת"ד.

דהנה כתי'⁵⁵ לבושי' כתלג חיוור ושער רישי' כעמר נקי, וידוע דלבושי' כתלג חיוור הוא בחי' יגת"ד⁵⁶, ושערות הראש הן בחי' שערות דגולגלתא דא"א, והיגת"ד מתחילין משערות הראש ומקבלים מהם כו'⁵⁷, אך שרשם הוא רק מב' פאות⁵⁸, שזהו סוף מדרי' שערות הראש, והן בחי' מל' דכתר שבכתר כו' (דגולגלתא הוא בחי' כשב"כ⁵⁹, וכלול מע"ס, והפיאות הן בחי' המל'). והענין הוא⁶⁰, דהנה, בכדי להיות המשכת האור והשפע מאוא"ס המאציל להיות מקור להתהוות כל ס' ההשתל', הוא רק מבחי' מל' לבד כו', וכנודע דכללות ההשתל' הוא רק מבחי' מל' דא"ק (ועמ"ש בהוספות דת"א בהבי' דואני נתתי⁶¹, דיסוד דא"ק הוא בחי' ש' מ"ה המברר כו', והיינו שהגילויים בעולמות הוא מבחי' מל' דא"ק, וכמו שביאר שם שז"ע הע"ס הגנוזות כו', ובחי' יסוד דא"ק הוא המברר ומתקן האורות כו', וכמשנת"ל⁶² דש' מ"ה הוא העושה בחי' הביטול בהאורות להיות בבחי' התלבושות כו'), כי בחי' מל' הרי אין מלך בלא עם⁶³, וע"כ מזה הוא התהוות ההשתל' (דאָס מאָנט אױף דעם ענין ההתהוות כו'). ועוד, כי מדת המל' היא בחי' התנשאות, וכמא'⁶⁴ המלך המרומם לבדו והמתנשא מימות עולם כו', והתנשאות הוא בחי' ההסתלקות, שלא ירד עליהם האור בגילוי כ"כ כו', ולכן כל ההמשכות מהמאציל עליון א"ל נמשך רק ממדת המל', דבחי' מל' דא"ק, שהיא רק הארה, ולא העצמיות ומהות ממש, נעשה עתיק לאצ"י כו'. והע"ס דרישא הן ע"ס דגולגלתא, שבהם מלובש חסד דעתיק כנודע. ובכדי להיות המשכת יגת"ד מבחי' ע"ס דרישא (דיגת"ד הן מקור או"פ, וכידוע דהתחלת ההשתל' הוא ממו"ס, וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דפ"ח ע"ב⁶⁵, דעיקרו של אצ"י מתחיל ממו"ס, וגולגלתא הוא בחי' או"מ כו'), זהו רק מבחי' המל' שבע"ס דרישא, שזהו בחי' הפיאות כו', דפיאה היא סוף ההמשכה, שהיא בחי' מל' כו'.

(51) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה.
 (52) ראה גם סה"מ תרס"ד ע' צ. המשך תרס"ו ע' עדר. ע' רעז.
 (53) ראה אור תורה להרב המגיד סימן קלד. לעיל פת"ה (ע' אקבה ואילך).
 (54) ע' איר ואילך.
 (55) דניאל ז, ט.
 (56) מובא בשם הזהר בלקו"ת אחרי כו, ד; אוה"ת שם ח"ד ע' א'נו. ובשם האד"ר – סידור עם דא"ח סג, ב. וראה לעיל ע' ארא. וש"נ.
 (57) ראה זח"ג קלא, ב. כתבי האריז"ל שהובאו לקמן בפנים (בקטע הבא).
 (58) ראה קטע שלאח"ז. וש"נ.
 (59) – כתר שבכתר.
 (60) בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' תתקצו ואילך).
 (61) קג, ב ואילך.
 (62) פרס"ג ואילך (ח"ג ע' תשלב ואילך).
 (63) בחיי וישב לת, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהייה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.
 (64) ברכת יוצר (בדילוג).
 (65) הובא בלקו"ת אחרי שם. וראה גם סה"מ תרנ"ט ע' יט. וש"נ.

והנה⁶⁶ ידוע⁶⁷ דהב' פיאות הן ב' שמות הוי' שקודם יגמה"ר⁶⁸, שאינם בכלל היג"מ⁶⁹, והן המקורים להיגמה"ר כו', אך כמו שהן בהפיאות, אינם שמות הוי', רק באים בחילוף א"ת ב"ש בשמות מצפ"ץ⁷⁰ (פאה בגימ' אלקי, ולהיות דבא"א⁷¹ אין אלקי עמד⁷², ע"כ הן בשמות הוי', רק לא הוי' ממש, כ"א מתחלפים בשמות מצפ"ץ, וכמ"ש בע"ח שער א"א פי"ג⁷³, ובמב"ש ש"ג ח"ב פי"ג⁷⁴, ובפע"ח שי"ב⁷⁵ פ"ז וח', ובב"י האד"ר על המא' דקל"א ע"א⁷⁶). והענין הוא⁷⁷, דהנה, הד' אותיות הוי' מורים על המשכת האור, יו"ד צמצום ה' התפשטות כו', וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו⁷⁸). וזהו כאשר ההמשכה היא בסדר השתל' מעילה לעילה, שכדי להיות המשכה והתהוות צ"ל תחלה צמצום ואח"כ התפשטות כו', וזהו כשנמשך ההתהוות ממדרי' למדרי' שהיא בערכה, וכמו מהחכ' למדות דאצי' כו'. אבל כאשר נמשך ההמשכה והתהוות ממהות למהות שאינה בערכה, אזי צריך שיתחלפו האותי' באותי' אחרים, שיש בהם קצת רמיזא על אותי' ההמשכה עצמן כו' (היינו דאותי' ההמשכה הן הד' אותי' הוי' המורים על ההמשכה כנ"ל, וכאשר ההמשכה היא שלא בהדרגה, צריכים שיתחלפו כו'). שזהו ג"כ ענין התחלפות אותיות א"ת ב"ש, דאות תי"ו היא אות אחר מאות אל"ף, ומורה על המשכה אחרת (ובד"כ א' הוא בחי' הכתר, ותי"ו בחי' המל', וכמו תי"ו רשים רשימו כו'⁷⁹, שזהו המדרי' האחרונה כו'⁸⁰), וכאשר הא' מתלבש בתי"ו, הרי מתעלם בזה ואינו מאיר כמהותו כו'. ועמ"ש בסש"ב ח"ב פי"ב⁸¹, דענין החילוף הוא כמו אור הלבנה, שזהו אור השמש שבא בשינוי המהות כו'. וענין שיש בהם רמיזה על אותי' ההמשכה הוא, שהאותי' החילופי' מורים מ"מ על אותה המדרי' של האותי' המתחלפים, וכמו היו"ד כשבא באות מ"ם, הרי היו"ד הוא בחי' חכ', וכן המ"ם מורה על ד' מוחין, שהן ד' תיקונין הראשונים הנכללים בכתר וחכ', וכמ"ש בפע"ח שם⁸² פ"ח, וזהו שהמ"ם רומז על היו"ד וקש"י⁸³, שהן כתר וחכ'. והמ"ם הן הד' תיקונין הראשונים דיגת"ד הנכללים בכתר וחכ'. והט' תיקונין הן מבינה ולמטה, והן האות צ', וזהו שרומז על ה' ראשונה דש' הוי' כו'. וי"ל ע"פ מ"ש בפרדס שער הצירוף פ"ו, שכל אות מהק"ב אותיות כלול מכולם, אלא שבגילוי הוא האות הנכתב, וכמו אות תיו, גילוי הוא אות תי"ו, ובהעלם יש בו מאות א' ומכל האותיות כו', ומאחר שהאותיות כלולים

תתקנז

- 66 בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' תתקנזו ואילך. ע' א'ד ואילך).
- 67 כתבי האריז"ל דלקמן בפנים (בחצ"ע"ג).
- 68 תשא לד, ו.
- 69 ראה זח"ג קלא, ב (אדרא רבא). כתבי האריז"ל שם. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1348 ואילך.
- 70 ראה זח"א כ, א (ובמקדש מלך ודרך אמת לזהר שם). תקו"ז תיקון סט (קא, סע"א). תיקון ע (קלא, ריש ע"ב).
- 71 דבאריך אנפין.
- 72 האזינו לב, לט.
- 73 שנר א"א [שער יג] פי"ג: באוה"ת שם: פי"ב. והוא בדפוס שקלאוו. בדפוסים שלפנינו: פי"א.
- 74 – ובמבוא שערים שער ג חלק ב פרק יג.
- 75 – ובפרי עץ חיים שער יב (שער הסליחות).
- 76 – ובביאור האדרא רבא על המאמר דף קלא, א (קול ברמה להר"י צמח (לב, א ואילך – קאָרעץ, תקמ"ה)).
- 77 בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' א'ד ואילך).
- 78 פתי"ח (ע' א'קע).
- 79 זח"ג קכח, ב (אדרא רבא).
- 80 ראה לקו"ת בהר מג, ג. ספר הערכים חב"ד מערכת אותיות התורה – תי"ו (ע' תנה ואילך). וש"נ.
- 81 פט, ב (ושם: "וכן בחילופי אותיות או תמורותיהן נבראות בריאות חדשו' פחותי המעלה בערך הנבראים מהאותיות עצמן כי הן ד"מ דוגמת אור המאיר בלילה בארץ מן הירח, ואור הירח הוא מהשמש, ונמצא אור שעל הארץ הוא אור האור של השמש, וככה ממש כו'"). וראה גם אוה"ת פינחס ע' א'קעג.
- 82 שער יב (שער הסליחות).
- 83 = וקוצו של יו"ד.
- 66 בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' תתקנזו ואילך. ע' א'ד ואילך).
- 67 כתבי האריז"ל דלקמן בפנים (בחצ"ע"ג).
- 68 תשא לד, ו.
- 69 ראה זח"ג קלא, ב (אדרא רבא). כתבי האריז"ל שם. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1348 ואילך.
- 70 ראה זח"א כ, א (ובמקדש מלך ודרך אמת לזהר שם). תקו"ז תיקון סט (קא, סע"א). תיקון ע (קלא, ריש ע"ב).
- 71 דבאריך אנפין.
- 72 האזינו לב, לט.
- 73 שנר א"א [שער יג] פי"ג: באוה"ת שם: פי"ב. והוא בדפוס שקלאוו. בדפוסים שלפנינו: פי"א.
- 74 – ובמבוא שערים שער ג חלק ב פרק יג.
- 75 – ובפרי עץ חיים שער יב (שער הסליחות).
- 76 – ובביאור האדרא רבא על המאמר דף קלא, א (קול

מכולם, ע"כ כשמתחלף הא' בתי"ו, יש מ"מ בתי"ו רמיזת אות א' כו'. ולכן ב' הפיאות נק' מצפ"ן, כי להיות המשכה זו מגולגלתא שיהי' מקור לאצי', אין המשכה זו בדרך ההשתל', לכן ש' הוי' דהתהוות זו נמשך ע"י חילופי אותיות, וזהו ש' מצפ"ן, שהיו"ד מתחלף על מ"ם כו'.

ומה⁸⁴ שבפסוק⁸⁵ נזכרים בשמות הוי' ממש, היינו דביגת"ד הן בבחי' שמות הוי', וכמו שהן במקורם בע"ס דרישא הן בשמות מצפ"ן. ויובן זה ע"ד מ"ש במ"א⁸⁶ על מאה"ז⁸⁶ בלק דקפ"ז ע"א ע"פ⁸⁷ המלאך הגואל, דבחי' המל', כד איהי שליחא מגו או"א איקרי מלאך, וכיוון דשאר ע"ל דוכתי' כו' אקרי הוי', דהלמ"ד כלים דמל' שנעשים נר"ג לבי"ע, להיות שבהם יש ג"כ הארת הקו כו', וכמשנת"ל⁸⁸, ה"ז נק' הוי' לגבי בי"ע, אבל להיות המל' באצי', ונק' שליחא מאו"א (הגם דשם מאיר האור בגילוי יותר בהכלים, וכמשנת"ל, ובפרט כאשר היא שליחא מאו"א כו'), לא נק' בש' הוי', כי דוקא לגבי למטה הימנה בבי"ע, שנפסק שם הארת הקו (וכמשנת"ל⁸⁹ דבחי' חכ' ועצמות אורות דאצי' אינם מאירים בבי"ע כלל כו'), נק' ש' הוי', מצד הארת או"א שבה כו', אבל לגבי בחי' או"א דאצילות עצמם, לא נק' המל' בש' הוי', רק בש' מלאך כו'. ונמצא מה שכירידתה בבי"ע נק' ש' הוי', הרי לגבי או"א דאצי' אינו נק' אלא מלאך, שהוא שליח כו'. ועד"ז אי' במ"ח⁹⁰ בכוננת הוי' הוא האלקי⁹¹, דז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים יחשב כו', וכנודע. ועד"ז הוא הענין כאן, דלגבי גולגלתא נק' המשכת הפאות רק בש' מצפ"ן, ולגבי יגת"ד נק' בש' הוי' ממש כו'. גם יובן זה עפ"מ"ש בלק"ת בהבי' דביום הזה יכפר⁹², בענין השלג, שתחלת הוויתו הוא ממים (ועמשנת"ל ד"ה ואתה תצוה⁹³, דשלג הוא הגשמת בחי' אור שלמע' ממים כו', וי"ל ע"ד כל אורה האמור באל' בירידת גשמים הכתוב מדבר⁹⁴, הרי האור נק' מים כו'⁹⁵, וידוע⁹⁶ שזהו בחי' אור שבעת הימים⁹⁷, שהן ז"ת דעתיק כו'⁹⁸, דחסד דעתיק מלוכש בגולגלתא, וגבו' דעתיק במו"ס כו'), ואח"כ נמש ונעשה מים, רק בין מים למים הי' נקרא כו', והו"ע⁹⁹ חכ' בראש וחכ' בסוף¹⁰⁰, ובנתיים יש בחי' פרסא, שהו"ע שלג כו', אבל אח"כ נעשה חכ' בסוף, ע"ד בחי' חכ' בראש כו', וכמו משה עבדי¹⁰¹ ודוד עבדי¹⁰², יר"ע ויר"ת כו', דשניהם הם בחי' עבד ובחי' יראה, שהו"ע הביטול, רק שזהו בחי' יר"ע ויר"ת כו'¹⁰³.

תתקנה

- 84) בהבא לקמן – ראה אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' אה).
 85) ראה מאמרי אדמור"ר הזקן תקס"ה ח"ב תרצב. אוה"ת תשא ע' ביכט ואילך.
 86) = מאמר הזהר. ויחי מה, טו.
 87) פשלי"ט (ח"ג ע' תתקמה). ועוד.
 88) ס"ע ארצג ואילך. וראה לעיל פקב"ט (ח"ב ע' שלט).
 89) פשמ"ז (ח"ג ע' תתקסו ואילך).
 90) = במשנת חסידים (מסכת יומא פי"א מ"א. הובא בלקו"ת דרושים לשבת שובה סה, סע"ג ואילך).
 91) תפלת נעילה בסופו (ואתחנן ד, לה; לט. מלכים-א, ח, ס).
 92) אחרי כז, סע"ד ואילך.
 93) ע' ארא ואילך.
 94) ב"ר ספכ"ו (ושם): כל אורה שנאמר באליהוא אינה אלא בירידת גשמים).
 95) ראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תג. תרל"ח ע' קס. תרל"ז ח"ב ע' תקנז. וראה אוה"ת חנוכה שח, א.
 96) סה"מ שם.
 97) ישע"י ל, כו.
 98) ראה לקו"ת צו ט, ב. ביאורי הזהר לאדמור"ר האמצעי נה, סע"א ואילך. סידור עם דא"ח רצא, ד. סה"מ תרל"ז שם.
 99) ראה ביאור לד"ה כי ביום הזה יכפר במאמרי אדמור"ר האמצעי אחרי ס"ע תצה ואילך.
 100) ראה זח"א כו, ב. וראה מאמרי אדמור"ר האמצעי קונטרסים ע' ריב.
 101) יהושע א, ב. שם, ז. מלאכי ג, כב.
 102) שמואל-ב ג, יח. ועוד.
 103) ראה מאמרי אדמור"ר הזקן הנחות הר"פ ע' כד. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ס"ע תכג. ח"ב ע' תתקסה. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תטט. תר"ם ח"א ע' קצב ואילך.

ועד"ז הוא כאן, דבגולגלתא הוא בחי' ש' הוי', וכן כשבא בחכ' מתגלים האותי' דש' הוי', דהוי' בחכ' 104, וכן אצי' בכלל הוא ש' הוי' כו' 105 (והוא בחי' ש' הוי' דלעילא וש' הוי' דלתתא כו', ובפרטי' הן הב' שמות הוי' שקודם יגמה"ר 68, דפסיק טעמא בגווייהו כו' 106, וכמ"ש במ"א 107), ובאמצע הוא התחלפות האותי' דהוי' בש' מצפ"ן, בהב' פאות, שזהו בחי' הפרסא שבין ע"ס דגולגלתא ובין היגת"ד כו'. וז"ע ושער רישי', שהן בחי' הפאות, ה"ה בחי' פרסא, שעיי"ז הוא ההמשכה ביגת"ד כו'.

והנה 108 נת"ל (ד"ה הנ"ל 98) דיגת"ד הן ג"כ בחי' פרסא, שז"ע בחי' שלג כו'. הנה יש יתרון מע' בבחי' הפרסא דב' פאות, שנק' בפסוק בש' שערות, ויגת"ד נק' בש' לבושי', כמ"ש 55 לבושי' כתלג חיורר ושער רישי' כעמר נקי כו', והרי הלבוש הוא נפרד מעצמות האדם, שברצותו פושטו כו', משא"כ השערות הם יונקים מעצמות האדם, וכשימושך השערה ירגיש כאב, לפי שיש בה יניקה וחיות מהמוח כו'. וגם, הנה השערות יש להם עוד מעלה יתירה, שהן בחי' צומח, אבל הלבוש שהוא נפרד, הוא בחי' דומם כו'. וזהו יתרון מע' ומדרי' הפאות דא"א על בחי' יגת"ד, שהפאות הן שערות הראש, היינו בחי' גולגלתא, שבו מלוכש חסד דעתיק (וזהו כמשל השערות שיונקים מעצמות האדם כו'), וההמשכה ממנו נק' ושער רישי' כעמר נקי, שנמשלו לשערות כו', והיגת"ד הן ממנו"ס, שבו מלוכש גבו' דעתיק, ונק' לבושי' כתלג חיורר, שהלבוש הוא בחי' דומם, ולמטה מבחי' שערות כו'. והענין הוא, דהנה, חסד דעתיק הוא גילוי בחי' עתיק כמו שהוא, שלא עיי' בחי' גבורה וצמצום, וגבו' דעתיק הוא שבא בבחי' צמצום להיות בבחי' מדה וגבול כו'. וגולגלתא שהוא בחי' הרצון שלמע' מהחכ', ה"ז מתאחד עם בחי' תחתונה שבמאציל, שהיא בחי' חסד דעתיק, גילוי בחי' עתיק כמו שהוא. והוא בחי' חיצוני' עתיק, בחי' ז"ת שבו, ומ"מ הוא בחי' העצמי' דחיצוני' עתיק כו' (ולכן בגולגלתא רק ז' תיקונים 109, שזהו כמו שעיקר הכוונה היא בהשתל' בבחי' ז' מדות דוקא כו', וכמ"ש במ"א 110, וכמשנת"ל ד"ה ויקהל משה 111). וע"כ ההמשכה והגילוי הוא ג"כ בבחי' שערות, שיש בזה איזה גילוי אור וחיות, והוא בבחי' צומח כו'. אבל מו"ס שבא בבחי' הגבלה, דכל חכ' וטעם ה"ה בבחי' הגבלה כו', ולכן מתלבש בזה רק בחי' גבו' דעתיק, לא בחי' הגילוי דעתיק כו', וע"כ ההמשכה מזה הוא בחי' לבושים, שזהו כמו בחי' דומם כו'. והגם דת"ד הן ג"כ שערות, הענין הוא, דאי' במב"ש ח"ג ש"ב פ"ב 112, דבעתיק עצמו אין בו שערות, כי אין בו מבירורי המלכים, שמזה הוא השערות, ומ"ש 55 ועת"י יתיב כו' ושער רישי' כו', זהו מפני שעת"י מתלבש תוך א"א, וע"כ בחי' שער רישי' דאריך נחשב כאלו הן שערות דעתיק כו'. וי"ל

(104) משלי ג, יט.

(109) ראה זח"ב קעו, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ב. שער

(105) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) למהרח"ו פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.ב. לעיל פק"ע (ח"ב ע' תע). וש"נ.

(110) ראה מאמרי אדמור"ד הזקן תקס"ב ח"א ע' קכט.

(106) ראה זח"ג קלח, רע"א (אד"ר).

אוה"ת ויחי ח"ו תתש"ז, ב ואילך. סה"מ תרנ"ב ע' יח ואילך.

(111) ס"ע אירכה ואילך.

(107) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נט, א ואילך. אוה"ת וארא

(112) במב"ש ח"ג ש"ב פ"ב [= במבוא שערים חלק ג שער ב

ע' קכו. ע' ב'תקנ. תצוה ע' אתשיא ואילך. ואתחנן ע' רכ.

פרק ב]: אוצ"ל (כמ"ש באוה"ת יתרו שם): ש"ג ח"ב פ"ב

דרושים לר"ה ע' ב'פג. ע' ב'צה. ועוד.

[= שער ג חלק ב פרק ב].

(108) בהבא לקמן – אוה"ת יתרו שבהערה 2 (ע' א"ד).

דזהו דוקא בשער רישי' דא"א, שנחשב כאלו הם שער רישי' דעתיק, לפי שבו מלובש חסד דעתיק, שהוא גילוי עצמות בחי' עתיק כו', וא"כ השערות דרישי' הן גילוי הארה מבחי' עתיק כו'. אבל הת"ד, הגם שנחשבים בחי' שערות לגבי מו"ס, הנה לגבי עתיק נחשבים רק כמו בחי' דומם כו', והיינו דהמשכת השערות הוא רק הארה מבחי' מו"ס כו'. וזהו ועת"י יתי' לבושי' כתלג חיזור ושער רישי' כו', דלגבי בחי' עתיק היגת"ד הן רק בחי' לבושי', ובחי' הפיאות הן בחי' שערות כו', והיינו כמשנת"ל (ד"ה כי תשא¹¹³) דבכל מדרי' שהיא עליונה יותר, שם הפרסא אינו בבחי' העלם כ"כ, ולכן בחי' הפיאות הן בחי' גילוי יותר מבחי' יגת"ד כו'.

תתקננ

ומ"מ ה"ז העלם יותר מבחי' הכלים, שהרי האותי' דהוי' הן ג"כ בחי' כלים, וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו⁷⁸), ומ"מ הוא המשכה שבס' והדרגה מעילה לעילה, והב' פיאות הוא שמתחלף בש' מצפ"ץ, שזהו המשכה שלא בהדרגה, שבא ע"י העלם הפרסא כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש³ אדם כי יהי' בעור בשרו כו'. דהנה¹¹⁴, אדם הוא מי שהוא נשמה דאצי', ומשמע בזהר בסבא דמשפטים דצ"ד ע"ב שזהו מי שיש לו נשמה מבחי' חכ', ולמע' מבחי' ויפח באפיו נ"ח¹¹⁵, שזהו מבחי' בינה כו'. ולכן אדם הוא בבחי' התכללות, וכידוע¹¹⁶ שהאדם הוא שכלול מכל המדרי', דמשו"ז הוא שליט על הכל, מפני שכלול מהכל כו'¹¹⁷, והיינו להיותו מבחי' חכ', דש' מ"ה דחכ' הוא שעושה התכללות כו'¹¹⁸. ובד"כ הוא בחי' הקו, דאנת הוא דקשיר לון ומייחד לון¹⁴, דכל היחודים וההתכללות הן ע"י הקו כו'¹¹⁹. ואדם זה שהוא מתוקן בכל עניניו ומעשיו, יכול להיות אשר המדרי' התחתונות שבו לא נתבררו עדיין, וז"ע הנגעים, שהוא בירור הפסולת, וכנודע שהנגעים אינם ענין טבעי וכמ"ש הרמב"ם¹²⁰, כ"א באים לתיקון ובירור הפסולת כו', וזהו דוקא באדם שהוא שלם ומתוקן בכל, וצריך בירור רק במדרי' היותר אחרונות כו'. וזהו בעור בשרו דוקא. דהנה ידוע דסיבת הנגעים הוא מחמת הסתלקות אור אבא, וכמו שת"א¹²¹ צרעת סגירותא, שנסגר ונעלם אור אבא כו'¹²², וע"כ, במדרי' דאצי', דאבא עילאה מקננא באצי'²¹, אינו שייך ענין הנגעים, רק בבחי' חיצוני' הכלים כמו שירדו לבי"ע, דאור אבא אינו מאיר שם, יכול להיות ענין הנגעים כו'. וזהו בעור בשרו דוקא, בחי' חיצוני' דחיצוני' דכלים דאצי' כמו שהן בבי"ע כו'. וענין שאת וספחת ובהרת, הנה בהרת עזה כשלג ושאת כצמר לבן¹²³, וזהו הלעו"ז דלבושי'⁵⁵ כתלג חיזור ושער רישי' כעמר נקי כו'¹²⁴. וי"ל דשרש מציאות הד' מראות נגעים¹²³ הוא מהפרסאות, דמפני שישנם פרסאות המעלימים כו', ע"כ בריבוי

(113) ע' ארט.

(114) ראה אוה"ת שבהערה 5.

(115) = נשמת חיים (בראשית ב, ז).

(116) ראה לקו"ת תזריע כב, ב. אמור לו, ג ואילך. מאמרי

אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' רנה ואילך. הנחות הר"פ ע' צח.

המשך תרס"ו ס"ע שח. וש"נ. סה"מ תרפ"ב ע' שמש. וש"נ. ספר

הערכים-חב"ד ערך אדם ס"א (ח"א ע' קכו ואילך). וש"נ.

(117) ראה לקו"ת ומאמרי אדמו"ר הזקן שם.

(118) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שיג ואילך.

ביאורי זהר להצ"צ ח"א ע' תקלא ואילך. לעיל פרכ"ט (ח"ג

ע' תרלט ואילך).

(119) ראה לעיל פרכ"ט שם. וש"נ.

(120) הלי' טומאת צרעת פט"ז הי'. וראה לקו"ת שבהערה

5. לקו"ש חכ"ב ע' 72 הערה 36.

(121) = שתירגם אונקלוס (תזריע יג, ג).

(122) ראה זח"ג מט, ב. עץ חיים שער לח (שער לאה ורחל)

פ"ז. לקו"ת תזריע כג, ב ואילך. שם, ד ואילך.

(123) נגעים פ"א מ"א. רמב"ם הלי' טומאת צרעת פ"א ה"ב.

(124) ראה אוה"ת תזריע ע' תקכת. סה"מ תרל"ב ח"ב ע'

תנג ואילך.

ההשתל' יכול להיות פרסאות המעלימים ומסתירים לגמרי כו', וכמשי"ת. והעצה הוא והובא אל הכהן, דהכהן ממשיך גילוי אור אבא, וכדאי' בזהר יתרו דס"ז ע"ב¹²⁵ אית מלך לעילא ברזא דקה"ק וכהן משמש תחותי', דקה"ק הן ג"ר כח"ב, וכהן משמש תחותי' הוא שממשיך גילוי בחי' ג"ר, וכמשי"ת, וע"כ, ע"י¹²⁶ תיקון הנגעים, דכאשר נמשך בחי' גילוי אור אבא בכי"ע, להיות בכי"ע איהו וחיוהי וגרמוהי חד כמו באצי¹²⁷, ע"י ממילא נתקן, דאור אבא דוחה כו'¹²⁸. וזהו אדם כי יהי בעור בשרו, אדם דוקא, בחי' נשמה דאצי, וצריך להתברר גם בבחי' אחרונות שבו, והו"ע עור בשרו כו'. והסיבה הוא מפני הסתלקות אור אבא כו', וע"כ העצה היא והובא אל אהרן הכהן³, דכאשר מאיר גילוי אור אבא ה"ה מתתקן כו'.

(126) = על ידו (ע"י הכהן).

(127) ראה אה"ת ענינים ע' שלט.

(128) ראה עץ חיים שער לח (שער לאה ורחל) פ"ז. לקו"ת

תזריע כד, רע"א. קרח נג, ד, נד, א.

(125) נתבאר במאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' טז

ואילך. ועם הוספות וכו' – ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רלח

ואילך. ח"ב ע' תשפג ואילך. תורת חיים יתרו רסט, א ואילך.

רעג, ג ואילך.

בס"ד. ש"פ אחרון, העת"ר

תתקם

וידבר ה' אל משה אחרי מות כו' בקרבכם לפני ה' וימותו.² וצ"ל³ דלכאו' תי' וימותו מיותר, שהרי או' קודם אחרי מות שני בני אהרן, מהו עוד אומרו וימותו. ומהו"ע בקרבכם לפני ה', הלא הקירוב הוא ענין גדול³ וצ"ל קירוב לאלקו', וכאן משמע שהי' זה נחשב לחטא. ובפ' שמיני⁴ נא' בהקריבם אש זרה, וכאן משמע שהקירוב הוא החטא כו'. וגם מה שייך זה לפרשת יוה"כ, דבפ' זו מבאר סדר עבודת יוה"כ⁵, ומה שייך לזה ההקדמה דאחרי מות כו' בקרבכם כו'. ובמד"ר⁶ אי' על הקריבה מתו שנכנסו לפני ולפנים, שתויי יין נכנסו, מחוסרי בגדים נכנסו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת⁶ בענין לבושי' כתלג חיזור ושער רישי' כעמר נקי, דלבושי' כתלג חיזור הוא הפרסא דיגת"ד שמבדיל בין ח"ס לחכ' דאצי' כו', ושער רישי' היא הפרסא דשתי פאות שמבדיל בין ע"ס דגולגלתא ויגת"ד, דיגת"ד מקבלים מע"ס דרישא ע"י השתי פאות, שהן ב' הויות שקודם יגמה"ר, שהן מקור יגמה"ר, ובאים בשמות החילוף מצפ"ן. ונת"8 ההפרש ביניהם, דהפאות נק' שערות, ויגת"ד נק' בפסוק בשם לבושים, שהשערות יונקים מעצמו' האדם, והן בחי' צומח, והלבושים נפרדים מן האדם, והן בחי' דומם, והיינו, דבגולגלתא מלובש חסד דעתיק, שזהו גילוי בחי' עתיק, וע"כ הן בבחי' צומח, דהיינו גילוי הארה מבחי' עתיק כו', ובמו"ס מלובש גבו' דעתיק, וע"כ היגת"ד, הגם שהן ג"כ שערות, ה"ז לגבי ח"ס, אבל לגבי עתיק ה"ה בבחי' דומם כו'.

והנה בלקו"ת ד"ה כי ביום הזה יכפר דרוה"ב⁹ מבו' דלבושי' כתלג חיזור זהו בחי' התורה, והן ההלכות, ששרשן מבחי' ושער רישי' כו'. אמנם י"ל¹⁰ לפמשנת"ל (ד"ה ויקחו לי תרומה¹¹) בענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים¹², שזהו¹³ בין ח"ע שהיא חכ' דתורה, ובין ח"ת שהיא חכ' דמע"ב כו', ושרש ההבדלה היא בח"ע גופא בין חכ' דתורה לחכ' דמע"ב כו', דמ"ש¹⁴ כולם בחכ' עשית קאי ג"כ על חכ' דאצי'¹⁵, רק שהוא כמו פסולת לגבי חכ' דתורה כו', וי"ל דהבדלה זו היא ע"י הפרסא דיגת"ד. דהנה ידוע דביגת"ד יש ב' מדרי', עצם השערות, ומה שנמשך בהם כו', וכמ"ש בב"י האד"ר¹⁶ מהאריז"ל הוא בס'

זרה" הוא בבמדבר ג, ד; פינחס כו, סא.

(5) ויקר' פ"כ, ח"ט.

(6) ע' א'רחצ.

(7) דניאל ז, ט.

(8) ע' א'שא.

(9) = דרוש הב' (אחרי כו, א ואילך).

(10) סיום הפיסקא: „וי"ל דהבדלה זו היא ע"י הפרסא

דיגת"ד”.

(11) ע' א'קפט.

(12) בראשית א, ו (בדילוג).

(13) שזהו: אוצ"ל: שזהו ההבדלה.

(14) תהלים קד, כד.

(15) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה. פי"ג.

(16) = האדרא רבא.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה כמים הפנים לפנים באוה"ת בשלח ע' תעז ואילך* – כנסמן לקמן בהערות. מאמרים שמיוסדים, כנראה על מאמר זה: חלק מד"ה וידבר גו' אחרי מות תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' קצט ואילך). ד"ה בשעה שעלה משה למרום וד"ה ועשית חג שבועות תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' רעט ואילך. ע' רצ ואילך).

(2) אחרי טז, א.

(3) ראה ד"ה וידבר גו' אחרי תרמ"ט (סה"מ תרמ"ט ע' רלג). ד"ה הנ"ל תער"ב (סה"מ תער"ב ע' קפג), תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ע' רנז).

(4) י, א: ויקריבו לפני ה' אש זרה. הלשון „בהקריבם אש

* והוא ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע"י צד ואילך

– עם הוספות וכו'.

קול ברמה¹⁷ על מא' האד"ר דקל"א רע"א¹⁸ דנגדין בי' י"ג נביעין מבויעין דמשח רבות טבא, דהשערות הם נעשים ממותרי מוחין, ובחי' משח רבות טבא זהו ממו"ס עצמה, ולא ממותרי מוחין, ובחי' זו יוצא ומכוסה בשערות כו'¹⁹ (ובמ"א²⁰ מבו' דמשח רבות טבא הוא בחי' שמן הטוב²¹, שזהו פנימיות התורה כו', וזה מתאים למ"ש בלקו"ת שם⁹, והוא, דעצם ההלכה היא השערה עצמה, והוא הנגלה, והפנימיות הוא בחי' הסתום כו'). וי"ל דחכ' דמע"ב זהו מגוף השערה עצמה, וחכמה דתורה זהו מבחי' משח רבות כו'. וזהו ענין ההבדלה דע"י יגת"ד, שנבדל חכ' דמע"ב מחכ' דתורה, דהכל נמשך מח"ס, כי כל מדרי' חכ' הכל הוא מבחי' ח"ס כו', אך חכ' דמע"ב נמשך מח"ס דרך דילוג גוף השערה עצמה, והיינו שזהו באין ערוך לגבי בחי' ח"ס כו', וחכ' התורה נמשך מח"ס דרך חלל השערה, שג"כ האור מתעלם בהשערה, וכמ"ש בקול ברמה שם¹⁷ ובס' רוח דוד²², דשפע זו יוצא ומכוסה בהשערות, ועש"ז נק' תיקונים, שהוא המעט האור כו', וי"ל שנק' המעט האור לגבי השערות עצמן, אבל מ"מ ה"ז ג"כ העלם, שהרי נובלות חכ' שלמעלה תורה כו'²³, ומ"מ זהו ממו"ס עצמה כו'. וזהו ההבדלה דיגת"ד, שמבדיל בין חכ' דמע"ב שנמשך מגוף ועצם השערות, וחכ' דתו' נמשך מפנימי' השערות כו'.

תתקסא

וזהו ביגת"ד, שהן בחי' שערות רק לגבי ח"ס, ולגבי עתיק ה"ה בחי' דומם כו'. אמנם נת"ל (שם²⁴) שיש עוד הבדלה למע' מזה, והוא, שהרצה"ע דמצות הוא בדברים אלו דוקא, וכמו שהד' מינים דוקא נבחרו למצוה, ולא צמחים אחרים כו', דמחכ' דמע"ב הרי נתהוו גם דברים טמאים ואסורים, א"כ, ההבדלה שבין חכ' דתורה לחכ' דמע"ב הוא ההבדלה בין דברים המותרים לדברים האסורים כו', אבל ברצה"ע דמצות הוא ההבדלה בדברים המותרים גופא, מה שהוא ראוי להיות כלי לרצה"ע, וכמו הד' מינים שבולב וצמר לציצית וקלף לתפילין כו'. י"ל דז"ע ההבדלה שע"י הב' פאות שנמשכים מגולגלתא, שהוא בחי' רצון כו', וההבדלה בזה בין הרצון דמע"ב לרצון דמצות, דהרי במע"ב יש ג"כ רצון, וכמא'²⁵ כד סליק ברעותא למברי עלמא, וכשעלה ברצונו כו'²⁶, רק שהרצון דמע"ב הוא בחי' חיצוני' הרצון, והרצון דמצות הוא בחי' פנימי' הרצון כו', שזהו התחדשות יחוד העליון דמ"ת על היחוד דמע"ב, שהוא בבחי' פנימי' כו'²⁷, וכמ"ש במ"א²⁸, והבדלה זו היא ע"י הפאות כו'. והנה, הבדלה זו היא ג"כ בתו', שהרי התו' מפרש ומבאר איך ומה היא המצוה כו', והיינו ההמשכה מב' הפאות ביגת"ד כו', דיגת"ד הן הלכות התורה, ונמשך בהם בחי' הרצון דמצות מבחי' ע"ס דרישא, ע"י הפאות כו'. ובפרטי' בתו' גופא הוא ההבדלה בין חיצוני' התו' ופנימי' התו' כו', וכמשנ"ת שם²⁹, דפנימי' התו' זה הארה מבחי'

(25) ראה זהו ח"א כט, א. פו, סע"ב.

(26) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 (27) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ס"ע תקלח ואילך. סה"מ תרנ"ז ס"ע קנו ואילך. המשך תרס"ו ע' עא ואילך. סה"מ אעת"ר ע' סב ואילך. תר"פ ע' לט ואילך.
 (28) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרצו (בהגהת אדמו"ר הצ"צ). סה"מ תרנ"ט ע' יז. תרס"ב ע' שלה ואילך. עת"ר ע' עז. וראה סה"מ עזרת ע' עה. תרע"ח ריש ע' רט. עטרת ע' תקפז.
 (29) ד"ה ויקחו לי תרומה (ע' אקצב).

(17) להר' יעקב צמח (לב, א ואילך – קאָרעץ, תקמ"ה).

(18) בזהר ח"ג.
 (19) ראה אוה"ת בהעלותך ס"ע תכד. מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 (20) ראה אוה"ת נצבים ע' ארע. ברכה ע' א'תתמת. וראה לעיל פר"ד (ח"ב ע' תקעב).
 (21) תהלים קלג, ב.
 (22) להר' דוד ב"ר משה די מדינה (שאלוניקי, תק"ז) טו, ב.
 (23) ראה ב"ר פי"ז, ה.
 (24) ד"ה ויקחו לי תרומה (לעיל ס"ע אקצב).

עתיק, שהרי הן טעמי תורה, בחי' התענוג שבתו' כו'. ונמצא, הפרסא דשערות דשתי פאות הוא שמבדיל בין הרצון דמע"ב, שזהו מבחי' החיצוני' בדרך דילוג כו', והרצון דמצות, שזהו מבחי' הפנימי' כו', ופנימי' הרצון נמשך בתו' כו'. ובתו' גופא, ההבדלה בין פנימי' וחיצוני', דפנימי' התו' הוא הארת עתיק כו'.

ויש עוד פרסא למעלה מזה, והוא בחי' קרומא דאורא³⁰ המבדיל בין מוח הסתום שבגולגלתא, כמ"ש בע"ח שער א"א³¹ ספ"ג, ובין מו"ס, שהקרום מבדיל ביניהם, וכמ"ש בע"ח שם פ"ז³². וי"ל שזהו ההבדלה בין בחי' רוזין ורוזין דרוזין, וכידוע³³ שיש ב' מדרי' בסתום דתורה, הא', בחי' סוד סתום שהוא בגדר גילוי ובא לידי גילוי כו', כי הסתימות הוא רק לגבי המקבלים, לא שסתום בעצם כו', וזהו המשכה מבחי' ח"ס, רק מה שהוא בבחי' מקור לחכ' הגלוי' כו', והב', בחי' סוד סתום שסתום בעצם, שאינו בגדר גילוי כלל, ואינו בא לידי גילוי לעולם כו', והוא בחי' מוח סתום הנ"ל, בחי' אורא, הנק' מוחא עילאה סתימאה דעתיקא כו', וכמשנת"ל (ד"ה דרשו ה' בהמצאו ובהדרושים שאח"ז³⁴), והו"ע³⁵ טעמי תורה שיתגלה לעתיד כו'³⁶, וכמ"ש במ"א³⁷. וקרומא דאורא הוא בחי' פרסא המבדיל ביניהם כו' (ובד"כ הוא בחי' הפרסא שבין עתיק למו"ס כו'). ובחי' אורא הוא שמקשר ומחבר ח"ס עם חכ' דאצי' כו'. וכמו עד"מ באדם, כל השכלה חדשה היא באה מכח המשכיל, מקור השכל. והנה³⁸, בכל³⁹ עת יכול להשכיל, שלפעמים הוא משכיל השכלות ולפעמים אינו משכיל. וידוע שזה תלוי בהרצון, שירצה בהענין וירצה להתחכם כו', וכמא'⁴⁰ לעולם ילמד אדם במקום שלבו חפץ כו'. אך אנו רואין שלפעמים גם שרוצה להתחכם ומ"מ לא יתחכם. גם הרצון אינו תמיד, ולפעמים אינו רוצה כו'. והעצה היא, לקשר עצמו בהענין בדרך הכרח, ועי"ז יהי' הרצון, ויהי' גילוי השכל כו'. והכח הזה הוא מאורא דדעת דעתיק אחזי נהורא בהאי אורא כו'⁴¹, ודעת הוא התקשרות⁴², וההתקשרות דדעת הוא גם בדרך הכרח, להיות שהדעת הוא עצמי, ע"כ יכול להכריח עצמו, דגילויים א"א להכריח, שאם ישנו להגילוי, ישנו, ואם לא יש הגילוי, א"א להכריח שיהי' הגילוי, אבל דבר עצמי ביכולת להכריח, ועי"ז ממילא באים הגילויים, וכמ"ש במ"א⁴³, וזהו בחי' אורא, שמקשר ומחבר בדרך הכרח כו'. ובנפש הוא כח הנתינה והמסירה, דיא איבער גיגעבין קייט, מה שנותן א"ע בתורה גם בדרך הכרח, וכן מה שמוסר עצמו לאלקות כו', ועי"ז יהיו הגילויים כו'. והגילויים הם מהמקורים כמו בחי' ח"ס וגולגלתא כו', רק עי"י⁴⁴ בחי'

תתקסב

(37) ראה אמרי בינה שער התפילין פמ"ב (קפג, סע"א ואילך). וראה גם סה"מ תר"ן ע' שסא ואילך. תרנ"ג ע' קנג ואילך. המשך תרס"ו ע' קנו. סה"מ עת"ר ע' ז ואילך.

(38) ראה לקו"ת מטות פו, ג. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקפב ואילך. מקומות שצויינו בהערה 43.

(39) בכל: אוצ"ל: לא בכל.

(40) ע"ז יט, א.

(41) עץ חיים שם פ"ד.

(42) תניא ספ"ג (ז, ב). פמ"ב (נט, ב). ובכ"מ.

(43) סה"מ תרנ"ח ע' יט. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' סב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע תקסב ואילך. לעיל פס"ו (ח"א ע' קסג). פרכ"ג (ח"ב ע' תרכג).

(44) רק עי"י: אוצ"ל: רק שנמשכים (אוי: שבאים) ע"י.

(30) ראה זח"ב קע, ב (ספרא דצניעותא). ח"ג קכח, ב (אדרא רבא). וראה ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי קפג, א ואילך. להצ"צ ח"ב ע' תתקעא ואילך.

(31) שער יג.

(32) פ"ג: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו – פ"ו.

(33) ראה אמרי בינה שער הק"ש פנ"ד ואילך (פב, סע"ב ואילך).

(34) תרד"ע – פ"ר ואילך. פ"ה ואילך (ח"ב ע' תקנו ואילך. ע' תקעב ואילך).

(35) ראה לקו"ת צו יו, ג. שה"ש כב, ד. מת, א.

(36) ראה פרש"י שה"ש א, ב. לקו"ת צו שם, א. ובכ"מ.

ש"פ אחרי וקדושים, העת"ר

א'שז

דעת דעתיק שבאורא כו'. וזהו מה שפועל ע"י הקרום המבדיל, לקשר ולחבר כו' (וי"ל ג"כ שזהו מה שיש חילוקים במצות, דהגם דאל תהי יושב ושוקל במצותי ש"ת⁴⁵, שזהו מצד הרצון, אבל מצד התענוג יש חילוקים⁴⁶, וכמו מצות שופר שהיא למע' משארי מצות כו').

וענין בחי' פרסא דא"ק שנת"ל (ד"ה ויקחו לי תרומה⁴⁷), ע"ה שזהו לגבי כללות ההשתל', י"ל שז"ע קדושתו שלמעלה מקדושתכם⁴⁸, דמבו' בהבי' דשבת שבתון⁴⁹ שזהו למע' מרדל"א כו', דקדושתכם הוא בחי' קדה"ק, שזהו ג"ר דעתיק, וקדושתו הוא בחי' א"ס שלמע' מהג"ר דעתיק כו'. והוא מ"ש בכי' האד"ז מהאריז"ל⁵⁰ על מא' ⁵¹האי עתיקא אשתכח בתלת ראשין, נמצא ומתעלם ומתגלה בתלת ראשין (ועמ"ש מזה לעיל ד"ה פדה בשלום נפשי⁵²), והוא הא"ס המתלבש בג"ר דעתיק, שזהו עיקר עתיקא כו'. ועז"א בפ"ד מהאריז"ל⁵³, דההוא רישא דלאו רישא אשר שם חביון עוז העצמות, הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו, וזהו פ"ד דלא ידע כו', ופ"ה הוא עצמו, היינו בחי' חיצוני' עתיק (שגם רדל"א נחשב כאן בכלל חיצוני' עתיק), והא"ס המלוכש ברדל"א הוא בחי' פנימי' עתיק כו'. וי"ל שזהו מה שנמצא מבחי' א"ק ברדל"א, וכ"מ במ"א בהגהות לברוך שאמר שבסידור⁵⁴. והנה, א"ק בחי' עצמות א"ס שאחה"צ כו', וכידוע בש' א"ק שמורכב משני ענינים הפכים⁵⁶, דאדם הוא מיוחדש, וקדמון הוא שבלתי מיוחדש כו'. אך הענין הוא, דהנה בצלם אלקים עשה את האדם⁵⁷, וקאי על האדם שלמטה שהוא בצלם אלקים, וא"כ, כ"ש בחי' אדם דברי' דכללות שהוא בצלם אלקים שברא אותו כו'. ולהיות שזה פרצוף אדם היותר ראשון, ונק' מחה"ק, אשר קודם לזה לא הי' מח' כו', ה"ה בצלם אלקים שחשב מח' זו, דהיינו בחי' א"ס, קדמון לכל הקדומים כו', ועש"ז נק' אדם קדמון כו'. וא"כ הרי א"ק הוא בחי' עצמות א"ס כו'. ולכן נק' א"ק עילת כל העילות, וכמ"ש בזהר בראשית דר"ב ע"ב, שיש עה"ע ועכה"ע⁵⁸, ובמק"מ⁵⁹ שם, דעה"ע, כל מדרי' נק' כן, ועכה"ע הוא בחי' א"ק שמוכדל בערך להיות בחי' א"ס כו'.⁶⁰ וזהו הא"ס שמתלבש ברדל"א. והוא בחי' פנימי' עתיק כו'. וידוע דכל ההמשכות שמשיכים עכשיו ע"י תומ"צ, וגם ע"י מס"נ דק"ש, הוא מבחי' חיצוניות עתיק, ופנימיות עתיק יתגלה לעתיד, וכמ"ש בפע"ח שער הק"ש פט"ו. והו"ע פנימיות אבא פנימיות עתיק⁶¹, ולא ידעתי הטעם⁶²,

(55) א"ק: אוצ"ל: א"ק הוא.

(56) ראה אוה"ת ענינים ע' פו. סה"מ תר"ם ח"א ע' רמב. תרנ"ב ע' לט. תרנ"ו ע' שעט ואילך. תרנ"ז ע' צו. תרס"ח ע' קצב ואילך. ד"ה ויהיו חיי שרה תער"ב (סה"מ תער"ב ע' עב"ו ואילך). לעיל פכ"א (ח"א ע' מה).

(57) נח ט, ו.

(58) = עילת העילות ועילת כל העילות.

(59) = ובמקדש מלך.

(60) ראה סה"מ תרנ"א ע' סו. וראה גם סה"מ אעת"ר ע' ד. תרצ"ז ע' 165 ואילך.

(61) ראה אוצרות חיים (שער עתיק פ"ד לח, ב – קאָרעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל. רמ"ז לוח"ג רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ. סה"מ ה'ש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

(62) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש שהובא בפנים. סה"מ תרצ"ו ע' 9. אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' ששה.

(45) = של תורה (תנחומא עקב ב. דבר פ"ו, ב).

(46) ראה לקו"ת במדבר יח, ב. סה"מ תרע"ח ע' סב. ד"ה פתח ר' יוסי תשי"ט (סה"מ תשי"ט ס"ע סא ואילך).

(47) ע' אפקג ואילך.

(48) ראה ויק"ר פכ"ד, ט.

(49) לקו"ת דרושים ליוה"כ"פ עא, ג ואילך.

(50) „ביאור אדרא זוטא קדישא מהאריז"ל" בספר קול ברמה להר"י צמח (קט, א – קאָרעץ, תקמ"ה). „פירוש מסודר לאדרא זוטא" להרצ"ו בספר הדרת מלך (קט, א – לאַנדאָן, תק"ל).

(51) זח"ג רפח, ב (אדרא זוטא).

(52) העת"ר – פשע"ה (ח"ג ע' א"מב).

(53) פירוש האריז"ל לספרא דצניעותא בוח"ב קעו, ב (והר הרקיע קיט, א) קאָרעץ, תקמ"ה. שער מאמרי רשב"י לספרא דצניעותא שם (קלג, ב – ירושלים, תשמ"ה).

(54) ראה אוה"ת סידור ע' שפא.

בחי' לא ידע כו', וכמ"ש במ"א⁶³. וזהו בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם, קדושתכם זהו שממשיכים ע"י תומ"צ מבחי' חיצוני' עתיק (וגם בזה יש המשכה מבחי' א"ק, וכמ"ש בהבי' דונקדשתי בענין מס"נ דק"ש שממשיכים יחוד או"א, שזהו מבחי' עתיק ומא"ס המאציל כו', וזהו ההפרש בין יחוד או"א ויחוד זו"ן, דיחוד זו"ן הוא ההמשכה דס' השתל', ויחוד או"א הוא ההמשכה מעצמות א"ס כו'. וי"ל שכ"ן הוא בחי' חיצוני' א"ק כו', ומה שנמצא ברדל"א י"ל שזהו בחי' פנימי' א"ק, וכמ"ש במ"א⁶⁴ בענין קוב"ה אסתכל באורייתא⁶⁵, דקוב"ה הוא פנימי' א"ק, והוא עצמות הקו שמתלבש בא"ק. ובמ"א⁶⁶ אי' די"ל שזהו בחי' כדוגמת עתיק שלעילא מגולגלתא דא"ק כו'⁶⁷, ועמשנת"ל מזה בד"ה אלה הדברים וכד"ה ואתחנן כו'⁶⁸), וקדושתו שלמע' מקדושתכם זהו בחי' פנימי' עתיק כו'. והוא שממשיכים ע"י התשובה כו', וכמ"ש בהבי' דשבת שבתון הנ"ל⁶⁹, ועמ"ש בהבי' דצאינה וראינה דרוה"ב⁷⁰. וז"ע הפרסא דא"ק, שהוא ההבדלה בין הפנימיות והחיצוניות כו'.

תתקסג

נמצא שיש כמה פרסאות בעולמות, דלבד הפרסא שבין אצי' לבי"ע, יש פרסאות באצי' ולמע' מאצי', וכמו הפרסא דיגת"ד ושתי פאות וקרומא דאורא כו'. אמנם בכללות הן ג' פרסאות⁷¹, וכמו עד"מ באדם למטה יש בו ג' הבדלות כלליות, הא', חצר הכבד, שמפסיק בין אברי הנשימה ואברי המזון, דאברי הנשימה הן בתכלית הרוחני, ואברי המזון בתכלית הגשמה, והחצר הכבד מפסיק ביניהם כו'. והב', מיצר הגרון, המפסיק בין המוחין למדות, דבכדי להיות ממהות מוחין מהות מדות, הוא ע"י מיצר הגרון כו'. והג', קרום של המוח המפסיק בין למע' מהמוחין והמוחין כו', ובד"כ הוא בין המוח והגולגלתא כו', וכמשנת"ל לעיל⁷². וכמו"כ הוא בכללות ההשתל', שיש ג' פרסאות כו', והפרסא הראשונה היא בין למעלה מאצי' לאצי' כו', דכל המדרי' שלמעלה מאצי' הכל הוא מדרי' א', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי⁷³ וכל ענין הצמצום הזה כו' הכל בכלל כתר דאצי' שהוא הממוצע להיות התהוות האצי' כו', הרי כל המדרי' שלמעלה מאצי' נחשב למדרי' א', והוא בחי' הכתר בכלל כו', ויש פרסא המבדלת ביניהם כו'.

והפרסא היא בחי' הכתר, דבחי' כתר גופא היא בחי' הפרסא, וכמ"ש הפרד"ס שער הצחצחות פ"ו על מא' הזהר נח דס"ה ע"א כד רעותא עילאה לעילא ולעילא קיימא על ההיא רעותא דלא אתייעדא כו' אפיק מה דאפיק ונהיר מה דנהיר כו' חד פריסו אתפריס ובגו ההיא פריסא ברדיפו דהיא מחשבה עילאה מטי ולא מטי עד ההוא פריסא כו', וכ"ל⁷⁴ וז"ל חד

(69) לקו"ת דרושים ליהו"כ ע"א, א ואילך. וראה שם סט, סע"ד ואילך.

(70) - דרוש הב' (לקו"ת שה"ש כד, א ואילך).

(71) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' פא. אוה"ת ויקהל ע' ב'קא ואילך. וראה שער האמונה פס"ה. מאמרי אדמו"ר האמצעי מסעי ע' א'תתמח ואילך. ע' א'תתנה ואילך. ד"ה כימי צאתך תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' רבי ואילך).

(72) ע' א'שו ואילך. וראה לעיל ע' אקצ.

(73) וירא יד, ב.

(74) הפרסא (בביאור מאמר זה).

(63) ראה אוה"ת נשא ע' רנו. קרח ע' תרצט. סה"מ תרכ"ח ע' ת. תרל"א ח"א ס"ע עז ואילך. תרל"ג ח"א ע' קפה ואילך.

תרמ"ד ע' שכד. ע' שלב. פלח הרמון תולדות עת, ד.

(64) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' שכו ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רנו ואילך. ס"ע רסא ואילך. סה"מ תרס"ג ח"א ע' קנת. וראה מקומות שצויינו בהערה 66.

(65) זח"ב קסא, סע"א ואילך.

(66) ראה סה"מ תרנ"ט ע' יט. המשך תרס"ו ס"ע שיא. לקמן ח"ו ע' ואתלט. סה"מ עטר"ת ע' ריא.

(67) עץ חיים שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו.

(68) פקס"ז. פק"ע (ח"ב ע' תנט. ע' תע).

פריסא אתפריס היינו הכתר בעצמו הנאצל ומתגלה שהוא מסך בין הנאצלים והמקורות המתאחדים בעצם השרש עכ"ל, והמקורות המתאחדים בעצם השרש הם הע"ס הגנוזות במאצילן הנק' צחצחות כו', ובחי' הכתר כמו שנאצל ונתגלה מהע"ס⁷⁵ נעשה בבחי' פרסא ומסך בין הע"ס הגנוזות ובין הנאצלים כו'. וזהו שא' כד רעותא עילאה לעילא ולעילא, היינו בחי' עצמות אוא"ס כו', אפיק מה דאפיק ונהיר מה דנהיר, הוא שרשי הכלים ושרשי האורות שהן ע"ס הגנוזות כו', חד פרסא אתפריס, היינו בחי' הכתר כו', וברדיפא דההיא מח⁷⁶, פי' הפרדס רדיפא הוא העלאת מ"ן, ומח' עילאה היא בחי' חכ' כו'. וברדיפא דההיא מח' עילאה, דע"י העלאת מ"ן דבחי' החכ' אל הכתר, מטי ולא מטי עד ההוא פריסא, דהשרשים הנעלמים היינו הע"ס הגנוזות נמשכים בבחי' מטולמ"ט בבחי' הפרסא שהיא בחי' הכתר, ושם מתגלמים הע"ס כו', וע"י הפרסא דכתר נמשך מהע"ס הגנוזות בבחי' החכ' כו'. נמצא דבחי' הכתר הוא בחי' הפרסא ומסך על בחי' הע"ס הגנוזות, ועל ידה נמשך האור בחכ' כו'.

וי"ל דזהו בחי' הלבושים הנעשים ממעשה המצות, וכידוע דמצות הן בחי' לבושי' למע', וכמו לבושו צדקה כו'⁷⁷, וכמו"כ הן לבושי' אל הנשמה כו', דכמו שע"י הפרסא דכתר מאיר אוא"ס באצ"י, כמו"כ ע"י לבושי' אלו יכול להיות גילוי האור, ויכולה הנשמה ליהנות מהגילוי אור כו'. והנה ידוע דהלבושי' דמצות יש בזה ג' מדרי', וכמו שמצינו בבגדי אהרן שיש בהם ג' מדרי', הא', הלבושי' שעשה משה⁷⁸, והב', שעשו חכמי לב⁷⁹, והג', שעשו כל ישראל⁸⁰ כו', וכמו"ש בתו"א ע"פ ועשית בגדי קדש⁸¹ דהלבושים שעשה משה הם שיהי' ע"י⁸² גילוי בחי' אוא"ס שלמע' מאצ"י באצ"י כו', וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך⁸³, דבחי' אנכי מצוך, זהו ע"י הדברים האלה כו'. ובעבודה⁸⁴ הוא בחי' השוב שאחר הרצוא דאה"ר, שזהו בחי' אהרן, אותי' נראה⁸⁵, שהו"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא⁸⁶ בבחי' רא"י, שע"י נעשה האה"ר בבחי' כליון לא"ס ב"ה, והוא בחי' אה' בתענוגים כו' (וזהו הרדיפה שבזהר הנ"ל, שזהו מבחי' רא"י דחכ', שהוא בחי' הרצוא דאה"ר כו'), וע"י עיני ה' אל צדיקים⁸⁷, בבחי' המשכה מלמעלמ"ט (ועיני, ב' עינים, הם בחי' מטי ולא מטי כו'). והלבושי' לזה הן תומ"צ, שע"י⁸⁸ הוא הגילוי, וע"י⁸⁹ יכולה הנשמה לקבל את האור כו'.

ועל⁹⁰ בחי' פרסא זו א' ר' עקיבא לחבריו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים⁹¹. שיש הוא ב' פעמים יש, שעולה תר"ך, והן תר"ך עמודי אור⁹² שע"י⁸⁸ הוא

תש"א ע' 152.

(86) ראה זהר ח"א קצט, א. לת, א ואילך. ח"ב רמז, ב. לקו"ת שה"ש מא, ד.
(87) תהלים לד, טז.
(88) = שעל ידם.
(89) = ועל ידם.
(90) בהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלח שבהערה 1 (ע' תפ). וראה גם אוה"ת ואתחנן ע' ריח ואילך.
(91) חגיגה יד, ב.
(92) ראה פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) פ"ג. שיעור קומה להרמ"ק (צ, ב ואילך). תניא אגה"ק סכ"ט (קב, סע"ב ואילך).

(75) מהע"ס: אוצ"ל: מהע"ס הגנוזות.

(76) מוח: אוצ"ל: מח' עילאה.
(77) פיוט „אתה הוא אלקינו" בתפילת ימים נוראים.
(78) תצוה כת, ב.
(79) שם, ג.
(80) שם, ד.
(81) תצוה פב, א ואילך.
(82) = על ידם.
(83) ואתחנן ו, ו.
(84) ראה ד"ה הנה בגדי אהרן באוה"ת תצוה ח"ח ע' ג' ע ואילך.
(85) ראה זח"ג קג, רע"א ובמקדש מלך ורמ"ז שם. תו"א ואוה"ת שם. לקו"ת בהעלותך כט, ג ואילך. ספר השיחות

המשכת האור, והן בחי' המצות כו'. ולהיות דפרסא זו אינה פרסא המעלמת ומבדלת, ע"כ נק' אבני שיש טהור. ואו' שא"ת⁹³ מים מים, שאינה מבדלת, והכל אחד הוא כו', וכמ"ש בכתהאריוז⁹⁴ דעיקר אזהרתו להם שלא יאמרו ב' פעמים מים, כי מים א' הם כו'. והיינו, דהפרסא שבין אוא"ס המאציל אל הנאצלים שמבדלת בין מ"ע למ"ת⁹⁵, מ"ע הם הע"ס הגנוזות כו', ובכללות הוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס שנק' מים, וכמא' ⁹⁶ כמיא דאשקי לאילנא כו', ומ"ת הם הע"ס דאצי' כו', והפרסא היא בחי' הכתר המבדלת בין מ"ע למ"ת (והוא אתגלפות הע"ס הגנוזות בבחי' הכתר כו', וכמו אילין אתוון אגלימו בגוי משחתא כו' ⁹⁷ שנת"ל ד"ה ויקחו לי תרומה⁹⁸), הוא הנק' אבני שיש טהור כו'. וכמו שבאבנים המים הם בתכלית ההסתר, וכמ"ש⁹⁹ אבנים שחקו מים, שיש בהם מים, אלא שהן מסותרים כו'. אמנם בהבדלה שבין עצמות אוא"ס לנאצלים, אינו כמו אבנים ממש שנעלם בהם בתכלית יסוד המים, אלא כמו אבני שיש טהור, שאבן הטהור מכל נדנוד גשמיות שביסוד העפר שבו, הנה יהי' צורתו לעין הרואה כמהות המים ממש¹⁰⁰, וכדאי' בגמ' ב"ב ד"ד ע"א בבנין הורדוס באבני שיש, דמחזי כי אידוותא דימא, דעם היותם אבנים שהוא הגלמת דבר, מ"מ ה"ה נראים כמו מים כו', ועד"ז יובן באבני שיש טהור דנגלדו מבחי' מים עליונים דעצמות אוא"ס (להבדיל בין מ"ע ומ"ת כנ"ל) נק' אבני שיש טהור כו', והיינו שהפרסא אינה מעלמת כ"כ, וממילא אינם ב' פעמים מים, אלא הכל א' הוא כו'.

וביאור הענין הוא ¹⁰¹, דהנה כתי'¹⁰² כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם אל האדם, פי' כמים הפנים אל הפנים בגשמי', דכאשר האדם מסתכל במים, מיד נראו פניו בהמים¹⁰³, והוא מפני שהמים הם חומר זך וצלול ופשוט מכל גוונים, ע"כ נראים בהם מיד הפנים המסתכלים בהם, והפנים הנראים בהמים הוא ממש כפי הפנים של המסתכל בהם, שאם יסתכל בהם ראובן יתראה בהמים פנים של ראובן, וכשיסתכל בהם שמעון יתראו הפנים של שמעון, והמים בעצמם לא ישתנו בזה כלל, וסיבת שינוי הפנים הנראים במים בא מחמת שינוי הפנים של המסתכלים בהם לבד, וגם בעת שנראו הפנים בהמים, אין השינוי קנוי בהמים, רק שנראה כן לעין הרואה לבד, שבשעה שמסתכל נראה לו שם פנים, אבל לא שבאמת נקנה בהמים פנים שלו, ומה הוא הפנים הנראים, הוא המים עצמן שנראי' בפנים כזה, ואין כאן מהות אחר, דלהיות שהפנים אינם בהמים מצ"ע, כ"א מצד הפנים המסתכלים, ע"כ הפנים הנראים הם מים ממש, שבאם הפנים הנראים היו בהמים מצד עצמן, הי' כמו דבר נבדל מהמים, וכמו עד"מ¹⁰⁴ מהותם מים, והם מובלעים במים כידוע¹⁰⁵, מ"מ ה"ה מהות נבדל מהמים¹⁰⁶, והיינו מפני שזהו התהוות שנתהווה מהמים

תתקפה

101) בהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלח שבהערה 1 (ע' תעז ואילך. ע' תעט ואילך).
102) משלי כז, יט (ושם: כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם).
103) ראה גם תניא רפמ"ו.
104) עד"מ: אוצ"ל: עד"מ דגים.
105) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי צג, ריש ע"א. וראה לעיל פתט"ו (ע' אקנט). וש"נ.
106) ראה אוה"ת דרושים לפסח ח"ד ע' אילט. סה"מ תרמ"ד ע' שכ. תרס"ב ע' שנב.

93) = שאל תאמר.
94) ראה ליקוטי הש"ס להאריוז"ל חגיגה שם. שער מארוז"ל אבות פ"א, מ"ז. וראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"ג ערך מים.
95) = מים עליונים למים תחתונים.
96) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
97) זח"ב קסז, ב.
98) שנת"ל ד"ה ויקחו לי תרומה: כ"ה בכי"ק. וראה ד"ה זה יתנו וד"ה ואתה תצוה (לעיל ע' אקסז. ע' א"רג).
99) איוב יד, יט.
100) ראה רש"י חגיגה שם (ד"ה שיש טהור).

ש"פ אחרי וקדושים, העת"ר

א'שיא

כו'¹⁰⁶, אבל כאן הרי לא יש כאן התהוות מצד המים, כ"א מצד הפנים המסתכלים בהם, דמשו"ז נראים הפנים בהמים, ע"כ הפנים הנראים הן מהות מים ממש כו'. ונמצא, דלא יש כאן ב' פנים מובדלים, אלא הפנים הנראים הוא הפנים של המסתכל בהם, ומהו הפנים הנראים הוא המים עצמן, והיינו שהפנים הנראים אינם מובדלים מן המים, אלא הן המים עצמן כו'. כן לב האדם אל האדם, דהנה יש ב' בחי' אדם¹⁰⁷, אדם תתאה, בחי' מל' דאצי' שמתלבשת בבי"ע להחיותם, ונק' אדם תתאה, לפי שהיא בחי' נשמה דבי"ע, והוא בחי' פני אדם שבמרכבה¹⁰⁸, והמרכבה דפני ארי' ופני שור כולם בטלים לבחי' פני אדם הנ"ל, וכמ"ש¹⁰⁹ ופני אדם לארבעתן, ופי' בזהר¹¹⁰ דכליל כולהו ואנהיג לון כו'. ויש ג"כ בחי' אדם עילאה, הוא בחי' ז"א דאצי', שנא' עליו¹¹¹ ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו כו' (ולעיל¹¹² נת' דאדם דאצי' הוא בחי' מראה אדם, ואדם דברי' הוא בחי' דמות כמראה אדם שלמטה מהכסא כו'¹¹³). ועז"א כן לב האדם אל האדם, דאדם התחתון דבי"ע מעורר ע"י העלאת מ"ן שלו בלב האדם העליון ז"א דאצי' (וזהו באמת מצד הפשיטות דבחי' אדם, שאינו בבחי' מציאות ובבחי' הגבלה וציור, ומ"מ הוא בבחי' שייכות אל העולמות כו', ע"כ מעורר בו העלאת מ"ן כו'. וכמו שבמים דוקא נראים פנים המסתכלים בהם, מפני שהוא חומר זך וצלול, דבחומר עב ועכור, אין הדבר המסתכל נראה בו. וכמו עד"מ אדם שהוא בטבע הגס והחומרי, אינו מתעורר מהזולת, שאינו מרגיש את הצער והרחמנות שלו, רק מי שהוא בטבע הרך והזך, ה"ה מתעורר מרחמנות הזולת, וכל מה שהוא זך ביותר, ה"ה מרגיש יותר את הזולת כו'. וכמו"כ יובן למע, דמה שהעלאת מ"ן מעורר, זהו מצד הפשיטות כו') שיהי' המשכת מ"ד במל', וההמשכה היא ממש לפי מהות ההעלאת מ"ן. ונמצא שאין שינוי בהמשכת מ"ד דז"א הנק' לב אדה"ע מצ"ע, אלא לפי שינוי ההעלאת מ"ן הנק' לב אדם התחתון, שככה ממש יומשך המ"ד כו', ואין השינוי קנוי בבחי' ז"א בעצם, והכל הוא אלקות ממש, שבא ונמשך לפי אופן ההעלאת מ"ן כו', וכמ"ש בזהר¹¹⁶ האי עלמא תתאה לקביל עלמא עילאה כאבן טבא כו', והיינו ממש כמשל מים הפנים לפנים בגשמי' כו' כנ"ל.

(* וכמ"ש במ"א¹¹⁴ בענין המדות למעלה, שאין בהם התחלקות ממש, שהרי הכל הוא אלקות ממש, דעם היות שזה חסד וזה גבור, הכל א' הוא באמת, מאחר שהכל הוא העצם אלקות כו')¹¹⁵.

דיוקנא דאדם אתחזיין כל גוונין כו'. וראה זח"א יט, א.
(111) יחזקאל א, כו (ושם: ועל דמות הכסא).
(112) ע' ארי'.
(113) ראה שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"ב קח, סע"א ואילך.
(114) ראה לעיל פשלו"ו (ח"ג ע' תתקלז ואילך). לקמן ח"ו ע' ואיתמח.
(115) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק).
— ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 53 בשוה"ג.
(116) ראה זח"ב קפד, ב: „תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא”.

(107) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ס"ע רלד ואילך. תק"ע ע' פב. שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"ב צב, ג. אוה"ת פינתס ס"ע אקלה ואילך.
(108) ראה יחזקאל א, י.
(109) כ"ה בכ"מ (ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ע' ג. וש"נ). וראה יחזקאל שם: „ודמות פניהם פני אדם ופני ארי' אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן”.
(110) ראה זח"ג מח סע"א ואילך: „ודמות פניהם פני אדם, כללא דכולא, וכולא כלילין בהאי דיוקנא .. והא כתיב ופני ארי' אל הימין לארבעתם .. כולא אפי אדם הו, ובהוא

ואמנם זהו מאצ'י לבי"ע, דכמים הפנים הוא המשל, דכמו שהוא בגשמי' שמצינו אופן יחוד כזה שהפנים הנראים הן הן פנים המסתכלים והפנים הנרא' הן המים עצמן כו' כנ"ל, כן הוא לב האדם כו', אבל למע' מהמאציל אל הנאצלים, בחי' כמים הפנים הוא הנמשל, והיינו דכמים הפנים אל הפנים מדבר במדר' עליונה וגבוה יותר.

והענין הוא¹¹⁷, דהנה, אוא"ס הוא פשוט בתה"פ¹¹⁸, ואינו שייך שם שום רצון ושום ציור כלל ח"ו. וכשעלה ברצה"פ¹¹⁹ לברוא את העולם, ה' זה ע"י העלאת מ"ן מיני' ובי"ע¹²⁰, מהתענוג שיהי' במעשה התחתונים, שז"ע¹²¹ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים¹²², והיינו שעלה לפניו התענוג שיהי' בעבודת הצדיקים בקיום התומ"צ, שע"ז ה' התעוררות הרצון לברוא כו' (ועם היות דהמלכה היא לאחר שכבר מתעוררים בהדבר¹²³, דקודם התעוררות אינו שייך המלכה, כ"א כאשר מתעוררים כו', וא"כ, הרי ה' ההתעוררות קודם ההעלאת מ"ן כו', הענין הוא, שהרי מ"מ כל ההתעוררות תלוי בהמלכה, ואם יוחלט על לאו, יהי' כאלו לא נתעורר בזה כלל וכלל, שז"ע המלכה, כמו כשמתיישב עם א', הוא, שמוסר לו רצונו לגמרי, שבאם זה שהוא נמלך אתו יאמר לאו, יהי' הרצון כאלו לא ה', וא"כ, ההחלט על ההן, ה"ז כמו תחלת התעוררות הרצון (דבאמת בתחלה אינו בבחי' רצון עדיין, ולכן הן ולא שוין, וע"י ההמלכה נעשה בבחי' רצון כו'). וגם, דקודם התעוררות הרצון ה' העלאת מ"ן זה בהעלם בעצמותו כו', וה"ז כמו העלם וגילוי באוא"ס גופא, ובהעלם קדום הנמלך אל ההתעוררות כו'). והנה, הרצון הנעשה ע"י העלאת מ"ן הנ"ל הוא מה שעלה ברצונו אנא אמלוך¹²⁴, שזהו החלט הרצון על עולמות (ובפרטי' יש בזה בחי' הרצון לברוא כו', אך בד"כ הרצון דאנא אמלוך הוא רצון על עולמות¹²⁵, דאינו מלך בלא עם כו'¹²⁶. ותחלת התעוררות הרצון הוא הרצון להיטיב¹²⁷, שזהו תחלת ההתעוררות שקודם ההמלכה, שאינו בבחי' רצון עדיין כו', כי אינו ניכר שם עדיין במה תהי' ההטבה, באיזה אופן כו', והרצון בהעלם הוא בחי' חפץ חסד¹²⁸ ההיולי כו', וזהו בחי' יחיד אחד וקדמון כו' וכמ"ש במ"א¹²⁹. ונמצא, דהרצון באוא"ס ב"ה אינו מצד האוא"ס עצמו, כי אינו בגדר רצון כלל, כ"א שנעשה ע"י העלאת מ"ן (שעלה לפניו הרצון של התחתונים שירצו באוא"ס ב"ה בסוף מעשה כו', ע"ז הוא שנעשה רצון כו'). וזהו כמים הפנים אל הפנים, שהפנים הנראים אינם בהמים מצ"ע, כ"א ע"י הפנים המסתכלים בהם כו', כמו"כ הרצון באוא"ס ב"ה (היינו התגלות הרצון להיות עלה ברצה"פ כו') הוא רק מצד ההעלאת מ"ן כו', וממילא הרצון הוא ג"כ עצמות אוא"ס ב"ה ממש,

תתקפו

117) כהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלה שבהערה 1 (ע' תפ).
 118) = בתכלית הפשיטות.
 119) = ברצונו הפשוט.
 120) ראה עץ חיים שער כח (שער העיבורים) פ"ב. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ב. ועוד.
 121) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תקלב.
 ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' שצח. אמרי בינה שער הק"ש ספמ"ה. סה"מ תש"ג ע' 9.
 122) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.
 123) ראה סה"מ תרמ"ד ע' שנה. תרמ"ח ע' קסה. תרנ"ג ע' קנב. תרנ"ז ס"ע קנד ואילך. תרע"ג ע' רכד.
 124) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.
 125) כאן אוצ"ל סיום המוסגר.
 126) בחיי וישב לה, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהויה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.
 127) ראה עץ חיים שער הכללים פ"א.
 128) מיכה ז, טו.
 129) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"י ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' שג ואילך. וראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' צו ואילך. תרצ"ב ע' סח ואילך.

ש"פ אחרי וקדושים, העת"ר

א'שיג

וכמו המים, שאין בהם הפנים מצ"ע, כי המה פשוטים בעצמם, רק נעשה ע"י הפנים המסתכל בהם (וזאת גופא הוא מצד הפשיטות שלהם), וע"כ הפנים הנראים אינם מהות דבר בפ"ע, אלא הוא המים עצמן הנראים בפנים כזה, כמו"כ הוא למע', דהרצון הוא רק מצד ההעלאת מ"ן, וע"כ הרצון הוא עצמו האוא"ס הפשוט בתכלית כו'. וברצון זה עלה כל מה שיהי' בהשתל', דבכללות הן ע"ס כו', דע"ה שבהשתל' יש ריבוי מדרי' עד אין שיעור, הרי כללותן הוא רק ע"ס כו', וזהו הפנים הנראים ע"י ההעלאת מ"ן, כי בההעלאת ישנם כל המדרי', שזהו העבודה ברעו"ד ובאהוי"ר ומוחין ומדות בכלל כו', וכן תומ"צ הן בחי' מוחין ומדות כו', שכ"ז הוא שנעשה בבחי' רצון הנ"ל (וז"ע ישראל עלו במח' 130, בתחלת התעוררות והתגלות האור לפה"צ, שנת"ל ד"ה כי תשא 131) (ובד"כ הוא מה שהאור א"ס הבל"ג שיער בעצמו האור שבא בבחי' מדה וגבול כו').

ובחי' הרצון דאנא אמלוך הוא כמו בחי' פרסא, שז"ע עוטה אור כשלמה 132, בחי' מח' ורצון דאנא אמלוך, שבזה נאחז האור כו' 133, וכמשנת"ל ד"ה ויגש אליו 134. וזהו התהוות הע"ס בבחי' הפרסא הכללית שבין אוא"ס אל העולמות כו'. ונעשה ע"י בחי' מטי ולא מטי 135, שז"ע השעשועים, דמבו' במ"א 136 שהו"ע רצוא ושוב, והוא שע' שע' 137, שהוא ל' תנועה, כמו 138 וישע' ה' כו', והן ב' תנועות בבחי' מטולמ"ט 139 כו', וכמ"ש במ"א באורך 136, והיינו דמהתענוג שצפה בעבודת נש"י נעשו בחי' הע"ס במח' ורצון דאנא אמלוך כו'. וע"ז אנו אומרים שהוא רק ע"י העלאת מ"ן, וא"כ זהו אוא"ס ממש כו', כנ"ל. והמשכת המ"ד הוא ההמשכה מבחי' הרצון דאנא אמלוך לאחר הצמצום כו', וא"כ הרי גם האור שאחה"צ הוא אותו האור שלפה"צ כו', שהרי הפנים העליונים אינם מהות דבר בפ"ע, ולא מצד האוא"ס עצמו, רק מההעלאת מ"ן דפנים התחתונים, וכמו במשל המים שאינם ב' פנים, כ"א הפנים המסתכל הוא הנראה בהמים, והפנים הנראים הן מהות המים עצמן כו'. וכמו"כ יובן למע', שהספי' נעשה רק ע"י העלאת מ"ן, א"כ ה"ה אוא"ס ממש כו', וההעלאת מ"ן הוא שיהי' עי"ז ההמשכה, א"כ אותו האור הנעשה ע"י ההעלאת מ"ן הוא האור הנמשך כו'. וגם מובן מזה, שהפרסא אינה מעלמת, עד שנראים שם הפנים דהעלאת מ"ן כו', וא"כ האור הנמשך אינו מתעלם, ומאיר בפנים התחתונים כו', והיינו כללות גילוי הקו הנמשך מאוא"ס, שהוא ג"כ אוא"ס, ולא מהות אחר כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² בקרכתם לפני הוי' כו'. דהנה ידוע דבני אהרן ה' בבחי' אה' בתענוגים מחמת בחי' הראי' במהות אוא"ס ב"ה, וכמ"ש באוה"ח¹⁴⁰ עריבות מתיקות ידידות

תתקפו

יג (שער א"א) פי"ד. ספר הליקוטים להאריז"ל ישע"י יא, ת. סה"מ תרנ"ו ע' שפ. ע' רנג.
138 בראשית ד, ד.
139 = מטי ולא מטי.
140 = באור החיים (אחרי טו, א (ושם): „נעימות עריבות ידידות .. מתיקות“). נתבאר במאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ס"ע לג. מאמרי רז"ל ע' תסה. אוה"ת אחרי ע' תקלח ואילך. סה"מ תרמ"ט שבהערה 3 (ע' רנו). לקו"ש חלב' ע' 98 ואילך. וש"נ.

130 ב"ר פ"א, ד.
131 ע' ארצו.
132 תהלים קד, ב.
133 ראה אוה"ת קרח ע' תשי ואילך.
134 פשפ"ט (ס"ע א"פ ואילך).
135 ראה זח"א טו, ב. סה, א (הובא לעיל בפנים).
136 ראה תורת חיים בשלח רלח, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקנה ואילך. ד"ה נשא תשל"ד.
137 ראה לקו"ת להאריז"ל ס"פ חיי שרה. עץ חיים שער

כו', כי היו באמת במדרי' גבוה מאד, וכמ"ש¹⁴¹ בקרובי כו', והי' אצלם ראי' אמיתית באוא"ס ב"ה, והיו בבחי' כליון ממש כו'. אך הכוונה העליונה הוא שאחר הרצוא יהי' שוב, והם לא רצו בהשוב, כ"א להיות בבחי' כליון ממש כו'. וז"ש² וימותו, שזה הי' החטא מה שמתו בבחי' הקירוב שלהם, דהיינו מה שהיו בבחי' רצוא לבד כו'. ומ"מ או' בקרבנתם לפני ה', דמשמע שהקירוב הי' חטא, היינו שהקירוב שלהם הי' לא בבחי' ביטול. דהנה, בכדי שיהי' השוב גם לאחר רצוא במדרי' היותר גבוה, הוא מפני שהרצוא בתחלה הוא בבחי' ביטול והנחת עצמותו, ועי"ז גם בתוקף הרצוא יהי' השוב כו'. ואצלם הי' הרצוא שלא בבחי' ביטול, וע"כ היו בבחי' כליון כו'. וזהו עצמו מ"ש בפ' שמיני⁴ בהקריכם אש זרה, דאש הוא בחי' רצוא, וכאשר הוא בבחי' ביטול, א"ז אש זר, ומה שנק' אש זרה הוא מפני שאינו בבחי' ביטול כו'. וזהו שאמרו במדרש⁵ על הקריבה מתו, שנכנסו לפני ולפנים, דהרי¹⁴² ידוע¹⁴³ דג' דיריין שבמקדש¹⁴⁴ הן נגד התלת עלמין שבזרה פ' שלח דקנ"ט סע"א, דקה"ק הוא עולם הא"ס, דשם הרצוא הוא בבחי' רעו"ד ואהב"ת כו', והכוונה הוא שיהי' אח"כ השוב דעייל ונפיק כו'¹⁴⁵, והם רצו רק הכניסה לבד כו'. וזהו שתיי יין נכנסו⁵, שזהו בחי' הרצוא כו', וכמ"ש¹⁴⁶ ויין ישמח לבב אנוש, שזהו בחי' אם הבנים שמחה¹⁴⁷, שהוא בחי' רצוא והתלהבות שמבחי' הבינה כו'¹⁴⁸, ולהצהיל פניו משמך¹⁴⁶, צהילת הפנים הוא בחי' הגילוי בבחי' שוב, חכמת אדם תאיר פניו כו'¹⁴⁹. וזהו ג"כ ענין מחוסרי⁵ בגדים נכנסו¹⁵⁰, הן הלבושים דמעמה"צ¹⁵¹, שע"י⁸⁸ הוא הגילוי אוא"ס כו', כנ"ל. והכל הוא ענין א', שרצו רק בהרצוא וכליון כו'. וכמ"ש באוה"ח¹⁵² דמיתת נשיקין זהו מדרי' גבוה מאד, אך זהו כאשר הנשיקה מתקרבת, והם נתקרבו המה כו'. וזהו¹⁵³ שמקדים זה לפ' יוה"כ¹⁵⁴, דהנה, עיקר העבודה ביוה"כ היא הכניסה לקה"ק¹⁵⁵, והוא העבודה בעצם הנשמה, וזהו עבודת כה"ג בבגדי לבן, שהן בגדי בד¹⁵⁶, בחי' יחידה שבנפש כו'¹⁵⁷. והכוונה בזה הוא שיהי' ההמשכה, וכמ"ש¹⁵⁸ כי בענן אראה, שע"י ענן הקטרת שז"ע בחד קטירא אתקטרא כו'¹⁵⁹, ובד"כ היא העבודה בבחי' רעו"ד, ועי"ז אראה בבחי' המשכה כו'. וכמ"ש¹⁶⁰ בכסא

(153) ראה סה"מ תרצ"ט ס"ע 35 ואילך. שיחת ש"פ אחרי

תשכ"ב (לקו"ש ח"ג ע' 989 הערה 8. תורת מנחם התוועדיות תשכ"ב ח"ב ע' 386). ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 16 הערה 60. וראה גם לקו"ש חל"ב ס"ע 103 ואילך.

(154) = לפרשת יום הכיפורים.

(155) ראה עטרת ראש שער יום הכפורים פ"ב. פ"ה (ע' 59. ע' 63). ביאורי הזרה להצ"צ ח"א ע' תקכד. סה"מ תרמ"א ע' שע. לעיל פשו"ג (ח"ג ע' תתקפא). לקמן ח"ו ע' וא"שכו. לקו"ש חכ"ב ע' 92. ע' 94.

(156) ראה אחרי טז, ד.

(157) ראה עטרת ראש שם פ"ב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי סוכות ע' אירלד. סה"מ עטרת"ש שם. לקו"ש ח"ח ע' 194. חל"ב ע' 104. ועוד.

(158) אחרי שם, ב.

(159) ראה זח"ג רפח, א (אדרא זוטא). וראה סידור עם דא"ח קסג, א.

(160) תהלים פא, ד. וראה לקו"ת נצבים מח, סע"ב. דרושים לר"ה נד, סע"ג ואילך. סידור עם דא"ח רלה, ב. ובכ"מ.

(141) שמיני י, ג. וראה פרש"י שם.

(142) ראה סה"מ תער"ב ותער"ו שבהערה 3. סה"מ עטרת" ע' שפו.

(143) ראה אוה"ת ויקהל ע' בקצה. סה"מ תרס"ג ח"א ע'

נא. ח"ב ע' כה.

(144) ראה לעיל ע' ארד. וש"נ.

(145) ראה זח"א כו, ב. תורת חיים וישלח קצד, ב. סה"מ תרמ"ט שבהערה 3 (ע' רס).

(146) תהלים קד, טו.

(147) שם קיג, ט.

(148) ראה לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד. שמע"צ פח, ד.

סה"מ תרנ"ז ע' קעג ואילך.

(149) קהלת ת, א.

(150) ראה אוה"ת אחרי ע' קא. לקו"ש ח"ג ע' 989.

(151) = דמעשה המצוות (ראה תניא פ"ה. אגה"ק סכ"ט).

(152) שם (ו"ל): „והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים, והנה הם שוים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא, שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם, ואלו הם נתקרבו לה, והוא אומרו בקרבנתם לפני ה'".

ליום חגיגו, דעיקר הכוונה הוא ההמשכה והגילוי כו'. וע"כ מקדים תחלה אחרי מות כו' בקרבתם לפני ה' וימותו, שא"ז הכוונה העליונה, וע"כ בעבודת יוהכ"פ יהי' באופן אחר כו'. וזהו בקרבתם לפני ה' וימותו, דעיקר החטא הי' מה שמתו בבחי' הרצוא כו', והי' החטא גם בהקירוב, שלא הי' בבחי' ביטול כו'. וע"ז הוא הציווי ביוהכ"פ, שאחר הרצוא יהי' השוב, דהיינו שיהי' עי"ז המשכה וגילוי אור כו'.

ISBN 978-0-8266-6110-4

9 780826 661104